

Journal of UBRU Educational Review

ISSN 2773-9821 (Online)

คจ ศึกษาศาสตร์

วารสารศึกษาศาสตร์ (Online)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม - เมษายน ๒๕๖๕

Journal of UBRU Educational Review (Online)

Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Vol. 2 No. 1 January - April 2022

ISSN 2773-9821 (Online)

วารสารครุทรรศน์ (Online)

Journal of UBRU Educational Review (Online)

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2565) | Vol.2 No.1 (January-April 2022)

ISSN: 2773-9821 (Online)

เจ้าของ	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
วัตถุประสงค์และขอบเขต	วารสารครุทรรศน์ (Online) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนางานวิชาการของคณะและสร้างพื้นที่การตีพิมพ์เผยแพร่ แลกเปลี่ยนทัศนะทางวิชาการที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัย การศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ ในรูปแบบผลงานวิจัยและผลงานวิชาการของคณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งนักศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาทั้งภายในและภายนอก โดยเปิดรับบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความหนังสือ ด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และด้านอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา
สาขาของวารสาร	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
วาระการตีพิมพ์เผยแพร่	ตีพิมพ์เผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 (เดือนมกราคม – เมษายน) ฉบับที่ 2 (เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม) ฉบับที่ 3 (เดือนกันยายน-ธันวาคม)
ที่ปรึกษา	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
บรรณาธิการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยาภรณ์ พิษณุภรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
กองบรรณาธิการ	ศาสตราจารย์ ดร.กฤษมันต์ วัฒนานรงค์ นักวิชาการอิสระ ศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสรีรัตน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกสิกร มหาวิทยาลัยนครพนม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราพร เอรารวรรณ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ จันทะหิน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษศิริ ทองเฉลิม

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

สำนักงานกองบรรณาธิการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

เลขที่ 2 ถนนราชธานี ตำบลในเมือง

อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี 34000

วันที่ตีพิมพ์เผยแพร่

เมษายน 2565

ข้อเขียนหรือบทความใด ๆ ที่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนี้ถือเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้
นิพนธ์บทความ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย และไม่มีข้อผูกพันโดยประการทั้งปวง

บทบรรณาธิการ

วารสารครุทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ฉบับที่ 2 ปีที่ 1 มกราคม – เมษายน 2565 เป็นอีกหนึ่งก้าวที่วารสารมุ่งมั่นพัฒนากระบวนการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นพื้นที่ในการส่งเสริมการพัฒนางานวิชาการ แลกเปลี่ยนผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการทางด้านครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ของคณาจารย์ ครู บุคลากรทางการศึกษา นิสิตนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา และระดับปริญญาตรี กองบรรณาธิการมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะพัฒนาคุณภาพการทำงานของวารสารอย่างต่อเนื่อง และมีคุณภาพเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการและเสนอขอรับรองมาตรฐานวารสารของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ในฉบับนี้มีบทความตีพิมพ์เผยแพร่ทั้งสิ้น 8 บทความ แบ่งออกเป็นบทความวิจัย จำนวน 7 บทความ ได้แก่

1. การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทยของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
2. การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดย กัมพล เจริญรักษ์
3. การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น โดย สมศิริ จึงสถิตย์กุล
4. สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดย กัญญนัท นันทสิงห์ เมธาวี วันดีรัตน์ มาริษา สิลินทบูล อัครินทร์ ทองหล้า ดุลยวัฒน์ เทศะบำรุง วาغر พลจันทร์ และ ปัญญา ตรีเลิศพจน์กุล
5. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของครูกลุ่มเครือข่ายน้ำขุ่น อำเภอ น้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดย ราตรี แสนทวีสุข จิรสุดา วชิรเมธิน เทิดศักดิ์ วิไลเกษม จารุวรรณ ม่วงมิตร รัตนพร ศิลาโคตร บุญรักษา กาลาศรี และ ปัญญา ตรีเลิศพจน์กุล
6. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดย สุขจิราภรณ์ ทิพย์อุตร ดวงกมล ศรีบุญเรือง รพีพัฒน์ ลาดศรีทา ฐิตารัตน์ คำผาลา สุนันทพร ทาปศรี วิชาญ ธีระโคตร และ ปัญญา ตรีเลิศพจน์กุล
7. การศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) โดย วิไลศักดิ์ กิ่งคำ โกวิททย์ พิมพวง เมธาวี ยุทธพงษ์ธาดา และ บุญเลิศ วิวรรณ

และบทความวิชาการ 1 บทความ เรื่อง บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัยในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดย ฝ่ายวารี ประภาสะวัต

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารครุทรรศน์ ฉบับนี้ที่ได้รับรวบรวมองค์ความรู้ทางวิชาการอย่างหลากหลาย จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจทุกท่านสำหรับการพัฒนาต่อยอดและผลิตผลงานทางวิชาการในลำดับต่อไป ในโอกาสนี้ขอขอบพระคุณผู้สนับสนุนบทความทุกท่านที่ได้ตั้งใจผลิตผลงานที่มีคุณค่า ตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้ และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาเสียสละเวลาตรวจสอบคุณภาพและความถูกต้องของทุกบทความ ถือได้ว่าเป็นพลังใจและแรงสนับสนุนที่ดีสำหรับกองบรรณาธิการในการที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพและมาตรฐานมากยิ่งขึ้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยาภรณ์ พิชญากิรต์น

บรรณาธิการ

สารบัญ Contents

บทความวิจัย / Research Articles	หน้า/ pages
การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกวิชาภาษาไทยของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 The Development of The Kanlayanamitra Supervision Model for Enhancing Ability in Thai Active Learning Capacity of Teachers under Sisaket Primary Educational Service Area Office 3 <i>กลอยใจ จิমানัง</i>	1
การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 Competency Based Curriculum Development of Education Sandbox Pilot Schools in Rayong Primary Educational Service Area Office 2 <i>กัมพล เจริญรักษ์</i>	15
การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น Development of Reading and Writing Ability of Prathom Suksa 3 Students Derived from CIRC Collaborative Learning Management with English Local Content Lesson Material <i>สมศิริ จิ่งสถิตย์กุล</i>	29
สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 The Administrative Condition of The Administrators of The Basic Education Institutions according to The Educational Reform Guidelines of The Schools Expanding Opportunities for The Network Group of Educational Institutions 3 <i>กัญญาภัท นันทสิงห์ เมชาวี วันศิริรัตน์ มารีษา ลีลินทบูล อัครินทร์ ทองหล้า ศุภยวัฒน์ เทศะบำรุง วากร พลจันทร์ และ ปัญญา ตรีเลิศพจน์กุล</i>	43

สารบัญ Contents

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของครู 57
กลุ่มเครือข่ายน้ำขุ่น อำเภอ น้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

The role of education in promoting research in all classes Based
on the opinions of teachers Community Namkhun Ubon Ratchathani
Primary Educational Service Area Office 5

*ราตรี แสนทวีสุข จิรสุดา วชิรเมธิน เทิดศักดิ์ วิไลเกษม จารุวรรณ ม่วงมิตร
รัตนพร ศิลาโคตร บุญรักษา กาลาศรี และ ปัญญา ตรีเลิศพจน์กุล*

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 69
อำนาจเจริญ

The States of the Academic Administration in the Schools
Affiliated to the Office of Amnatcharoen Primary Education

*สุจิราภรณ์ ทิพย์อุตร ดวงกมล ศรีบุญเรือง รพีพัฒน์ ลาดศรีทา ฐิตารัตน์ คำผาลา
สุนันทพร ทาปศรี วิชาญ ธีระโคตร และ ปัญญา ตรีเลิศพจน์กุล*

การศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการ 83
ต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)
The Study of Satisfaction and Need of Personnel Master's student and
Entrepreneur toward the Master of Arts Program in Thai (Revised Curriculum
B.E.2561)

วิไลศักดิ์ กิ่งคำ โกวิทย์ ทิมพวง เมธาวิ ยุทธพงษ์ธาดา และ บุญเลิศ วิวรรณ

บทความวิชาการ / Academic Articles

บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัยในสถานการณ์ 99
แพร่ระบาดของโรคโควิด-19

The Roles of Early Childhood Parents to Increase Executive Function for
Early childhood children in The Time of Covid-19

ผายวารี ประภาสวัต

**การพัฒนาารูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทยของครู สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3**
**The Development of The Kanlayanamitra Supervision Model for Enhancing Ability
in Thai Active Learning Capacity of Teachers under Sisaket Primary Educational
Service Area Office 3**

กลอยใจ จิมานัง | Kloyjai Jimanang

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
Sisaket Primary Educational Service Area District Office 3
Corresponding Author Email: sonorkloy1982@gmail.com

(Received: 20 September 2021, Revised: 19 April 2022, Accepted: 19 April 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศแบบกัลยาณมิตร 2) ร่างและตรวจสอบรูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตร 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตร และ 4) ศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทยของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ประชากร คือครูสอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำนวน 198 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในอำเภอไพรบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำนวน 35 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test (for dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบ 6 ประการ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการนิเทศ การวัดและประเมินผล และ ผลลัพธ์ ใช้ชื่อว่า SOCIAL Model 2) ผลการใช้รูปแบบพบว่า ครูมีค่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบใน 3 ด้าน คือครู นักเรียน และโรงเรียน

คำสำคัญ: รูปแบบการนิเทศ, การนิเทศแบบกัลยาณมิตร, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the conditions and problems of the Kalyanamitta supervision, 2) to draft and examine the Kalyanamitta supervision model, 3) to study the results of using the Kalyanamitta supervision model, and 4) to study the satisfaction with the use of a good supervisory model for enhancing the ability of proactive learning management in Thai language of teachers under the Sisaket Primary Educational Service Area Office 3. The population group is the Prathomsuksa 3 Thai language teachers under the district office Sisaket Elementary Education Area, District 3, consisted of 198 people. The samples were Thai language teachers, grade 3 in Phrai Bueng District. 35 people under the Sisaket Primary Educational Service Area Office 3 obtained by simple random sampling. The research tool was a cognitive test on proactive learning management. Proactive Learning Management Ability Assessment Form and satisfaction assessment form The statistics used in the data analysis were mean and standard deviation. The statistical value used for hypothesis testing was t-test (for dependent). There are 6 components: principles, objectives, content, supervision process. Measurement and evaluation and results are called SOCIAL Model 2) The results of using the model found that Teachers had higher mean scores of cognition on proactive learning management after using the model than before using the model with statistical significance at the .01 level, the teachers' satisfaction with the pattern was at the highest level and the outcomes arising from the use of the model in three areas: teachers, students and schools.

Keywords : Development of Supervision Model, The Kanlayanamitra Supervision, Active Learning

บทนำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 เป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบ 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอไพรบึง อำเภอปรางค์กู่และอำเภอภูสิงห์ จากการศึกษาสภาพผลการจัดการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาพบว่า พบว่าคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนอยู่ในระดับไม่น่าพึงพอใจ โดยเฉพาะในเรื่องของความรู้พื้นฐานตามหลักสูตร การคิดวิเคราะห์ และการมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียน อาจมีสาเหตุมาจากด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีบรรลุผลตามเป้าหมาย ผู้บริหารและครูต้องทำหน้าที่ในการพัฒนาการศึกษา พัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนด ต้องอาศัยกระบวนการสำคัญ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องควบคู่กันไป

การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาอย่างยิ่ง เพราะเป็นการช่วยเหลือ สนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความสามารถในการพัฒนางานในวิชาชีพของตนเองให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล อันจะช่วยให้ครูเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ รวมทั้งส่งผลถึงผู้เรียนและคุณภาพการศึกษา

(ยุพิน ยืนยง, 2553) แต่จากการนิเทศการศึกษาและการศึกษาเอกสารและงานวิจัยของนักการศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาต่างๆ ได้บ่งชี้ว่า ครูยังคงมีปัญหาคือความสามารถในการจัดการเรียนรู้หลาย ประการ คือ ครูขาดทักษะในกระบวนการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (สาธิต วงศ์ อนันต์นนท์, 2557) ขาดความรู้ ประสบการณ์ และความชำนาญในการใช้สื่อ สร้างสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนรู้ (จันทวรรณ ปิยะวัฒน์, 2556) ขาดความรู้ความเข้าใจแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การนำหลักสูตรไปใช้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ขาดความลุ่มลึกในเนื้อหาวิชา วิธีการสอนเน้นการบรรยายและถ่ายทอดเนื้อหาวิชามากกว่าการเรียนรู้จากสถานการณ์ที่เป็นจริง ไม่เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ฝึกการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประยุกต์ใช้ความรู้ให้กับนักเรียน ไม่สามารถจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักการและวิธีการวัดและประเมินผล การสอบเน้นให้นักเรียนท่องจำ ความรู้และวัดผลในเรื่องเนื้อหา เพื่อการสอบเอาคะแนนมากกว่าการฝึก กระบวนการคิด (Passive Learning) ครูไม่สนใจศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและพัฒนาตนเอง จิตสำนึกของ ความเป็นครูมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะในเรื่องของความรับผิดชอบต่อนักเรียน (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, 2559)

การศึกษารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา จะส่งผลถึงคุณภาพด้านการ จัดการเรียนรู้ คุณภาพผู้เรียน รวมทั้งคุณภาพด้านการบริหารได้เป็นอย่างดี (สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์, 2551) ซึ่งจะเห็นได้ว่ารูปแบบการนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียน ขนาดเล็ก โรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ชนบทที่มีข้อจำกัดหลายด้าน การนิเทศจึงต้องมีรูปแบบการดำเนินการ เฉพาะที่มีความสอดคล้องกับสภาพบริบทและทรัพยากรของสถานศึกษา เพื่อให้สามารถพึ่งพาและแก้ไข ปัญหาได้ด้วยตนเองและตรงต่อความต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งรูปแบบการนิเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพ ผู้เรียนจะสามารถช่วยและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนช่วยให้ ครูเกิดความเจริญงอกงาม ในวิชาชีพ มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้ครู ได้นำเอาความรู้ ความสามารถออกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับ ปรับตัวให้ทันต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อันจะนำไปสู่คุณภาพผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ สูงสุดตามจุดหมายของการจัดการศึกษา โดยที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรยึดหลักกัลยาณมิตร ซึ่งนั่น หมายถึง การนิเทศที่หลักธรรมความเป็นกัลยาณมิตรของพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทย ได้แก่ ความมีน้ำใจ การร่วมทุกข์ร่วมสุข การช่วยเหลือเกื้อกูล การแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ด้วยการยอมรับนับ ถือซึ่งกันและกัน ที่สำคัญการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเป็นรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับที่จะนำมาใช้ในการ นิเทศการศึกษา เพราะถ้าครูผู้ถูกนิเทศหรือผู้ได้รับการแนะนำช่วยเหลือในรูปแบบของความเป็น กัลยาณมิตรที่ดีต่อกันแล้ว จะทำให้ครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลต่อความ เป็นกัลยาณมิตร ที่ดีต่อเด็กด้วยเช่นกัน

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทยของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ตลอดจนประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ในทฤษฎีต่างๆ ดังต่อไปนี้ แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร การประชุมเชิงปฏิบัติการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การนิเทศแบบพี่เลี้ยง การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ความพึงพอใจ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่ากระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นรูปแบบการนิเทศการศึกษาอย่างหนึ่งของหน่วยงานต้นสังกัด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู ที่เน้นการนิเทศคนหรือบุคลากรเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนหรือในโรงเรียนได้ ดังนั้น จึงเป็นลักษณะของการนิเทศที่มีความสนิทสนมเป็นกันเองระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เน้นการพูดคุยสนทนากันเพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในองค์กร โดยทุกฝ่ายจะต้องมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ เปิดใจให้กว้างยอมรับข้อวิพากษ์วิจารณ์ของผู้นิเทศ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน นำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาการทำงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้น จนเป็นวัฒนธรรมขององค์กร ศึกษานิเทศก์เป็นต้นแบบของการเรียนรู้ ให้การสนับสนุน ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการและช่วยแก้ปัญหาแก่ผู้บริหารและคณะครู ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนและให้โอกาสเพื่อนร่วมงานได้พัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทยของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทย ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทย ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทย ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทยของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ตลอดจนประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ในทฤษฎีต่างๆ ดังต่อไปนี้ แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร การประชุมเชิงปฏิบัติการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การนิเทศแบบพี่เลี้ยง การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ความพึงพอใจ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่ากระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นรูปแบบการนิเทศการศึกษาอย่างหนึ่งของหน่วยงานต้นสังกัด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียน และคณะครู ที่เน้นการนิเทศคนหรือบุคลากรเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนหรือในโรงเรียนได้ ดังนั้น จึงเป็นลักษณะของการนิเทศที่มีความสนิทสนมเป็นกันเองระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เน้นการพูดคุยสนทนากันเพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในองค์กร โดยทุกฝ่ายจะต้องมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ เปิดใจให้กว้างยอมรับข้อวิพากษ์วิจารณ์ของผู้นิเทศ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน นำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาการทำงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้น จนเป็นวัฒนธรรมขององค์กร ศึกษานิเทศก์เป็นต้นแบบของการเรียนรู้ ให้การสนับสนุน ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการและช่วยแก้ปัญหาแก่ผู้บริหารและคณะครู ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนและให้โอกาสเพื่อนร่วมงานได้พัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ

รูปแบบการวิจัย ออกแบบการวิจัยเป็นวิจัยกับบุคลากรกลุ่มเดียว โดยออกแบบการวิจัยเป็นแบบกลุ่มเดียวสอบวัดก่อนและหลังการพัฒนาโดยใช้รูปแบบ (One- Group Pretest – Posttest Design) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งขั้นตอนการดำเนินการออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน (R 1)

ดำเนินการศึกษา ใน 2 รูปแบบ คือ 1) การวิเคราะห์เอกสาร 2) การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ใน 3 ใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู 2) ความสำคัญของการนิเทศแบบกัลยาณมิตรที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู 3) แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทยของครู

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบ (D 1)

ดำเนินการใน 3 เรื่อง คือ 1) ร่างรูปแบบ 2) การประเมินร่างรูปแบบ และ 3) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือประกอบรูปแบบ ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ แบบประเมินความพึงพอใจ

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้ (R 2)

1. แบบแผนการวิจัยแบบ one Group Pretest – Posttest Design
2. ประชากร เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 3
3. กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทย อำเภอไพรบึง ประถมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำนวน 35 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ผลการใช้รูปแบบเปรียบเทียบความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกก่อนและหลังการพัฒนา วิเคราะห์ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และวิเคราะห์ถามความพึงพอใจ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นกระบวนการในการนิเทศแบบกัลยาณมิตร มี 4 ระยะ เปรียบได้กับ 4 ห่องหัวใจ ดังนี้
 - 1) การสร้างแรงบันดาลใจ ใช้เทคนิคการประชุมเชิงปฏิบัติการ
 - 2) การสร้างพันธสัญญาใจ ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำ ID Plan ของครู และเป็นการทำสัญญาใจลักษณะเกี่ยวข้องกับทำงานกับผู้นิเทศ
 - 3) การใส่ใจ/เข้าใจ เป็นการนิเทศติดตามด้วยความเข้าใจและเอาใจใส่ ดำเนินการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพื่อให้คำแนะนำ ใน 2 รูปแบบ คือ การนิเทศสัญจร และ การนิเทศออนไลน์
 - 4) การให้ขวัญและกำลังใจ เป็นการค้นหาผลลัพธ์ที่เป็นแบบอย่างได้ใน 3 ด้าน คือ ครู โรงเรียน และนักเรียน (TSS)

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบ (D 2)

นำประเด็นที่เป็นข้อค้นพบในการนำมาปรับปรุงและพัฒนาารูปแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ผลการทดสอบความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ผลจากการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และผลการประเมินความพึงพอใจ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test (for dependent)
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้นิเทศในแบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ที่แสดงถึงข้อค้นพบในการดำเนินการ และ ความพึงพอใจอื่นๆ ในแบบประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก วิชาภาษาไทยของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ใช้ชื่อว่า SOCIAL Model ซึ่งประกอบด้วย 1) หลักการ (Strategies) 2) วัตถุประสงค์ (Objective) 3) เนื้อหา (Content) 4) กระบวนการนิเทศ (Innovation) 5) การวัดและประเมินผล (Assessment) 6) ผลลัพธ์ (Learning Outcome)

2. ผลการใช้รูปแบบพบว่า

2.1 ครูมีค่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ครูมีแนวโน้มของความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทยในภาพรวมสูงขึ้น

2.3 ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทยของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 อยู่ในระดับมากที่สุด

2.4 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบ ใน 3 ด้าน คือด้านครู ด้านนักเรียน และด้านโรงเรียน ซึ่งผลลัพธ์ทั้ง 3 ด้านนี้ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่ารูปแบบนี้มีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ และส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างแท้จริง ผลการดำเนินการพบผลลัพธ์ทั้ง 3 ด้านแล้วให้ขวัญและกำลังใจ โดยการมอบเกียรติบัตร และเผยแพร่ผลงานผ่านทางเว็บไซต์ และกลุ่มไลน์ของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

2.4.1 ผลลัพธ์ด้านครู (Teacher) ครูมีผลงานด้านความสามารถจัดการเรียนรู้ เชิงรุกวิชาภาษาไทยที่เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องหรือกิจกรรมเสริมนอกชั้นเรียน สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีได้ จำนวน 7 คน รางวัลชนะเลิศ 1 รางวัล รางวัล รองชนะเลิศ อันดับที่ 1 จำนวน 2 รางวัล รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 2 จำนวน 2 รางวัล และรางวัลจำนวน 2 รางวัล

2.4.2 ผลลัพธ์ด้านนักเรียน (Student) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นใน 2 เรื่อง คือ 1) ความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนที่มีร้อยละของนักเรียนที่ได้ระดับพอใช้และปรับปรุงลดลง ในระหว่างการทดสอบ ครั้งที่ 1 และการทดสอบ ครั้งที่ 2 ของปีการศึกษา 2563 และ 2) ผลการทดสอบความสามารถด้านภาษาของผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test : NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสูงกว่าผลการทดสอบระดับชาติ ปีการศึกษา 2563 พบว่า

1) โรงเรียนมีร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลการอ่านออกเสียง ระดับพอใช้และปรับปรุงลดลงมี จำนวน 6 โรงเรียน

- 2) โรงเรียนที่มีร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลการอ่านรู้เรื่อง ระดับ พอใช้ และปรับปรุงลดลงมี จำนวน 15 โรงเรียน
- 3) โรงเรียนที่มีร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลการเขียนคำระดับ พอใช้และปรับปรุงลดลงมี จำนวน 22 โรงเรียน
- 4) โรงเรียนที่มีร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่3ที่มีผลการเขียนเรื่อง ระดับ พอใช้ และปรับปรุงลดลงมี จำนวน 11 โรงเรียน
- 5) โรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละความสามารถด้านภาษาของผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test : NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 25 โรงเรียน

2.4.1 ผลลัพธ์ด้านโรงเรียน (School) โรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการส่งเสริมการอ่านการเขียน จำนวน 22 โรงเรียน ที่สามารถเป็นแบบอย่างโรงเรียนอื่นได้ โดยได้รับการคัดเลือกเป็น 3 ระดับ คือ Best Practice ระดับดีเยี่ยม จำนวน 5 โรงเรียน Best Practice ระดับดีมาก จำนวน 5 โรงเรียน และ Best Practice ระดับดี จำนวน 12 โรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทยของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีประเด็นการอภิปราย ดังนี้

- 1) ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทยของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 หรือ SOCIAL Model ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ (Strategies) 2) วัตถุประสงค์ (Objective) 3) เนื้อหา (Content) 4) กระบวนการนิเทศ (Innovation) 5) การวัดและประเมินผล (Assessment) 6) ผลลัพธ์ (Learning Outcome) รวมกันเป็นรูปแบบ SOCIAL Model ซึ่งรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการนิเทศการศึกษา การจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทย การกำหนดกระบวนการนิเทศเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ในรูปแบบการนิเทศแบบพบหน้าและการนิเทศออนไลน์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศแบบพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ การเยี่ยมชั้นเรียน การนำเสนอผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศในด้านครู ด้านนักเรียน และด้านโรงเรียน มากำหนดเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศ แล้วนำองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศมาสร้างความสัมพันธ์ กำหนดรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบจัดทำรูปแบบการนิเทศฉบับร่าง เอกสารประกอบรูปแบบการนิเทศ จากนั้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ แล้วทำการปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองเพื่อใช้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องให้มี

ความสมบูรณ์ จึงอาจสรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบการนิเทศดังกล่าว มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) ที่ได้สังเคราะห์ผลการวิจัยในโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า ทุกฝ่ายควรมีการร่วมมือประสานกำลังกันให้เกิดการประจักษ์ปฏิบัติกรรวมทั้ง การสร้างเจตคติทางบวกให้ครูได้เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการนำความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนาวิชาชีพของตน การประจักษ์ปฏิบัติกรเรื่องการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกนั้น ไม่ใช่การประจักษ์ปฏิบัติกรที่จะให้ความรู้กับครูเพียงอย่างเดียวแต่ต้องอบรมให้ครูสามารถนำไปใช้ในการ ทำงานได้จริงและต้องเป็นการอบรมหรือประจักษ์ปฏิบัติกรที่สามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูให้ ได้ ควรเป็นการประจักษ์ปฏิบัติกร ที่เน้นเรื่องการปฏิบัติในสถานการณ์จริงและการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ

2) ผลการนำรูปแบบไปใช้

2.1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อน การใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่กำหนดไว้ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า ครูเกิดการเรียนรู้ที่ดี เป็นรูปแบบการพัฒนาครูที่ได้ผล ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้วิจัย ซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์ที่มีความสนิทสนมและมีความเป็นกันเองกับครู ใช้กระบวนการนิเทศแบบ กัลยาณมิตรในการพัฒนาครูที่ตรงกับความต้องการของครู ซึ่งประกอบด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศแบบพี่เลี้ยง ทั้งรูปแบบออนไลน์และพบหน้า นอกจากนี้แล้วกลุ่มเป้าหมายยังได้รับการ ฝึกอบรมจากหลักสูตรการฝึกอบรมที่มีคุณภาพ และได้ลงมือปฏิบัติจริงทำให้บุคลากรทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วาสนา บุญมาก, 2562) ที่ได้ทำการวิจัยพบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูหลัง การใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพัฒนารูปแบบการนิเทศ แบบบูรณาการ ที่ประกอบด้วยรูปแบบการนิเทศ 3 แบบคือการนิเทศแบบคลินิก (Clinic Supervision) การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา (Cognitive Supervision) และการนิเทศแบบพี่เลี้ยง (Mentoring) สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

2.2 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทยของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีแนวโน้มของความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชา ภาษาไทยในภาพรวมสูงขึ้น ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก ครูได้รับการพัฒนาโดยได้รับคำปรึกษา แนะนำจากพี่เลี้ยง คือ ผู้วิจัยที่เป็นศึกษานิเทศก์และวิทยากร การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และแหล่ง เรียนรู้ต่างๆ เช่น เอกสาร ตำรา แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ที่ผู้วิจัยจัดเตรียมไว้ให้และแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ที่ ครูจัดทำเอง ตลอดจนสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ที่ครูได้สร้างขึ้นเองจากตัวอย่างที่ผู้วิจัยจัดไว้ให้ เพื่อ

เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มไลน์ หรือในวงสนทนาทางวิชาชีพ (PLC) ออนไลน์ ทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่วงการศึกษไทยต้องการให้เกิดขึ้นอยู่แล้ว นอกจากนี้แล้ว บรรยากาศในสถานศึกษาและบรรยากาศของการนิเทศก็ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการเช่นเดียวกัน ซึ่งบรรยากาศในสถานศึกษา และบรรยากาศในการนิเทศการศึกษา ที่เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ซึ่งมีความหมายรวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้นิเทศหรือผู้วิจัย และปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูที่มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน สอดคล้องกับการวิจัยกับการวิจัยของ (เฉลิมพล สุปัญญาบุตร, 2562) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จะต้องมีการพัฒนาเกี่ยวกับ การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและลงมือปฏิบัติ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยใช้วิธีการพัฒนาด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการประชุมเชิงปฏิบัติการ สอดคล้องกับการวิจัยของ (กมลภัทร์ สงวนเครือ, 2562) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวสะเต็มศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีการพัฒนาได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนงาน กระบวนการพี่เลี้ยง และการนิเทศ ผลการประเมินสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวทางสะเต็มศึกษา ก่อนการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง หลังการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการวิจัยของ (สุพิช ชัยมงคล, 2556) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง พบว่า ตัวชี้วัดสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูงประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบคือ 1) การออกแบบ และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4) การวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ส่วนการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูงพบว่ามี 4 กลยุทธ์หลักคือ 1) สร้างความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน 2) พัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน 3) สร้างความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน 4) ยกย่องสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน นอกจากนี้ยังพบว่าเกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional learning community : PLC) ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคน โดยการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์และผลการปฏิบัติ ที่ประสบผลสำเร็จระหว่างกลุ่มสมาชิก และสังคม โดยการสร้างสังคมชุมชนแห่งการเรียนรู้ จากการสนทนาในวงสนทนาออนไลน์ เช่น กลุ่มไลน์ หรือเฟสบุ๊ก เกิดการรวมตัวกันเป็นชุมชนของครู ร่วมกันดำเนินการลงมือทำ สร้างสรรค์นวัตกรรม แลกเปลี่ยน ประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ นับเป็นเครื่องมือที่จะช่วยนำสู่การจัดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น ทำให้ได้

ความรู้ใหม่ ที่เชื่อมโยงกับบริบทความเป็นจริงของสังคม เชื่อมโยงสู่ชีวิตจริงของผู้เรียน (วิจารณ์ พานิช, 2555)

2.3 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทยของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นมีการนำเอาวิธีการนิเทศและสื่อการนิเทศที่หลากหลายทั้งออฟไลน์และออนไลน์มารวมกัน มีกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ให้ผู้รับการนิเทศได้รับการความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีการสร้างแรงบันดาลใจเพื่อให้ครูอยากพัฒนาความสามารถของตนเอง มีการสร้างพันธะสัญญาใจต่อกันว่าจะพัฒนานักเรียนไปในทิศทางใดตามที่ได้รับความรู้และแรงบันดาลใจจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ จากนั้นได้ให้ครูผู้เข้ารับการนิเทศได้ฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยผู้วิจัยนิเทศติดตามเพื่อให้ความช่วยเหลือแบบใส่ใจและเข้าใจ ด้วยวิธีการที่หลากหลายทั้งการเยี่ยมชั้นเรียน การให้คำปรึกษาแนะนำเหมือนพี่เลี้ยง ทั้งแบบพบหน้าและแบบออนไลน์ อาทิ โปรแกรมไลน์ เฟสบุ๊ก และเว็บไซต์ นอกจากนี้ หากเกิดข้อสงสัย ผู้รับการนิเทศสามารถศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่ผู้วิจัยรวบรวมแบบออนไลน์ผ่านคิวอาร์โค้ด หรือปรึกษาผู้วิจัยได้ตลอดเวลา มีกระบวนการนิเทศที่เน้นความเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งไม่เน้นว่าทำถูกหรือผิด แต่เน้นการพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิม ดังจะเห็นได้จากการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่มีการประเมิน 3 ระยะ มีผลการประเมินเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการนิเทศในครั้งนี้เป็นรูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนา โดยผู้นิเทศคือผู้วิจัยที่ทำหน้าที่เป็นศึกษานิเทศก์ ที่มีลักษณะที่มีความเป็นกัลยาณมิตร ต่อครู ผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนนักเรียน มีความเป็นกันเองถามไถ่สารทุกข์สุกดิบ แสดงความเอาใจใส่ สร้างความไว้วางใจ ทำให้เกิดศรัทธาและศรัทธาผู้นิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ (สุนน อมรวิวัฒน์, 2547) ที่กล่าวถึงแนวคิดเรื่องการนิเทศแบบกัลยาณมิตรไว้ว่า กัลยาณมิตรต้องเริ่มต้นที่ศรัทธา และอาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการนิเทศครั้งนี้ทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมแห่งการเรียนรู้ออนไลน์ ผ่านกลุ่มไลน์หรือเฟสบุ๊ก ซึ่งทำให้ครูได้เห็นตัวอย่างหรือต้นแบบของโรงเรียนอื่นๆ แล้วมาปรับเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของตนเองได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ศึกษานิเทศก์สามารถนำรูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรที่สร้างขึ้นไปดำเนินการนิเทศ เพื่อให้ครูเกิดความรู้และสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทยได้

1.2 โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูดำเนินการจัดการเรียนรู้เชิงรุกทุกวิชาเพราะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

1.3 หน่วยงานหรือโรงเรียนนำรูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรไปเป็นเครื่องมือในการนิเทศอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้และเกิดการพัฒนารูปแบบอย่างแท้จริง

1.4 โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูโดยใช้รูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้รายวิชาต่างๆของครูอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 นำรูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกวิชาภาษาไทยของครู ไปใช้พัฒนาครูในรายวิชาอื่นๆ

2.2 นำรูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรไปพัฒนาด้านอื่น ๆ เช่น การทำวิจัยในชั้นเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กลภัทร์ สงวนเครือ. (2562). *โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแนวสะเต็มศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จันทวรรณ ปิยะวัฒน์. (2556). *สกัดความรู้จากโครงการ “สรว. ขอความรู้” ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21*. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 10 ตุลาคม 2564) จาก <https://www.gotoknow.org/posts/535188>.
- เฉลิมพล สุปัญญาบุตร. (2562). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยุพิน ยืนยง. (2553). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาสนา บุญมาก. (2562). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *การสร้างสรรค์การเรียนรู้สู่ศตวรรษ ที่ 21*. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 10 ตุลาคม 2564) จาก https://www.scbfoundation.com/media_knowledge/unknown/292/5466
- สาธิต วงศ์อนันต์นนท์. (2557). *การปฏิรูปการศึกษาไทย: อดีต ปัจจุบัน อนาคต (Thailand's education reform: Past, present, future)*. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานวิจัยและข้อมูล.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *สภาวะการศึกษาไทย ปี 2557/2558 “จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุพิช ชัยมงคล. (2556). *กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในพื้นที่สูง*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์. (2551). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2547). *กัลยาณมิตรนิเทศสำหรับผู้บริหาร กลยุทธ์ในการนิเทศ เพื่อสร้างโรงเรียนให้เข้มแข็ง*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

**การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2
Competency Based Curriculum Development of Education Sandbox
Pilot Schools in Rayong Primary Educational Service Area Office 2**

กัมพล เจริญรักษ์ | Kumpol Jarernrak

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2
Rayong Primary Educational Service Area Office 2
Corresponding author e-mail: kumpol-49@hotmail.com

(Received: 4 August 2021, Revised: 12 January 2022, Accepted: 22 January 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 2) พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 3) ศึกษาการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และ 4) ประเมินการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ ศึกษาการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และประเมินการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์อยากปรับเปลี่ยนเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ 2) ได้หลักสูตรฐานสมรรถนะ จำนวน 7 โรงเรียนของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รุ่นที่ 1 โดยหลักสูตรฐานสมรรถนะผ่านการวิพากษ์ของผู้ทรงคุณวุฒินำมาปรับปรุงตามคำแนะนำ แล้วเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ความเห็นชอบ และคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองอนุมัติให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง รุ่นที่ 1 ทั้ง 7 โรงเรียน ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 เป็นต้นไป 3) สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รุ่นที่ 1 นำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้โดยการแปลงหลักสูตรไปสู่การจัดกระบวนการเรียนรู้ และผลการนิเทศพบว่า นักเรียนมีความสุข สนุกในการเรียนรู้ สนใจที่เรียนมากยิ่งขึ้น เป็นเจ้าของกิจกรรมและเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ 4) ผลการประเมินการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องของผู้บริหารและครูมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมารายรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน

คำสำคัญ: หลักสูตรฐานสมรรถนะ, สถานศึกษานำร่อง, พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the necessary needs to develop the competency based curriculum development of education sandbox pilot schools 2) to develop the competency based curriculum development of education sandbox pilot schools 3) to study the use of the competency based curriculum development of education sandbox pilot schools and 4) to evaluate the competency based curriculum development of education sandbox pilot schools of Rayong Primary Educational Service Area Office 2. There are 4 steps in research process: to study, develop, study the use of and 4) Evaluate the use of the competency based curriculum development of education sandbox pilot schools. Its results were found as follow: 1) There were necessary needs of school administrators, teachers, and supervisors to adjust the traditional curriculum to the competency based curriculum since the basic education core curriculum B.E. 2551 contains lots of indicators which caused redundant and focused on “what learners must know or should know” while the competency based curriculum focused on “what learners can do”. Moreover, the traditional curriculum did not serve the students’ needs exactly, did not relate to the community schools context and leaning in 21st century, 2) There was the 1st badge of competency based curriculums from 7 schools in education sandbox pilot schools. Those competency based curriculums were reviewed by experts and then were edited according to experts’ comments. The edited competency based curriculums were purposed to Basic Education Board and were approved by Rayong Education Sandbox Propelling Board. The 1st badge competency based curriculums of 7 schools were activated in Rayong Sandbox Pilot Schools area since July 1, 2020, 3) The 1st badge pilot schools applied competency based curriculums to learning process. The evaluation was shown that learners were happy, enjoyed, and paid more attention. The learners also owned learning activities and learned from practicing. 4) The overall average evaluation result of competency based curriculums application of school administrators and teachers was at high level. Once considered by item, the average evaluation results were at high level in all dimensions.

Keywords: Competency Based Curriculum, Pilot School, Education Sandbox

บทนำ

การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะที่จะตอบสนองผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งที่ท้าทาย โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ คือ มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาและการใช้ชีวิต เป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้เพื่อให้สามารถใช้งานได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ ไม่ใช่การเรียนเพื่อรู้เท่านั้น การเรียนการสอนเป็นการบูรณาการมากขึ้น การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะนั้นผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้ และมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ตามความถนัดและความสามารถของตน สามารถไปได้เร็ว ช้า แตกต่างกันได้ ในส่วนการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อการปรับปรุงพัฒนา เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะประสบความสำเร็จ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562ก) ซึ่ง

สอดคล้องกับเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 คือ โดยที่สมควรต้องพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคนไทย ให้มีคุณภาพ มีความใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายได้ มีความรู้เท่าทันโลก และมีทักษะในการประกอบอาชีพตามความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน สมควรกำหนดให้มีพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาซึ่งเป็นพื้นที่ปฏิบัติการบริหารและการจัดการการศึกษาขึ้นเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษาอันเป็นการนำร่องในการกระจายอำนาจ และให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งมีการขยายผลนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนและวิธีการปฏิบัติที่ดีไปใช้ในสถานศึกษาอื่น (พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา, 2562) สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562ข) กล่าวถึงจุดเด่นของหลักสูตรฐานสมรรถนะ คือช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่สำคัญต่อการใช้ชีวิต การทำงาน และการเรียนรู้ ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ช่วยให้การจัดการเรียนรู้ มุ่งเป้าหมายไปที่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการ ช่วยลดภาระการเรียนรู้ที่ไม่จำเป็นอันส่งผลให้สถานศึกษา มีพื้นที่ในการจัดการเรียนรู้อื่นที่เป็นความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียน วิถีชีวิต วัฒนธรรม ชุมชน ชุมชน และบริบทได้มากขึ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 อยู่ในจังหวัดระยอง เป็นหนึ่งในจำนวน 6 พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox) ซึ่งมีทั้งหมด 8 จังหวัด จึงต้องดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตรการเรียนรู้แนวใหม่ โดยเปลี่ยนจุดเน้นจากที่เคยเป็นหลักสูตรที่เน้นเนื้อหา (Content Based) คือเน้นเนื้อหาวิชาและมีมาตรฐานและตัวชี้วัดจำนวนมาก ไปเป็นหลักสูตรที่เป็นฐานสมรรถนะ (Competency Based) ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579 มาตรฐานการศึกษาชาติ พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ตามมาตรา 20(4) และให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา โดยมีสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จำนวน 7 โรงเรียน เป็นสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมศึกษารุ่นที่ 1 ซึ่งผลจากการวิจัยและพัฒนาดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล รวมทั้งการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการในชีวิตประจำวัน ตลอดจนเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2
3. เพื่อศึกษาการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2
4. เพื่อประเมินการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) ที่ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รุ่นที่ 1 จำนวน 7 โรงเรียน ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 7 คน ครู 7 คน และศึกษานิเทศก์ 2 คน รวม 16 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อยคือ ขั้นที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขั้นที่ 2 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการวิพากษ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนย่อยคือ ขั้นที่ 1 จัดทำร่างหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษา นำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ขั้นที่ 2 วิพากษ์ร่าง

หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิและปรับปรุงร่างหลักสูตรฐานสมรรถนะ และขั้นที่ 3 นำเสนอหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาต่อคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม การศึกษากลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มผู้นิเทศ ได้แก่ คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา (ก.ต.ป.น.) 9 คน และศึกษานิเทศก์ 7 คน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2 คน รวม 18 คน และกลุ่มผู้รับการนิเทศ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 7 คน และครู 65 คน รวม 72 คน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนย่อยคือ ขั้นที่ 1 นำหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาไปใช้ในสถานศึกษา ขั้นที่ 2 การนิเทศ ติดตามสถานศึกษานำร่องในการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และขั้นที่ 3 การนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 7 คน และครู 65 คน รวม 72 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.32–0.86 มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อยคือ ขั้นที่ 1 การประเมินการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และขั้นที่ 2 ปรับปรุงหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
2. หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จำนวน 7 โรงเรียน
3. แบบบันทึกการวิพากษ์ เครื่องบันทึกเสียงการสนทนา และการจดบันทึกข้อมูลสำหรับผู้จัดบันทึกวิพากษ์ร่างหลักสูตรฐานสมรรถนะ
4. แบบนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
5. แบบประเมินการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลประเภทเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในรูปแบบการศึกษาเอกสาร (Documentary Study) และผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากการสัมภาษณ์โดยใช้แนวคำถาม (Guideline) ที่ถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ณ สถานศึกษาแต่ละแห่ง ยกเว้นศึกษานิเทศก์ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 14-22 พฤษภาคม 2563

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย (ศึกษานิเทศก์) เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิพากษ์โดยสรุปจากความคิดเห็นของผู้ดำเนินการสนทนา ผู้จัดบันทึก ผู้บริการทั่วไปและจากการสังเกตของผู้วิจัย เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารบันทึกการวิพากษ์ของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้วิจัยใช้วิธีถอดรายละเอียดจากเทปบันทึกการวิพากษ์กับบันทึกการสนทนาที่ผู้จัดบันทึกได้จดไว้ ซึ่งการถอดเทปจะถอดรายละเอียดทุกคำพูดและบรรยากาศในการสนทนาลงไปด้วย ทั้งนี้เพื่อใช้ประกอบในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด

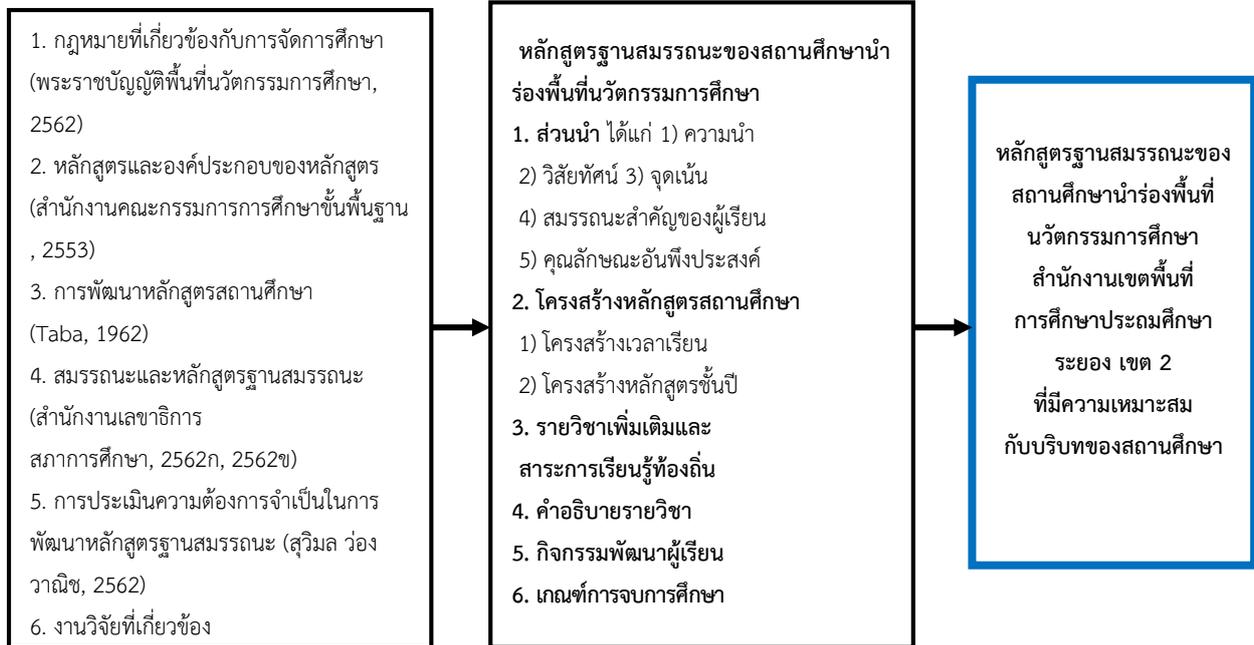
ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยและคณะนิเทศ ติดตามได้ใช้วิธีการในการรวบรวมข้อมูล โดยมีแนวคำถามสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยและคณะนิเทศ ติดตามจะทราบได้จากการสอบถาม/สัมภาษณ์โดยใช้แนวคำถาม (Guideline) ที่ถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รุ่นที่ 1 ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ณ สถานศึกษาแต่ละแห่ง ซึ่งมีคณะนิเทศ ติดตามจำนวน 2 ชุด

ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยนำแบบประเมินการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รุ่นที่ 1 ระหว่างวันที่ 22-26 มีนาคม 2564 โดยผู้วิจัยเป็นผู้ส่งแบบประเมินการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับคืนจำนวน 72 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุปจากข้อมูล
2. ข้อมูลเชิงปริมาณใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ที่อยากปรับเปลี่ยนเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ เนื่องจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีตัวชี้วัดเป็นจำนวนมาก ซึ่งตัวชี้วัดในบางตัวซ้ำซ้อนกัน เน้นให้ผู้เรียนต้องรู้อะไร หรือควรรู้อะไร แตกต่างจากหลักสูตรฐานสมรรถนะที่เน้นให้ผู้เรียนทำอะไรได้ ทำอะไรเป็น นอกจากนี้ยังหลักสูตรเดิมยังไม่ได้สนองต่อความสามารถและความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริง ไม่สอดคล้องตามบริบทของโรงเรียนชุมชน และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการโรงเรียน มีความคาดหวังว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลง เมื่อโรงเรียนนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้ คือ โรงเรียน ครู และนักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น ครูปรับเปลี่ยนวิธีการสอน ครูจะสามารถออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ และสามารถจัดกิจกรรมที่เอื้อให้นักเรียนเกิดเรียนรู้จนมีสมรรถนะตามที่หลักสูตรกำหนด ไม่ใช่สอนแบบเดิม ๆ ที่ครูเป็นผู้บอกความรู้ ป้อนความรู้ให้นักเรียนอย่างเดียว สำหรับนักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ เป็นผู้ลงมือปฏิบัติมากกว่าเดิม สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง สามารถตัดสินใจและเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง และบริบทของชุมชน สามารถนำความรู้มาพัฒนาชุมชนของตนได้ เกิดความเปลี่ยนแปลงของนักเรียนที่มีทักษะ มีสมรรถนะที่จำเป็น 3R+8C สูงขึ้น เกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิต นอกจากนี้นักเรียนมีสมรรถนะตามหลักสูตรสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตาม School Concept นักเรียนจะเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์หรือปัญหาต่างๆ นักเรียนสามารถดึงสมรรถนะต่าง ๆ ออกมาใช้ในการแก้ปัญหาได้

2. ได้หลักสูตรฐานสมรรถนะ จำนวน 7 โรงเรียน ของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รุ่นที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พบว่าการจัดทำร่างหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้มีกระบวนการวิพากษ์หลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน ส่วนใหญ่เห็นด้วย เพราะสอดคล้องกับจุดเน้น (School Concept) และบริบทของแต่ละโรงเรียน แต่ก็มีประเด็นเสนอแนะและข้อสังเกตบางประการเป็นรายโรงเรียน ซึ่งสิ่งที่เป็นความโดดเด่นและแตกต่างจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 อย่างชัดเจน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรตามมาตรา 25 วรรคหนึ่ง ตามพระราชบัญญัติพื้นนวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 จำแนกประเภทหลักสูตรที่สถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสามารถเลือกใช้ได้โดยอิสระ 4 ประเภท สำหรับสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รุ่นที่ 1 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 เลือกการพัฒนาหลักสูตรตามมาตรา 25 วรรคหนึ่ง คือ ประเภทที่ 1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการปรับและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เป็นหลักสูตรตามมาตรา 25 วรรคหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเห็นชอบให้มีการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไปปรับใช้กับการจัดการศึกษาในสถานศึกษานำร่องให้เหมาะสมกับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดระยอง พิจารณานุมัติให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง รุ่นที่ 1 ทั้ง 7 โรงเรียน ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 เป็นต้นไป

3. สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รุ่นที่ 1 นำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้โดยการแปลงหลักสูตรไปสู่การจัดกระบวนการเรียนรู้ พบว่า สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รุ่นที่ 1 นำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้โดยการแปลงหลักสูตรไปสู่การจัดกระบวนการเรียนรู้ การนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้มีงานหลัก 3 ลักษณะ คือ 1) การบริหารและบริการหลักสูตรฐานสมรรถนะ 2) การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ 3) การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ ส่วนการนิเทศ ติดตามสถานศึกษานำร่องในการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พบว่า

3.1 จุดเด่นของการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ คือ นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง เกิดความรู้ฝังแน่น คงทน บูรณาการการเรียนรู้และวิชาต่างๆ เข้าด้วยกันได้ง่าย สามารถสร้างบทเรียนจากสิ่งที่ใกล้ตัวนักเรียน พัฒนาทักษะชีวิต นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสามารถใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะได้ตรงตามบริบทของชุมชน ส่วนจุดด้อย ของการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ คือ กระบวนการวัดผลและประเมินผลยังไม่ชัดเจน และกำหนดเกณฑ์สมรรถนะย่อย ๆ ยังไม่ชัดเจน ทำให้การวัดผลและประเมินผลสมรรถนะนักเรียนไม่เป็นรูปธรรม

3.2 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นชัดเจนเมื่อใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ คือ นักเรียนมีความสุขสนุกในการเรียนรู้ นักเรียนเกิดการตื่นตัว และสนใจที่เรียนมากยิ่งขึ้น นักเรียนได้เป็นเจ้าของกิจกรรม ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง นักเรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก นักเรียนมีส่วนร่วมและมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากยิ่งขึ้นครูปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเป็นแบบ Active Learning สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดีขึ้น

3.3 ปัญหาหรืออุปสรรคในการบริหารจัดการหลักสูตรฐานสมรรถนะ คือ โรงเรียนที่ไม่มีผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียนสุขไพโรวัน โรงเรียนบ้านหนองม่วง และโรงเรียนที่มีผู้บริหารสถานศึกษาที่บรรจุใหม่ ได้แก่ โรงเรียนบ้านคลองบางบ่อ โรงเรียนนาบช้างนอน ทำให้ไม่เข้าใจหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษามากเท่าที่ควร ส่วนครูยังขาดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะหรือยังไม่เข้าใจเท่ากันทุกคน เพราะมีครูบรรจุใหม่ ย้ายเข้ามาใหม่ ทำให้ขับเคลื่อนการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะล่าช้า ยังไม่มีความอิสระในการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเต็มที่ และไม่มีความชัดเจนของเครื่องมือ วิธีการ การวัดผลและประเมินผลนักเรียน

3.4 การปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนในโรงเรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรฐานสมรรถนะค่อนข้างมาก ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทมากในการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้เกิดผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งครูเป็นคนที่สร้างและออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และความต้องการของนักเรียน ฉะนั้นแล้วครูจึงมีการนำเอาหลักสูตรฐานสมรรถนะมาสร้างเป็นหน่วยการเรียนรู้และออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนองต่อความต้องการของนักเรียนและจุดเน้น (School Concept) ของโรงเรียน

3.5 ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการประชุมวางแผน ปรับเปลี่ยนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมครูมีการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ มีการทำ CRC และ AAR กันทุกสัปดาห์ เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันถึงกระบวนการเรียนการสอน แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนและปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำกิจกรรมให้คำแนะนำ รวมออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ นิเทศการสอน สนับสนุนงบประมาณในการลงไปเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หางบประมาณ เตรียมอุปกรณ์ จัดหาสื่อวัสดุที่ใช้สนับสนุนการเรียนการสอน สนับสนุนการเรียนการสอนที่เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ตลอดจนให้คำปรึกษา แนะนำในการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปออกแบบสู่การปฏิบัติ

3.6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ 1) อยากให้มีการอบรมพัฒนาครูและทำความเข้าใจเรื่องหลักสูตรฐานสมรรถนะทุกคนในโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 2) อยากให้มีรูปแบบการวัดประเมินผลฐานสมรรถนะที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และมีเครื่องมือและวิธีการวัดผลและประเมินผลที่ชัดเจน หลากหลายเลือกใช้ได้ตามบริบทของโรงเรียน และ 3) มีการนิเทศ กำกับ ติดตามสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4. ผลการประเมินการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จำแนกเป็นรายด้าน

รายการประเมินด้าน	การใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ		แปลความหมาย
	μ	σ	
1. องค์ประกอบของหลักสูตร	4.20	0.50	มาก
2. หลักสูตรฐานสมรรถนะและการเรียนการสอน	4.00	0.55	มาก
3. ด้านกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้	4.22	0.53	มาก
4. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	4.07	0.54	มาก
5. ด้านการวัดและประเมินผล	4.12	0.55	มาก
6. พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างยั่งยืน	4.08	0.59	มาก
เฉลี่ยโดยรวม	4.12	0.49	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.12$; $\sigma = 0.49$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ ($\mu = 4.22$; $\sigma = 0.53$) รองลงมาคือด้านองค์ประกอบของหลักสูตร ($\mu = 4.20$; $\sigma = 0.50$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะและการเรียนการสอน ($\mu = 4.00$; $\sigma = 0.55$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความต้องการที่อยากปรับเปลี่ยนเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะเนื่องจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มีตัวชี้วัดเป็นจำนวนมาก ซึ่งตัวชี้วัดในบางตัวซ้ำซ้อนกัน แล้วไม่ได้สนองต่อความสามารถและความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริง และต้องการความอิสระในการออกแบบหลักสูตรตามบริบทของสถานศึกษาเอง จึงต้องการปรับเปลี่ยนเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อให้ตอบโจทย์ความต้องการในชีวิตของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและชุมชน ทั้งนี้การศึกษาความต้องการจำเป็นในครั้งนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการประเมินความต้องการจำเป็นด้วยวิธีการสัมภาษณ์ (สุวิมล ว่องวานิช, 2562) เนื่องจากวิธีการสำรวจด้วยการสัมภาษณ์นับเป็นวิธีการหนึ่งที่คนส่วนใหญ่นิยมใช้เช่นเดียวกับแบบสอบถาม เพราะกระบวนการเก็บข้อมูลดำเนินการได้ง่าย ไม่ซับซ้อนแต่จะใช้เวลาในการเก็บข้อมูล เนื่องจากต้องใช้เวลาในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเป็นรายบุคคล วิธีการสัมภาษณ์สามารถใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นแบบ

สมบูรณ์ แต่ทั้งนี้ต้องมีการเลือกบุคคลที่ให้สัมภาษณ์ให้เป็นผู้ที่เข้าใจสภาพบริบทขององค์กร หรือสถานการณ์ที่ต้องการประเมินความต้องการจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของของชรัญญา ไชยวรรณ (2560) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องความรู้เกี่ยวกับอาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รวมถึงงานวิจัยของเพลินพิศ ธรรมรัตน์ (2559) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา: การปลูกยางพารา ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาศักยภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรการปลูกยางพาราของสถานศึกษาและชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนและผู้ปกครองใน 4 โรงเรียน ต้องการให้มีการสอนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การปลูกยางพารา

2. สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รุ่นที่ 1 ทั้ง 7 โรงเรียน จัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษา ผ่านการวิพากษ์หลักสูตรจากผู้ทรงคุณวุฒิ และนำหลักสูตรฐานสมรรถนะเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาให้ความเห็นชอบ และคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง รุ่นที่ 1 ทั้ง 7 โรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากเป็นเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 (พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา, 2562) กล่าวไว้ในมาตรา 5 พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ 1) คิดค้นและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน รวมทั้งเพื่อดำเนินการให้มีการขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอื่น 2) ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา 3) กระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และ 4) สร้างและพัฒนา กลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และมาตรา 25 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการปรับเพื่อนำไปใช้ตามมาตรา 20 (4) ต้องครอบคลุมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยต้องจัดสาระการเรียนรู้รายวิชาให้หลากหลายและสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดหรือความสนใจของผู้เรียน และสภาพภูมิสังคม ในกรณีที่สถานศึกษานำร่องต้องการปรับหลักสูตรเพิ่มเติมจากหลักสูตรตามมาตรา 20 (4) ต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการขับเคลื่อนให้ถือว่าการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง เป็นการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ (พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา, 2562) นอกจากนี้แล้วการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จจึงมีความจำเป็นต้องปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งในการปฏิรูปการเรียนรู้นั้นมีองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันหลายประการ ได้แก่ 1) ครูผู้สอน 2) หลักสูตร 3) การเรียนการสอน และ 4) การวัดและประเมินผล องค์ประกอบทั้ง 4 ประการดังกล่าวจะสนับสนุน และเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และเกิดสมรรถนะที่สำคัญและผู้เรียนสามารถใช้ได้ในชีวิตจริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562ก) สอดคล้องกับงานวิจัยของของชรัญญา ไชยวรรณ (2560) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาหลักสูตรมีคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก

3. สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รุ่นที่ 1 นำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้โดยการแปลงหลักสูตรไปสู่การจัดกระบวนการเรียนรู้ การนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้มี 3 ลักษณะ คือ 1) การบริหารหลักสูตรฐานสมรรถนะ 2) การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ 3) การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ และผลการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ พบว่านักเรียนมีความสุข สนุกในการเรียนรู้ สนใจที่เรียนมากยิ่งขึ้น เป็นเจ้าของกิจกรรมและเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษาพัฒนาจากความจำเป็น สนองต่อความสามารถและความต้องการของนักเรียน มีความอิสระในการออกแบบหลักสูตรตามบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562ข) ที่พบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับนักเรียน คือนักเรียนสนุกสนาน กล้าแสดงออก กล้าคิดมากขึ้น ทำให้เกิดการทำงานร่วมกัน มีการปรึกษากันช่วยเหลือกัน รู้จักบทบาทตนเอง เห็นศักยภาพของตนเอง รู้จักคุณค่าในตนเองมากขึ้น มีความสุขในการเรียนรู้มากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรผ่านกระบวนการให้ความรู้ก่อนจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ แล้วยังนำหลักสูตรฐานสมรรถนะให้ผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์เพื่อปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำเสนอคณะกรรมการอีก 2 คณะให้ความเห็นชอบก่อนที่จะนำไปใช้ที่สถานศึกษาก่อนการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูมีการเตรียมการวางแผนก่อนการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ ช่วงดำเนินการใช้หลักสูตรมีการนิเทศ ติดตาม จากคณะนิเทศ ติดตามของเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562ข) ที่กล่าวว่าหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นในสิ่งที่ผู้เรียนได้รับการคาดหวังให้กระทำมากกว่ารวมความสนใจส่วนใหญ่ในสิ่งที่พวกเขาได้รับการคาดหวังให้รู้ ในหลักการหลักสูตรที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและปรับเปลี่ยนตามความต้องการที่เปลี่ยนแปลงของผู้เรียน ครู และสังคม อันบอกเป็นนัยว่าผู้เรียนทั้งได้รับและประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ ค่านิยม และเจตคติในการแก้ไขสถานการณ์ที่พวกเขาเผชิญในชีวิตประจำวัน ตามแนวโน้มกระแสโลกที่เน้นเรื่องสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 และการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรเป็นกระบวนการสำคัญที่สถานศึกษาใช้ในการควบคุมคุณภาพ โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนิเทศ ติดตาม เช่น การตรวจเยี่ยมและ การสังเกตการณ์ในชั้นเรียน การสอนแนะ (Coaching) การตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ การสัมภาษณ์ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

4. ผลการประเมินการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครู พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะและการเรียนการสอน ทั้งนี้เป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในภาพรวมและผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนตามสมรรถนะหลักยังไม่ปรากฏชัดเจน เนื่องด้วยระยะเวลาดำเนินการอันสั้น เพียงหนึ่งภาคเรียนแต่ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ พบว่าผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ตั้งใจเรียน เข้าใจบทเรียนมากขึ้น ได้ฝึกปฏิบัติสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้มากขึ้น แก้ปัญหาในสถานการณ์จริงได้จากการเชื่อมโยงกิจกรรมในห้องมาใช้ปฏิบัตินอกห้องเรียน (สำนักงาน

เลขาธิการสภาการศึกษา, 2562ข) สอดคล้องกับงานวิจัยของชรัญญา ไชยวรรณ (2560) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของอมสิน จตุพร (2560) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดการศึกษาอิงถิ่นฐาน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา กรณีชุมชนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบน จังหวัดนครสวรรค์ ผลการประเมินหลักสูตร พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูผู้สอน และผู้รู้ในท้องถิ่นที่มีต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากข้อค้นพบการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ พบว่า นักเรียนมีความสุข สนุกในการเรียนรู้ สนใจที่เรียนมากยิ่งขึ้น เป็นเจ้าของกิจกรรมและเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้กำลังใจ สนับสนุนสิ่งที่เกิดขึ้นในแนวทางที่ดี มีการส่งเสริม สนับสนุนและ การนิเทศ กำกับ ติดตามสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพและให้กำลังใจครู ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานจริงของการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ

2. จากข้อค้นพบจุดด้อยของการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ คือ กระบวนการวัดผลและประเมินผลสมรรถนะนักเรียนยังไม่ชัดเจน ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารการศึกษา ศึกษาานิเทศก์ คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรหาวิธีการสร้างความเข้าใจให้แก่ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมกันสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่มีคุณภาพ เหมาะสมและมีชัดเจน นำไปใช้วัดผลและประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฐานสมรรถนะ

3. ควรมีการเสริมแรงสร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ โดยเฉพาะกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่ประสบผลสำเร็จ
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับเครื่องมือการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตรฐานสมรรถนะ
3. ควรมีการวิจัยประเมินผลการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเมื่อสิ้นปีการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชรัญญา ไชยวรรณ. (2560). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องความรู้เกี่ยวกับอาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 8(1),27-43.
- พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา. (2562). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนที่ 56 ก. ลงวันที่ 30 เมษายน 2562.
- เพลินพิศ ธรรมรัตน์. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา: การปลูกฝังพาราในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562ก). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สกศ.
- _____. (2562ข). *รายงานผลการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นสำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สกศ.
- ออมสิน จตุพร. (2560). *การพัฒนาหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามแนวคิดการศึกษาอิงถิ่นฐานสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา กรณีชุมชนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบน จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and World.

**การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษ
โดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น**

**Development of Reading and Writing Ability of Prathom Suksa 3 Students
Derived from CIRC Collaborative Learning Management
with English Local Content Lesson Material**

สมศิริ จิงสภิตยกุล | Somsiri Jungsatidkul

โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว สังกัดสำนักงานศึกษาเทศบาลนครอุบลราชธานี

Tessaban 2 Nongbua School, Ubon Ratchathani Municipality

Corresponding Author Email: somsiri3982@gmail.com

(Received: 11 October 2021, Revised: 16 February 2022, Accepted: 22 February 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพ 2) ศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น และ 3) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3/1 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว จำนวน 32 คน ซึ่งได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) สื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น จำนวน 5 ชุด 2) แผนจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ซึ่งใช้ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น จำนวน 10 แผน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ แบบแผนการดำเนินงานใช้การวิจัย กึ่งทดลอง ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของสื่อ กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน $E_1/E_2 = 80/80$ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบค่าเฉลี่ยระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน คือ t-test Dependent การคำนวณใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยในการคำนวณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยค่า $E_1/E_2 = 82.16/80.10$ 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น เท่ากับ 0.64 หรือคิดเป็นร้อยละ 64.95 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 64.95 3) ความสามารถด้านการอ่านและการเขียน หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น สูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความสามารถด้านการอ่านและการเขียน, การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC, สื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น

ABSTRACT

The objectives of the study were: 1) to study the efficiency of CIRC Collaborative Learning with Local Context in English, 2) to study the effectiveness index of CIRC Collaborative Learning with Local Context in English and 3) to compare reading and writing ability of students before and after learning by CIRC Collaborative Learning Management with Local Context in English. The sample group was 32 students in class 3/1 of Tessaban 2 Nongbua using purposive sampling method. The instruments used in the study were: 1) 5 sets of Local content in English context, 2) 10 lesson plans of CIRC Collaborative Learning Management with Local Context in English and 3) 30 items of achievement test. Quasi-experimental Research and One Group pre-test Post-test used in the study. Criteria according to the benchmark $E_1/E_2 = 80/80$; mean and standard deviation used to analyze the efficiency of Local Context in English. T-test Dependent used to examine the average between before and after learning. A ready-made program used for calculation. The Result of study: 1) The efficiency of CIRC Collaborative Learning Management with Local Context in English met the standard criteria; $E_1/E_2 = 82.16/80.10$. 2) The effectiveness index of CIRC Collaborative Learning with Local Context in English was at 0.64, accounted for 64.95 per cent. This meant that students learning progress increased at 64.95 per cent. 3) The reading and writing ability of students after CIRC Collaborative Learning Management with Local Context in English was significantly higher statistically than before learning, at 0.1 level.

Keywords: Reading and Writing Ability, CIRC Collaborative Learning Management, Local Context

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีการบูรณาการทางภาษา ทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนที่สัมพันธ์กัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันที่มีความสำคัญมากที่สุดสำหรับคนไทย คือ ทักษะการอ่านและทักษะการเขียน โดยทักษะการอ่านมีความสำคัญ ต่อการดำรงชีวิต เนื่องจากทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ความเพลิดเพลินเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ พัฒนาความคิด และประสบการณ์จากสื่อต่าง ๆ ผู้เรียนที่มีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษที่ดีย่อมมีโอกาสมากกว่าและมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จได้มากกว่า ในขณะที่เดียวกันทักษะการเขียนถือเป็นอีกทักษะหนึ่งที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เพราะการเขียนเป็นทักษะทางภาษาที่ใช้ประโยชน์เพื่อการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ออกมาในรูปแบบของตัวอักษร ข้อความเพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้แนวคิดนั้น ๆ อย่างไรก็ตามทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยากและมีความซับซ้อนมากกว่าทักษะอื่น ๆ ผู้เขียนจึงต้องได้รับ การฝึกฝนจากการฟัง การพูด และการอ่านจนสามารถนำมาเขียนเพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเขียนยังช่วยพัฒนา

ผู้เรียนในด้านโครงสร้างทางภาษา ส่วนต่าง ๆ ตลอดจนคำศัพท์ที่เรียนมาแล้วมาใช้เขียนเรื่องราวต่าง ๆ ตามจุดประสงค์ของตน ทำให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางการใช้ภาษามากขึ้น จะเห็นได้ว่าการอ่านและการเขียนเป็นทักษะสำคัญและส่งเสริมซึ่งกันและกัน ผู้ที่มีทักษะการอ่านที่ดีย่อมมีทักษะการเขียนที่ดีตามไปด้วย (วริษา จันทรลี, 2560)

จากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มีผลสัมฤทธิ์ไม่บรรลุตามมาตรฐานตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ คือ ทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอน เมื่อศึกษาผลการประเมินระดับชาติ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ต่ำกว่าทุกกลุ่มสาระอย่างเห็นได้ชัดเช่นเดียวกัน จากข้อมูลดังกล่าว นับว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่จะส่งผลกระทบต่อนักเรียนเกิดปัญหาต่อการเรียนในระดับที่สูงต่อไป โดยเฉพาะปัญหาในด้านการอ่าน-การเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวนมากที่มีปัญหา การอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ประกอบกับไม่ค่อยมีนิสัยรักการอ่าน เนื่องจากมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ นักเรียนมีความเห็นว่าการเรียนภาษาอังกฤษเป็นเรื่องยาก อ่าน เขียนไม่ได้ (โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว, 2562) เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวซึ่งมีสาเหตุมาจากขาด ความสนใจ แม้จะเห็นประโยชน์และความสำคัญของภาษา แต่ไม่สามารถเขียนประโยคภาษาอังกฤษที่ตีความจนไม่สามารถเลือกใช้โครงสร้างไวยากรณ์และคำศัพท์ได้ถูกต้อง อีกทั้งการเรียบเรียงลำดับความคิด ในการเขียนประโยคสับสน ทำให้ไม่สามารถเขียนตามแนวคิดของตนเองได้ เกิดความท้อถอยกับงานเขียนและคิดว่าการเขียนเป็นสิ่งที่ยาก เพราะการเขียนเป็นกระบวนการรวบรวมความรู้และข้อมูลหลายด้าน เช่น โครงสร้างไวยากรณ์ การใช้คำศัพท์ ส่วน การเรียบเรียงความคิด และความคิดสร้างสรรค์ในการเขียน เป็นต้น

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC (Cooperative Integrated Reading and Composition) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือแบบหนึ่ง que พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนโดยเฉพาะ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการคือ 1) กิจกรรมพื้นฐานด้านการอ่านและการเขียน (Basal related activities) 2) การดำเนินการสอนของครู (Direct Instruction) 3) การบูรณาการการอ่านและการเขียน (Integrated Reading and Composition) โดยนักเรียนจะร่วมมือกันเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรม ที่เกี่ยวกับการอ่านและเขียน เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน และกระบวนการทางสังคม โดยแต่ละกลุ่มจะประกอบไปด้วยนักเรียนที่เก่ง ปานกลาง และอ่อนอยู่ร่วมกันทำกิจกรรมร่วมกันโดยสมาชิก ทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ (กรมวิชาการ, 2543) เป็นวิธีสอนที่สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ ตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด บนความเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ผู้เรียน

สามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและ พัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

งานวิจัยของนักการศึกษาที่กล่าวถึงสื่อการเรียนการสอนว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะสนับสนุนให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ เพราะสื่อการเรียนการสอนเป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของเนื้อหาบทเรียนได้ตรงกับวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนให้การเรียนการสอนดำเนินไป อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อบทเรียนทางภาษาที่ใช้เนื้อหาท้องถิ่นเป็นสื่อการสอนหนึ่งที่มีผลการวิจัยยืนยันถึงประสิทธิภาพของสื่อว่าส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง อาทิ งานวิจัยของกรองทอง บุญพร้อม (2554) มยุรี กาญจนนาพิเชษฐ์ (2554) เพ็ญญา บำรุงสุข (2553) อำนาจ สมบัติยานุชิต (2552) ที่ได้ทำการวิจัยพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาในท้องถิ่น แล้วนำมาใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วส่งผลให้คุณภาพทางการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลพัฒนาการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Steffensan (1997) พบว่าการเรียนโดยใช้เนื้อหาทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาทำให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งระหว่างโครงสร้างความรู้เดิมเกี่ยวกับวัฒนธรรมของผู้เรียนกับเรื่องราวทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่เรียนในเนื้อเรื่อง และ เกิดความสับสนและไม่สามารถตีความจากเรื่องราวเหล่านั้น ซึ่ง Steffensan. ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าการเลือกเนื้อหาที่ใช้ในการสอนควรเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับความรู้เดิมและประสบการณ์ทางวัฒนธรรมของผู้เรียน

จากเหตุของปัญหาและผลการศึกษาแนวคิดการจัดการศึกษาที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษที่ใช้เนื้อหาท้องถิ่นมาพัฒนาการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในความรับผิดชอบ ด้วยความเชื่อว่าจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่านและเขียน เพิ่มพูนความสามารถในทักษะการฟัง การพูด ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์จากการอ่านให้กับนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางการอ่านน้อย โดยมุ่งหวังให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน กับสิ่งที่อ่าน สามารถพัฒนาการอ่านจากประสบการณ์เดิมจนสร้างผลงานการเขียนได้อย่างสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักแสวงหาความรู้จากทั่วโลก สามารถเขียนเรื่องต่าง ๆ เพื่อสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง อันจะเป็นการปูพื้นฐานของนักเรียนให้มีความสามารถทางภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการสื่อสารและแสวงหาความรู้ ในยุคข้อมูลข่าวสารต่อไปในอนาคต ตลอดจนได้รับการพัฒนาทักษะทางสังคมควบคู่กันไปด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น ตามเกณฑ์ $E_1/E_2 = 80/80$
2. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้แบบแผนการดำเนินงานใช้การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว (One Group pre-test Post-test Design)

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2หนองบัว สังกัดสำนักการศึกษาเทศบาลนครอุบลราชธานี กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 132 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 32 คน ที่ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรการวิจัย ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โดยการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ความสามารถด้านการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เนื้อหาในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นเนื้อหาที่ได้จากมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว พุทธศักราช 2561 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ระยะเวลาการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โดยใช้เวลาปฏิบัติการสอน 20 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ซึ่งใช้ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น จำนวน 10 แผน
2. สื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น จำนวน 5 ชุด ประกอบด้วย ชุดที่ 1 เรื่อง Thung Si Muaeng Night Market ชุดที่ 2 เรื่อง Nong Bua Public Park ชุดที่ 3 เรื่อง Ubon Ratchathani Zoo ชุดที่ 4 เรื่อง Ubon Ratchathani Walking Street ชุดที่ 5 เรื่อง Wat Phrathat Nong Bua
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติ ดังนี้ 1. สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของแผนจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับ สื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 80/80$ 2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3. สถิติที่ใช้ทดสอบค่าเฉลี่ยระหว่างก่อนเรียนกับ หลังเรียนใช้ t-test Dependent

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มีประสิทธิภาพ ค่า $E_1/E_2 = 82.16/80.10$ ซึ่งแสดงในตารางนี้

คะแนน	N	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย
ผลการประเมินระหว่างเรียน	32	850	698.41	82.16
ผลการประเมินหลังเรียน	32	30	24.03	80.10
ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับ $E_1/E_2 = 82.16/80.10$				

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น เท่ากับ 0.64 หรือคิดเป็นร้อยละ 64.95 ซึ่งมีค่าดัชนีประสิทธิผลตามที่กำหนดไว้ ซึ่งแสดงในตารางนี้

ผลคูณของจำนวน นักเรียนกับคะแนนเต็ม	ผลรวมของ คะแนนหลังเรียน	ผลรวมของ คะแนนก่อนเรียน	EI
32 X 30	769	415	64.95

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัวที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ย 12.97 คิดเป็นร้อยละ 43.23 คะแนน หลังเรียนเฉลี่ย 24.03 คิดเป็นร้อยละ 80.10 คะแนนความก้าวหน้า โดยภาพรวมเฉลี่ย 11.06 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 36.88

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่นสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งแสดงในตารางนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	\bar{X}	S.D.	df	t	p
ก่อนเรียน	32	12.96	2.83	31	22.68	.00
หลังเรียน	32	24.03	3.08			

อภิปรายผล

1. ด้านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น มีค่าเท่ากับ $E_1/E_2 = 82.16/80.10$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ หมายความว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียน ที่ได้จากกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างเรียน คือคะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม คะแนนจากการทำแบบฝึกหัด คะแนนจากการทดสอบย่อยด้านการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 82.16 และคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 80.10 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC โดยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบด้วยการ ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ จุดประสงค์ และรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ

CIRC ซึ่งทุกขั้นตอนจะสอดคล้องเชื่อมโยง และสัมพันธ์กันเป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน ชัดเจน เข้าใจง่าย มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการอ่านและการเขียนอย่างเต็มที่ นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด มีกิจกรรมที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ด้วยตนเองมากที่สุด ครูมีบทบาทเพียงกระตุ้นและชี้แนะนักเรียนเท่านั้น ซึ่งการสร้างแผนจัดการเรียนรู้ครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่ได้เสนอแนวทางว่าในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้นั้นผู้จัดทำต้องศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของนักเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนก่อน แล้วจึงพิจารณาเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อที่นักเรียน จะได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ สำลี รักสุทธี (2553) ที่ได้กล่าวว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบของแผนการ จัด การเรียนรู้ที่ครบถ้วน มีกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกันตลอดแนว ที่สำคัญต้องเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากที่สุดทุกขั้นตอน ทุกกิจกรรม การเรียนรู้ควรสนับสนุนให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพเป็นสื่อกลางการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนอย่างเป็นรูปธรรม เพราะเป็นการสอนที่นำเนื้อหาท้องถิ่นมาบูรณาการกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามแนวคิดของ Brinton, Snow and Wesche (1989) แผนจัดการเรียนรู้และสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษที่ได้พัฒนาขึ้นนั้น ได้ผ่านการประเมินคุณภาพและความเหมาะสม ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมระหว่างเวลา สื่อ และปริมาณเนื้อหาที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ผ่านการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งก่อนนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในขณะที่รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC และการพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่นยังเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์กันของนักเรียนในลักษณะกลุ่มการเรียนรู้ มีการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มซึ่งแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน กำหนดกิจกรรมการเรียนที่นักเรียนต้องทำงานร่วมกันทั้งในลักษณะ การทำงานเดี่ยว ทำงานคู่ และทำงานเป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนจะต้องช่วยเหลือกันเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม เนื่องจากวิธีการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือแบบนี้จะมีผลต่อการให้คะแนนเพื่อตัดสินรางวัลของกลุ่ม จึงทำให้นักเรียนเกิดความสนใจกระตือรือร้นใน การเรียน และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยนักเรียนเก่งจะช่วยเหลือนักเรียนที่อ่อนกว่า ซึ่งถือเป็นการทบทวนความรู้ของตนไปในเวลาเดียวกัน และนักเรียนที่เรียนอ่อนจะเกิดความพยายาม ในการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาตนเอง เพื่อไม่ให้กลุ่มเสียคะแนน และจากที่เคยทำได้ด้วยการช่วยเหลือจากเพื่อนในที่สุดจะสามารถทำได้ด้วยตนเอง พฤติกรรมการเรียนรู้นี้สอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานรอยต่อพัฒนาการ (ZPD)

ของ Vygotsky ที่อธิบายว่ากระบวนการเรียนรู้จะส่งผลให้เกิดพัฒนาการการเรียนรู้ โดยกระบวนการดังกล่าวจะเกิดขึ้นในบริบททางสังคมที่เด็กมีโอกาสได้ทำงานร่วมกับเพื่อน และได้รับการช่วยเหลือจากผู้ใหญ่หรือเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่าเพราะอิทธิพลทางสังคมจะทำให้เด็กสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจได้ด้วยตนเอง และเกิดเป็นพัฒนาการของเด็กแต่ละคน (Vygotsky, 1978)

2. ด้านค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น มีค่าเท่ากับ 0.64 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 64.95 ซึ่งความหมายว่าระบบการเรียนการสอนหรือสื่อที่ใช้มีคุณภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้เป็นทีม ร่วมกับสื่อการเรียนรู้ที่เป็นบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวสนับสนุนให้นักเรียนเก่งได้ช่วยเหลือนักเรียนอ่อน ให้นักเรียนทั้ง 2 ระดับความสามารถได้มีปฏิสัมพันธ์กัน ช่วยกันทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน มุ่งมั่นสู่ความสำเร็จของกลุ่มเป็นสำคัญ จึงทำให้นักเรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จของกลุ่ม และเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนเป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เป็นไปตามแนวคิดของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545) ที่กล่าวว่าประสิทธิภาพของการเรียนรู้แบบร่วมมือจะเกิดขึ้นถ้าสมาชิกในกลุ่มเห็นคุณค่าของการทำงานร่วมกัน และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทุกคนรู้หน้าที่และรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ มีการสร้างทีมงาน (Team Formation) ที่ชัดเจน สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น และสอดคล้องกับ ศุภฤกษ์ ทัศนเจริญ (2555) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC จะสนับสนุนให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งเป้าหมายร่วมกัน เป้าหมายดังกล่าวจะทำให้ให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจ ที่จะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มคนอื่น ๆ ให้เรียนได้เหมือนกัน สามารถที่จะตอบคำถามหรือทำแบบทดสอบได้เหมือนกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ทุกคนในกลุ่มจะพยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่ละคนจะต้องรับผิดชอบต่อตนเองและรับผิดชอบต่อกลุ่มด้วย ดังนั้นการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC จึงทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นจากเดิม

3. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่นสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 24.03 คิดเป็นร้อยละ 80.10 ของคะแนนเต็ม ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ตามที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC เป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการกิจกรรมด้านการอ่านและการเขียน ด้วยการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยแบบคณะกรรมการในกลุ่มมีนักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน สมาชิกภายในกลุ่ม จะ

ช่วยเหลือกันในการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย เพื่อพัฒนาทักษะ การอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ โดยเน้นย้ำให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มมีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนประสบความสำเร็จอย่างเท่าเทียมกัน และมีการยกย่องชมเชยหรือการให้รางวัลกับกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC (Cooperative Integrated Reading and Composition) เป็นรูปแบบ การเรียนรู้ ที่มหาวิทยาลัยจอห์นส์ฮอปกินส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา พัฒนาขึ้น (วรพรรณ สิทธิเลิศ 2557) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยเทคนิค CIRC เป็นการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ที่ให้สมาชิกในกลุ่มพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเชิงบวก สมาชิกทุกคนมีหน้าที่และความสำคัญเท่ากันมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เน้นให้มี การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สื่อความหมายกันด้วยคำพูดผ่านทางกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่อิสระจากเนื้อหา (Content-Free) สำหรับใช้ในการจัดลำดับพฤติกรรมในห้องเรียน เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนพัฒนาเนื้อหาการสอนได้อย่างอิสระตรงตามความต้องการ ความสนใจของนักเรียน รวมถึงประสบการณ์เดิม ของนักเรียนด้วย ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้ เนื้อหาท้องถิ่น มาใช้ร่วมกับวิธี การเรียนแบบร่วมมือแบบ CIRC โดยเชื่อว่าเมื่อนำเนื้อหาท้องถิ่น ในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับบริบทเดิมของนักเรียน ตามแนวคิด การเรียนการสอนที่ใช้ เนื้อหาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษา ของ Brinton, Snow and Wesche (1989) ที่เชื่อว่าถ้า ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัวหรือมีประสบการณ์เดิม (Background Knowledge) และมีโอกาสใช้ ภาษาในสถานการณ์ที่เหมือนจริงผู้เรียนจะใช้ภาษามากขึ้น ขณะเดียวกันบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้ เนื้อหาจากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานีที่นักเรียนอาศัยอยู่เป็นการนำหลักการแนวคิด ของ Richards และ Rodgers (2002) ที่ว่าการเรียนของนักเรียนจะเกิดประสิทธิผลก็ต่อเมื่อเนื้อหาใน บทเรียนเกี่ยวข้องกับความต้องการและประสบการณ์ของนักเรียนโดยตรง ในขณะที่การจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือแบบ CIRC ที่มีบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่นเป็น สื่อการสอนสำคัญ พบว่า นักเรียนมีความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้เนื้อหาจากบทเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นเนื้อหา ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่พบเห็นได้หรือปฏิบัติได้จากประสบการณ์ การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม (Slavin, 1995: 56) คือ กิจกรรมการอ่านบทเรียนภาษา การ สอนอ่านเพื่อความเข้าใจ และการบูรณาการกับการเขียน นักเรียนเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับการ อ่านและเขียนเป็นกลุ่มย่อย ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียน ภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น ในการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ทำให้นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษหลังเรียนสูง กว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยหลายเรื่อง เช่น ผลการวิจัยของ จิรนุช ภูทองเงิน (2563) บุญปารณา มาลาทอง (2562) วริษา จันทร์ลี (2560) ชนิภา วิชานนท์ (2560) กุลธิดา แก้วตาบุศย์ (2559) งานวิจัยทุกเรื่องล้วนใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบ CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

การนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ควรคำนึงถึงหลักการและแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1. ควรศึกษารายละเอียดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC จากแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือการใช้บทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่นให้เข้าใจ
2. ควรมีการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ครอบคลุมตามรายละเอียดที่ระบุในแผนการจัดการเรียนรู้
3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการที่วางแผนไว้ โดยครูผู้สอนต้องมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกและให้การสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้
4. ควรมีการวัดและประเมินผลในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ข้อมูลจากการวัดและประเมินผลกับนักเรียน รวมทั้งใช้กิจกรรมเสริมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนรู้
5. ควรมีการวัดและประเมินผลหลังกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละเรื่อง รวมทั้งจัดทำข้อมูลที่เป็นผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนำไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมหรือวิธีการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาในครั้งต่อไป

เพื่อให้สามารถนำหลักการและแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC ร่วมกับสื่อบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้เนื้อหาท้องถิ่นไปเป็นแนวในการปฏิบัติสำหรับการปรับปรุงคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ ควรมีการพัฒนาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ควรมีการปรับจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัย วุฒิภาวะ ความพร้อมหรือระดับชั้นของนักเรียน
2. เพื่อให้สามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีความสมดุลทั้งในด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงควรมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรม สื่อ หรือแหล่งเรียนรู้ให้ครอบคลุมในทุกด้าน
3. ควรสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้หรือประเมินสื่อที่นำมาใช้เพื่อให้ทราบถึงความต้องการ ความสนใจ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงและพัฒนาสื่อ ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนให้มากที่สุด
4. ควรมีการขยายผลในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และโรงเรียนเครือข่าย

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2543). *การวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรองทอง บุญพร้อม. (2554). *การพัฒนาบทเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โดยใช้เนื้อหาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบึง “อุตสาหกรรมนุเคราะห์” อำเภอบ้านบึง จังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชชนครินทร์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กุลธิดา แก้วตาบุศย์. (2559). *การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค CIRC ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- จีระนุช ภูทองเงิน. (2563). *การพัฒนาการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชนิกา วิชานนท์. (2560). *การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหา บัณฑิต หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญปารณา มาลาทอง. (2562). *ความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้น ประถม ศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการ อ่านและ การเขียนภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญนภา บำรุงสุข. (2553). *การพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาในท้องถิ่น โดยบูรณาการ กิจกรรมมุ่งปฏิบัติงานกับกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูด ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตร และการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- มยุรี กาญจนานาพิเชษฐ. (2554). การพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านร่องกวาง อำเภอกวาง จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย เชียงใหม่. โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว. (2562). แผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว. เอกสารเลขที่ 1/2562. (เอกสารอัดสำเนา)
- วรพรรณ สิทธิเลิศ. (2557). ผลของการเรียนโดยวิธีซีไออาร์ซีที่มีต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ และความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- วิรัช จันทรีลี. (2560). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ มหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศุภฤกษ์ ทัดณ์เจริญ. (2555). การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำลี รักสุทธิ. (2553). คู่มือการจัดทำสื่อนวัตกรรมและแผนจัดการเรียนรู้ประกอบสื่อนวัตกรรม. กรุงเทพฯ: เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.
- อำนาจ สมบัติยานุชิต. (2552). การใช้เนื้อหาท้องถิ่นในการเรียนรู้ภาษาแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูด การอ่านภาษาอังกฤษและความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของนักเรียนระดับก้าวหน้า สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านทุ่งทรายวิทยา จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- Brinton. D.M. Snow, M. A.M. and Wesche, M.B. (1989). *Content based second language instruction*. Boston: Heinle & Heinle.
- Richards. Jack R. and Renandya, Willy A. (2002). *Methodology in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Slavin, R. E. (1995). *Cooperative learning: Theory, research, and practice*. (2 nd ed.). London: Allyn and Bacon.
- Steffensan, M. (1997). *Across-cultural Perspective on Reading Comprehension*. Reading Research Quarterly, 15, 10-29
- Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.

สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา
ของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

**The Administrative Condition of The Administrators of The Basic Education
Institutions according to The Educational Reform Guidelines of The Schools
Expanding Opportunities for The Network Group
of Educational Institutions 3**

กัญญนัท นันทสิงห์¹ เมทาวี วันดีรัตน์^{2*} มาริษา สลิทบูล³ อัครินทร์ ทองหล้า⁴
ศุภยวัฒน์ เทศบำรุง⁵ วากร พลจันทร์⁶ ปัญญา ศรีเลิศพจน์กุล⁷
Kanyanat Nunthaaing¹ Mathawee Wandeerat² Miss Marisa Silintabool³ Akkarin Thonga⁴
Dunyawat Tasabamrung⁵ Tiwakorn Ponchanl⁶ Dr.Panya TREElertpojkul⁷

¹⁻⁶นักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Master of Education in Educational Administration, Ubon Ratchathani Rajabhat University

⁷อาจารย์ที่ปรึกษาหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Advisor of the Master of Education Program in Education Administration, Ubon Ratchathani Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: Mathawee.wG64@ubru.ac.th

(Received: 21 November 2021, Revised: 21 April 2022, Accepted: 21 April 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตาม
แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้
ได้แก่ ครูในโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 5 โรงเรียน จำนวน 81 คน เครื่องมือที่ใช้
ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ แบบสอบถามแบบปลายเปิด สถิติที่ใช้ได้แก่
ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของแบบสอบถามปลายเปิดวิเคราะห์โดย การวิเคราะห์ค่า
ความเชื่อมั่น ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้านโดยรวมอยู่
ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ นอกนั้นอยู่ในระดับมาก 2) ด้าน
พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พบว่า สภาพการบริหารงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ 3) ด้านพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ พบว่า สภาพการ
บริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนขยาย
โอกาสกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต
3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ 4. ด้านพัฒนาคุณภาพ
การบริหารจัดการใหม่ พบว่า สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางการ
ปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประเมินศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

คำสำคัญ: การบริหารงาน, การปฏิรูปการศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the administrative conditions of the administrators of the educational institutions according to educational reform guidelines of schools to expand opportunities for the 3rd educational institution network group under the Office of Ubon Ratchathani Elementary Education Service Area 3. The samples were 81 teachers in the School of Opportunity Expansion School Group 3 under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 3 used to collect information. The tool used to collect data is a checklist questionnaire, open-ended questionnaire. The statistics used are Mean, Standard Deviation. As for the open-ended questionnaire, analyzed by sentiment analysis (Reliability). The results showed that the administrative condition of the administrators of the basic education institutions according to the educational reform guidelines of the schools expanding opportunities for the network group of educational institutions 3 under the Office of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 3, in all 4 areas, there are important issues that should be discussed as follows: 1) As for the quality development of modern Thai children, it was found that the administrative conditions of the administrators of basic education institutions according to the educational reform guidelines of schools to expand opportunities for the network group of educational institutions 3 under the Office of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 3, overall, at a high level, when considering each item, it was found that it was at the highest level just 1 item, the rest was at a high level. 2) The development of quality teachers in the modern age was found that the administrative condition of the administrators of the basic education institutions according to the educational reform guidelines of schools to expand opportunities in the network of educational institutions 3 under the Office of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 3. It's at a high level overall when considering each item, it was found that all items were at a high level. 3) The improving the quality of educational institutions and learning resources was found that the administrative condition of the administrators of the basic education institutions according to the educational reform guidelines of schools to expand opportunities for the network group of educational institutions 3 under the Office of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 3, overall, at a high level when considering each item, it was found that all items were at a high level. 4) The new management quality development was found that the administrative condition of the administrators of the basic education institutions according to the educational reform guidelines of schools to expand opportunities for the network group of educational institutions 3 under the Office of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 3, overall, at a high level when considering each item, it was found that all items were at a high level.

Keywords: administration ; education reform

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีหลักในการปฏิรูปการศึกษาทั้งการบริหารและการจัดการศึกษาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการ ในสถานศึกษาที่เป็นหน่วยงานสำคัญที่มีผลต่อการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาให้บรรลุตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ถือว่ามีความสำคัญยิ่ง เพราะกฎหมายฉบับนี้จะเป็นเครื่องมือสำหรับการปฏิรูปการศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพคนตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา คือ คุณภาพการศึกษาที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมมือกัน การปฏิรูปการศึกษาของชาติก็ต้องบรรลุผลแน่นอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ได้จัดทำรายงานผลการปฏิรูปการศึกษาในช่วง 9 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2542-2551) ซึ่งพบสาระสำคัญที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในหลายประเด็น ดังนี้ 1) ระดับการศึกษาปฐมวัย ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านสติปัญญาต่ำกว่าพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์และสังคมระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษและวิทยาศาสตร์ลดลงอย่างต่อเนื่องทุกวิชาในช่วงเวลา 5 ปี และผลจากการทดสอบระดับชาติ พบว่าคุณภาพผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น ซึ่งสาเหตุอาจเกิดขึ้นจากหลากหลายปัจจัย ปัจจัยหลักคือครู เนื่องจากการวัดและการประเมินผลไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ไม่เน้นการฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา นอกจากนี้ยังมีปัญหาขาดแคลนเชื่อมโยงระหว่างระบบประกันคุณภาพภายในกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) โรงเรียนในชนบทขาดแคลนครูเฉพาะวิชา 3) การกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษายังไม่เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจที่แท้จริง 4) การเปิดสอนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาประสบความสำเร็จในด้านการสร้างโอกาสทางการศึกษาแต่คุณภาพการศึกษายังไม่สามารถรับรองได้ทั้งคุณภาพของสื่อ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการและครู 5) การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาผ่านสถานศึกษามากเกินไปซึ่งเป็นการจัดสรรงบประมาณตามความต้องการปัจจัยการผลิต (Input) ของสถานศึกษาไม่สัมพันธ์กับผลผลิต/ผลลัพธ์ (ผู้เรียน) ทำให้สถานศึกษาละเลยและหรือไม่ปรับกระบวนทัศน์ (Paradigm) ในการให้ความสำคัญต่อการปรับประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และ 6) ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ (Hardware) มากกว่าการนำเนื้อหาสาระในสื่อเทคโนโลยีและสารสนเทศ (Software) ไปใช้ในการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถเพียงพอในการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและจัดกระบวนการเรียนรู้ นอกจากนี้ครูและนักเรียนนำความรู้ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่มากนัก ในด้านงบประมาณและค่าใช้จ่ายทางการศึกษาต่อนักเรียนรายหัวในระดับประถมศึกษาไทยสูงกว่าเพื่อนบ้านหลายประเทศ

เช่น มาเลเซียและฟิลิปปินส์ แต่ต่ำกว่าแทบทุกประเทศในกลุ่มองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ได้จัดทำข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) โดยมีประเด็นสำคัญที่ต้องการปฏิรูปอย่างเร่งด่วน 4 ประการ คือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ โดยจัดให้มีระบบการศึกษาเรียนรู้และการวัดประเมินผล การศึกษาเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นมาตรฐาน จัดหลักสูตรเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาครูและบุคลากรที่มีคุณภาพมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐาน 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ เพื่อให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบอื่นๆ ที่หลากหลายมีคุณภาพ และ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล มีวิธีการบริหารจัดการแนวใหม่ ควบคู่กับการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารจัดการการเงินและงบประมาณที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีข้อมูล มีทักษะในการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ รู้จักใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารและตัดสินใจ รู้จักวางแผนและดำเนินการตามแผน ต้องศึกษากฎหมาย กฎและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน บริหารและตัดสินใจโดยองค์คณะบุคคล จัดระบบบัญชีให้ถูกต้อง บริหารงานโปร่งใส สุจริต ตรวจสอบได้ จะเห็นว่าบทบาทภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษามีมากมาย ดังนั้นทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นคุณลักษณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารงานให้มีคุณภาพ สิ่งสำคัญที่สุดคือ ตัวผู้บริหารเองต้องมีคุณภาพ ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเอง มีความเป็นผู้นำ ต้องนำความเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการใช้ทักษะการบริหารได้เป็นอย่างดี ซึ่งทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษานี้ ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคนจะมีและใช้ไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคน ที่จะแสวงหาให้ได้มาซึ่งความรู้ความสามารถ และทักษะเพื่อทำให้สามารถบริหารงานอย่างผู้บริหารมืออาชีพได้ (ไพโรจน์กลิ่นกุหลาบ, 2551)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษานับเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก ผู้บริหารสถานศึกษาจะจัดการศึกษาได้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ เข้าใจในหลักการบริหาร ดำเนินการบริหาร และจัดการศึกษาตามกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) เพื่อมุ่งสร้างโอกาสและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่ผู้เรียน ยกย่องระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นและส่งเสริมทักษะการคิดสู่ผู้เรียน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามความสามารถความถนัด ความสนใจ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการแสวงหาความรู้โดยใช้

แหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกสถานศึกษา ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ พัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการดำรงชีวิตที่ดีอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ตลอดจนมีทักษะในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมโลกอย่างมีความสุข ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้า จึงได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีทักษะ ในการบริหารสถานศึกษา ให้มีคุณภาพ เพื่อนำไปสู่การปฏิรูประบบการการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ และใช้เป็นแนวทางในการกำหนดคุณสมบัติคัดเลือกหรือพัฒนาผู้บริหารให้มีทักษะการบริหารในยุคปฏิรูปการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้า ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดขอบเขตที่จะศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูในโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

ปีการศึกษา 2564 จำนวน 5 โรงเรียน จำนวน 81 คน ซึ่งใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ระหว่างวันที่ 29 สิงหาคม 2564 ถึง 28 ธันวาคม 2564

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำนวน 4 ด้าน คือ 1. ด้านพัฒนาคุณภาพเด็กไทยยุคใหม่ 2. ด้านพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3. ด้านพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และ 4. ด้านพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้ 1. ประชากร 2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า 3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ 4. การเก็บรวบรวมข้อมูล 5. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล 6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ ลิเคิร์ต (Likert) (Best and Kahn. 1993: 246 - 250) ซึ่งครอบคลุมเนื้อหา 4 ด้าน คือด้านการพัฒนาคุณภาพเด็กไทยยุคใหม่ ด้านการพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ ด้านการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ ด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ โดยมีระดับสภาพการบริหารงาน มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียน ขยายโอกาสกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 นำข้อมูลที่ได้มากำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) จากหนังสือของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2547) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามเรื่องสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยพัฒนาปรับปรุงมาจากแบบสอบถามงานวิจัยของ (เวชชัยยันต์ วิลานันท์, 2556) ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดทั้ง 4 ด้าน จำนวน 50 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา การศึกษาค้นคว้า เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมตาม เนื้อหาและภาษาที่ใช้

5. ปรับปรุงแบบสอบถามแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

5.1 นางธนิตา พึ่งตน ครูการชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน บ้านโนนจันทน์ อำเภอพิบูลมังสาหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

5.2 นายบุญมี ทองล้ำ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองไฮ (เมฆวิทยาคาร) อำเภอพิบูลมังสาหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

5.3 นางสาวนิอร พันธุ์อ่อน ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านคำก้อม อำเภอสิรินธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

ผลการประเมิน ผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 หมายถึง แบบสอบถามมีระดับความเหมาะสม มากที่สุด

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ แก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่โรงเรียนบ้านคำก้อม อำเภอสิรินธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำนวน 30 คน

8. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาคุณภาพดังนี้

8.1 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Corrected Item to Total Correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้าน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson) แล้วเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.34 ถึง 0.80 จำนวน 44 ข้อ

8.2 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ในข้อ 8.1 มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

9. พิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 44 ข้อ แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ตั้งแต่ วันที่ 29 สิงหาคม 2564 ถึง วันที่ 6 กันยายน 2564 โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้ศึกษาค้นคว้านำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี ถึงผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

2. ผู้ศึกษาค้นคว้านำแบบสอบถาม เพื่อสำรวจข้อมูลจากประชากร และขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมา ผู้ศึกษาค้นคว้านำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อจะจัดกระทำข้อมูลในลำดับต่อไป

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

1. รวบรวมแบบสอบถามที่จัดส่ง ให้ประชากรจำนวน 81 ฉบับ ได้รับคืนมา 81 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับที่ได้รับคืน ผลปรากฏว่าเป็นแบบสอบถามที่เป็นฉบับสมบูรณ์ 81 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม และการแปลความหมายของคะแนนที่กำหนดลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้กำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน ผู้ศึกษาค้นคว้ากำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับสภาพ การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยใช้เกณฑ์เพื่อประกอบการพิจารณา โดยยึดเกณฑ์ตามแนวคิดของ (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2554: ออนไลน์) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับน้อยมาก

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 สรุปผลได้ดังนี้

1. ผู้ตอบผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 75.3 มีอายุ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.3 วุฒิการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 55.6 ตำแหน่งของครูผู้สอนเป็นครูระดับ คศ.3 คิดเป็นร้อยละ 49.4 และขนาดของโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็น ร้อยละ 88.9

2. สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16, S = 0.46$) เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพัฒนาคุณภาพเด็กไทยยุคใหม่ ($\bar{X} = 4.22, S = 0.49$) ด้านพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ ($\bar{X} = 4.18, S = 0.49$) ด้านพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ($\bar{X} = 4.18, S = 0.50$) และด้านพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.04, S = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแต่ละด้านผลปรากฏ ดังนี้

2.1 ด้านพัฒนาคุณภาพเด็กไทยยุคใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22, S = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.59, S = 0.54$) ผู้บริหารเน้นให้ครูมีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.33, S = 0.77$) และผู้บริหารให้ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ($\bar{X} = 4.33, S = 0.57$)

2.2 ด้านพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18, S = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานครูเพื่อนำสู่การปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.31, S = 0.60$) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ($\bar{X} = 4.31, S = 0.64$) และผู้บริหารส่งเสริมครูให้ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครูและจรรยาบรรณครู ($\bar{X} = 4.26, S = 0.58$)

2.3 ด้านพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04, S = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.23, S = 0.71$) ผู้บริหารมีการส่งเสริมการสร้างบรรยากาศและจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.22, S = 0.47$) และโรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและหลากหลาย ($\bar{X} = 4.14, S = 0.66$)

2.4 ด้านพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18, S = 0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีแผนการพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ($\bar{X} = 4.42, S = 0.54$) ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.40, S = 0.54$) และ ผู้บริหารจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.35, S = 0.63$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ในเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง เพื่อนำมาเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ ครูสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว หน่วยงาน สถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) ได้เสนอแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในรอบสองในด้านการ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทุกระดับ/ประเภท ให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่นๆ จึงกำหนดแนวทางปฏิรูป ดังนี้ มาตรฐานหลัก คือ รมรทให้คนไทยมีนิสัยรักการอ่านเป็นวาระแห่งชาติ และส่งเสริมให้มีการผลิตสื่อที่มีคุณภาพและราคาเหมาะสม มีมาตรการดังนี้ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและโครงสร้างพื้นฐานให้เอื้อ ต่อการศึกษาและเรียนรู้ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ที่หลากหลายมีคุณภาพ และส่งเสริมการ สร้างสภาพแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่น สังคม เพื่อเอื้อต่อการศึกษาและเรียนรู้ ระดมทรัพยากรบุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน ท้องถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาการ เรียนรู้ในชุมชนและสอดคล้องกับ (ชาลีสา เฟิงดา , 2552: บทคัดย่อ) กล่าวว่า การดำเนินงานพัฒนา คุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก แรงจูงใจในการทำงานของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ ตาม แนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) กับแรงจูงใจในการทำงานของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ ตาม แนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงาน ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี คือ ด้านการพัฒนา สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ การศึกษา ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

2. ด้านพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ พบว่า สภาพการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มเครือข่าย สถานศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, $S = 0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาในปัจจุบันได้มีการปฏิรูปการศึกษาในหลายๆด้าน โดยมุ่งให้โรงเรียน ทุกขนาดต้องปฏิบัติ เช่น ปฏิรูปสถานศึกษาให้สามารถบริหารจัดการการศึกษาให้ทั่วถึงปฏิรูปหลักสูตร ให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยยึดหลักการและ

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาแต่ละระดับให้สนองตอบความแตกต่างของผู้เรียน ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สมดุลในทุกด้าน ตามจุดประสงค์ของหลักสูตรแต่ละระดับ โดยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสนองความแตกต่างในความสามารถความถนัดและความสนใจทางการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและการให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง รวมทั้งการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยช่วยการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อโรงเรียนมีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่เสมอภาคอย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้นเพื่อให้การบริหารงานในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนทุกขนาดต้องดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองนโยบายการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อมๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับ (ศุภัตรา โอตเทิง, 2553) กล่าวว่า ด้านพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ พบว่า มีการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ร่วมกับสถาบันศาสนาและสถาบันทางสังคม ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่แน่ใจว่ามีการปฏิบัติหรือไม่คือ การสนับสนุนให้เอกชนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการศึกษาให้มากขึ้น และการปรับปรุงการบริหารจัดการการเงินและงบประมาณ โดยเน้นอุปสงค์หรือผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ในการศึกษาค้นคว้า สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ในครั้งนี้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีด้านที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและให้ความสำคัญ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ด้านพัฒนาคุณภาพเด็กไทยยุคใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลที่มีได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เช่น จัดให้มีการเข้าค่ายพัฒนาการคิดวิเคราะห์ โรงเรียนควรมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ส่งเสริมผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและรู้เท่าทันในการใช้เทคโนโลยี เช่น อบรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างถูกวิธี เพื่อให้ผู้เรียนรู้ประโยชน์ และโทษที่มากับอินเทอร์เน็ต

1.2 ด้านพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ ครูควรได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านต่างๆ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน เช่น ส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรม พัฒนาตนเอง ตามสาขาที่ตนเองถนัด เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้บริการด้านเทคโนโลยีแก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึงและเพียงพอ เช่น จัดให้มีระบบ

อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ทั่วถึงและเพียงพอ ผู้บริหารควรให้ครูประเมินผลการใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา เช่น อาจจะใช้วิธีการประกวดสื่อ CAI เพื่อนำผลมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.3 ด้านพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น พัฒนาห้องสมุดให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีแหล่งสืบค้นข้อมูล เช่น ระบบอินเทอร์เน็ต ผู้บริหารประสานให้มีการนำภูมิปัญญาในชุมชนมาจัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารควรมีการประเมินผลการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้แล้ว นำผลมาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.4 ด้านพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการใช้งบประมาณในการพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด เช่น ไม่นำงบประมาณทุ่มเทกับการสร้างสิ่งปลูกสร้างจนมากเกินไป ผู้บริหารควรมีการประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ เช่น ให้ครูประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร แล้วนำผลมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการปรับวัฒนธรรมองค์กรให้เอื้อต่อการปฏิรูปการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารของผู้บริหารการศึกษาตามทัศนะของบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาในเทศก์ หรือหัวหน้ากลุ่มงานที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลส่งเสริมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ประสบการณ์ในการสอน เพศ อายุ วุฒิการศึกษาและขนาดของโรงเรียน

2.3 ควรศึกษาโดยใช้วิธีการศึกษาข้อมูลหลายรูปแบบ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ ซึ่งอาจจะได้ผลการศึกษาที่ชัดเจนและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2545). *คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

_____. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปฏิรูปการศึกษา (องค์การมหาชน), สำนักงาน. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.

ปิยภัทร ทองพรม. (2562). *กระบวนการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. (2553).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). *ประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ไม่ยาก*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: วัฒนา
พานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษา 2542*. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

**บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็น
ของครู กลุ่มเครือข่ายน้ำขุ่น อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5**

**The role of education in promoting research in all classes Based
on the opinions of teachers Community Namkhun Ubon Ratchathani
Primary Educational Service Area Office 5**

ราตรี แสนทวิสุข¹ จิรสุดา วชิรมะรินทร์² เกิดศักดิ์ วิไลเกษม³ จารุวรรณ ม่วงมิตร⁴
รัตนพร ศิลาโคตร⁵ บุญรักษา กาลาศรี⁶ ปัญญา ตรีเลิศพจน์กุล⁷
Ratree Saenthaweek¹ Jirasuda Vajiramedhin² Thoetsak Wilaikase³ Charuwan Muangmit⁴
Rattanaphorn Silakhot⁵ Boonruksa Kalasri⁶ Panya treeleertpojkul⁷

¹⁻⁶นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Master of Education in Educational Administration, Ubon Ratchathani Rajabhat University

⁷อาจารย์ที่ปรึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Advisor of the Master of Education Program Education Administration, Ubon Ratchathani Rajabhat University

^{*}Corresponding Author E-mail: ratrisomsanor@gmail.com

(Received: 27 November 2021, Revised: 25 April 2022, Accepted: 26 April 2022)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของครู กลุ่มเครือข่ายน้ำขุ่น อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำนวน 130 คนโดยศึกษาค้นคว้ากรอบแนวคิด 4 ด้าน คือ ด้านการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการทำตัวเป็นแบบอย่างในการทำวิจัยในชั้นเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถาม ประมาณค่า 5 ระดับ ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน จำนวน 1 ฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัย พบว่า ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายสถานศึกษาน้ำขุ่น โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านการเป็นแบบอย่างในการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้านคือจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน ชี้แนะให้ครูเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนพร้อมที่จะช่วยเหลือเมื่อครูเกิดปัญหาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นแบบอย่างในการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมในการทำวิจัยในชั้นเรียน

คำสำคัญ: วิจัยในชั้นเรียน, บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา, การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน

ABSTRACT

The purpose of this research paper was to study the role of school administrators in promoting classroom research based on the opinions of teachers. Nam Khun Network Group, Nam Khun District, Ubon Ratchathani Province Under the Office of Ubon Ratchathani Elementary Education Service Area 5, 130 students were studied under the conceptual framework in 4 areas: Supporting teachers to do research in the classroom, Creating an atmosphere that is conducive to doing research in the classroom, Building the morale of teachers who do research in the classroom, Being a role model in doing research in the classroom. The instrument used in the research was a questionnaire with 5 levels of estimation. The researcher created a scaled questionnaire, 1 issue, with a confidence value of 0.92 The statistics used to analyze the data are The mean and standard deviation of the research results showed that the role of the school administrators in promoting the classroom research of the teachers of the Nam Khun School Network Schools overall and in all 4 aspects found that it was at a high level in every aspect. Sort averages from highest to lowest is the aspect of building the morale and morale of the teachers who do research in the classroom in creating an atmosphere conducive to doing research in the classroom Supporting teachers to do research in the classroom and as a model for classroom research by item with the highest mean in each area is to allocate budget to support classroom research. Directing teachers to the importance and necessity of classroom research to improve classroom teaching, ready to help when teachers have problems with classroom research. Be a role model in researching innovations in classroom research.

Keywords: classroom research, School Administrator's roles, School Administrator, Classroom research promotion

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสรรค้จรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัย เกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2544) นั่นคือการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ครูต้องปฏิบัติงานในบทบาทของตนเอง ดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อพัฒนาให้นักเรียนให้เกิดการเรียนรู้อันจะนำไปสู่การพัฒนานักเรียนให้เป็นเยาวชน พลเมืองที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ครูต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของตนตามความเชื่อที่ว่า นักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียน ครูต้องตระหนักและคิดทบทวนถึงธรรมชาติของนักเรียนว่านักเรียนทุกคนมีความแตกต่างระหว่างบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2544)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545ได้มีแนวทางการพัฒนานักเรียนที่มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูโดยให้ความสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ครูทุกคนจะต้องปฏิบัติตามไม่ว่าจะเป็นการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ การ

ประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาด้วยการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ เพื่อให้ได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูและนักเรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ รวมทั้งจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2544) ดังนั้น งานครูจึงเป็นงานที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติงาน จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานสูงเป็นที่ยอมรับของสังคม ขณะเดียวกันก็ต้องก้าวให้ทันกับกระแสของการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาการเทคโนโลยี ค่านิยมและวัฒนธรรมทางสังคม การปฏิบัติงานในชั้นเรียนของครูจึงไม่ใช่สูตรสำเร็จที่หยุดนิ่งตายตัว แต่ต้องมีการเคลื่อนไหวปรับเปลี่ยนและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้โรงเรียนเป็นบ้านหลอมที่ดีที่สุดในการผลิตทรัพยากรบุคคลออกสู่สังคม งานของครูยังเกี่ยวกับการพัฒนาสติปัญญาและความสามารถที่หลากหลายของนักเรียนแต่ละคน ดังนั้นครูต้องอาศัยความสามารถรอบด้านมีการเตรียมและการวางแผนที่ดีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการเป็นระบบครบวงจร ครูต้องมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและคิดค้นวิธีสอน สื่อการสอน ตลอดจนเครื่องมือใหม่ๆ มาช่วยในการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสนองตอบต่อผู้เรียนแต่ละคน(ประวิต เอราวรรณ์, 2545) ซึ่งสอดคล้องกับทรรศนะของ (อัจฉรา สระวาสี, 2541) กล่าวว่าการศึกษาวิจัยในชั้นเรียน(Classroom Research) หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน(Classroom Action Research) คือการศึกษาวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอนทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร วิธีสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำสื่ออุปกรณ์ประกอบการสอน ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลโดยการศึกษาวิจัยนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอนหรือเพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การวิจัยในชั้นเรียนนั้นเป็นการวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันที และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆ ของตนเอง ให้ทั้งตนเองและกลุ่มผู้ร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป (สุวิมล ว่องวานิช, 2544)

การวิจัยจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี ทั้งการนำกระบวนการวิจัยและผลการวิจัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยกระบวนการวิจัยนั้น เป็นแนวทางหนึ่งที่ครูผู้สอน และ ผู้บริหาร

สถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้ ผู้สอนสามารถใช้การวิจัยเพื่อศึกษาเรื่องที่น่าสนใจและต้องการหาความรู้ใหม่ หรือต้องการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การวิจัยจึงสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้กระบวนการคิด การจัดการหาเหตุผลในการตอบปัญหาและรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามาตรา 30 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545) กำหนดให้ผู้สอนทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ผู้สอนนอกจากจัดกระบวนการเรียนการสอนแล้วยังใช้การวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการรู้คำตอบ พัฒนาสิ่งที่ต้องการพัฒนาหรือแก้ปัญหาและศึกษาและพัฒนาในสิ่งที่ปัญหาหรือต้องการพัฒนาควบคู่กันไปอย่างต่อเนื่อง โดยการบูรณาการกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวิจัยให้เป็นกระบวนการเดียวกัน สามารถมองเห็นปัญหาระบุหรือรู้ปัญหาได้ รู้จักการวางแผนการวิจัย เก็บข้อมูลหรือวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และมีหลักฐานการได้มาซึ่งข้อค้นพบมีเหตุผลอธิบายถึงข้อค้นพบ

สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีนโยบายสนับสนุนให้ครูผู้สอนทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดโครงการวิจัยในชั้นเรียนไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปี แต่การดำเนินงานยังไม่สำเร็จและไม่เป็นที่น่าพอใจเท่าที่ควรซึ่งครูส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในด้านความรู้ความเข้าใจในหลักการวิจัยในชั้นเรียนไม่กล้าตัดสินใจในการดำเนินการขาดผู้ให้คำปรึกษาในการวิจัยการนิเทศติดตามของผู้บริหารไม่ต่อเนื่อง ด้วยเหตุผลและสภาพความจำเป็นดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมีบทบาท และหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยการพัฒนาครูผู้สอนเพื่อยกระดับการทำงานเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถทำการวิจัยแก้ปัญหาคือการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และสามารถนำผลการวิจัยมาวางแผนเพื่อปรับปรุงพัฒนาการศึกษาพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของตนเองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายสถานศึกษาน้ำขุ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายสถานศึกษาสถานศึกษาน้ำขุ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5 จำนวน 130 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน 4 ด้านคือ

2.1 ด้านการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน

2.2 ด้านการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

2.3 ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

2.4 ด้านการทำตัวเป็นแบบอย่างในการทำวิจัยในชั้นเรียน

3. **ขอบเขตด้านระยะเวลา** ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเก็บข้อมูลระหว่าง เดือนกันยายน 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายสถานศึกษาน้ำขุ่น โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัย ในชั้นเรียนของครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายสถานศึกษาน้ำขุ่น จากนั้นรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสังเคราะห์รูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ตำแหน่งและประสบการณ์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัย ในชั้นเรียนของครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายสถานศึกษาน้ำขุ่น โดยใช้เกณฑ์ในการวัดตามระบบ Likert Scales แบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งมี 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 10 ข้อ
2. ด้านการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 10 ข้อ
3. ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 10 ข้อ
4. ด้านการทำตัวเป็นแบบอย่างในการทำวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 10 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยค้นคว้าดำเนินการเก็บข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยดำเนินการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2564 ถึงวันที่ 20 ตุลาคม 2564

การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. รวบรวมแบบสอบถามที่จัดส่งไปทั้งหมด จำนวน 130 ฉบับ ได้รับคืนมา 130 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับที่ได้รับคืน ผลปรากฏว่าเป็นแบบสอบถามที่เป็นฉบับสมบูรณ์ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

3. จำแนกแบบสอบถามออกเป็น ตัวแปรที่ศึกษา

4. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถาม ตามเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

ระดับบทบาทมากที่สุด	ให้คะแนน 5
ระดับบทบาทมาก	ให้คะแนน 4
ระดับบทบาทปานกลาง	ให้คะแนน 3
ระดับบทบาทน้อย	ให้คะแนน 2
ระดับบทบาทน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1

5. หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

6. นำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	แปลผล
4.50 – 5.00	บทบาทอยู่ในระดับ มากที่สุด
3.50 – 4.49	บทบาท อยู่ในระดับ มาก
2.50 – 3.49	บทบาทอยู่ในระดับ ปานกลาง
1.50 – 2.49	บทบาท อยู่ในระดับ น้อย
1.00 – 1.49	บทบาท อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายสถานศึกษาน้ำขุ่น โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 4 อันดับแรกคือด้านการสร้างขวัญและกำลังใจต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนและด้านการเป็นแบบอย่างในการทำวิจัยในชั้นเรียน

2. ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายสถานศึกษาน้ำขุ่น เป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

2.1 ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมของครูผู้สอนเห็นว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายสถานศึกษาน้ำขุ่น มีบทบาทอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือเมื่อครูเกิดปัญหาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน การทำการวิจัยในชั้นเรียนถือเป็นส่วนหนึ่ง ส่งเสริมให้ครูใช้ผลงานวิจัยในชั้นเรียนไปเป็นส่วนหนึ่งในการได้รับการพัฒนาตำแหน่งให้สูงขึ้น และจัดกิจกรรมให้ครูผู้มีผลงานวิจัยในชั้นเรียนได้มีโอกาสแนะนำพี่เลี้ยงหรือนิเทศเพื่อนร่วมงานในเรื่องการพัฒนานวัตกรรมและการวิจัยในชั้นเรียน ยกย่องชมเชยครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนต่อที่ประชุมในโรงเรียนและชุมชนตามลำดับ

2.2 ด้านการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมของครูผู้สอนเห็นว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายสถานศึกษาน้ำขุ่น มีบทบาทอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ชี้แนะให้ครูเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนอยู่เสมอจัดระบบงานในโรงเรียนให้เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครู เช่น ความเป็นอิสระ กล้าคิดค้นคว้าและวิจัยทดลองความคิดใหม่ จัดให้มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศการวิจัยด้านการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อทำวิจัยในชั้นเรียน และพาคณะครูไปศึกษาดูงานผลการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนจากแหล่งที่ประสบผลสำเร็จในการทำวิจัยในชั้นเรียนตามลำดับ

2.3 ด้านการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมของครูผู้สอนเห็นว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายสถานศึกษาน้ำขุ่น มีบทบาทอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน เปิดโอกาสให้ครูไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่ง ข้อมูลต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์ในการวิจัยในชั้นเรียน และติดต่อประสานงานหรือแสวงหาแหล่งความรู้หรือที่ปรึกษาทางงานวิจัยให้คณะครูตามลำดับ

2.4 ด้านการเป็นแบบอย่างในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมของครูผู้สอนเห็นว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายสถานศึกษาน้ำขุ่น มีบทบาทอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ เป็นแบบอย่างในการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมในการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นผู้นำเสนอปัญหาที่จะนำไปสู่หัวข้อการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเข้ารับการอบรมหรือพัฒนาความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเป็นแบบอย่างแก่คณะครูตามลำดับมีเพียงข้อเดียวคือการเป็น

แบบอย่างในการนำเสนอผลงานวิจัย และเผยแพร่นวัตกรรมการเรียนการสอน ที่มีบทบาทในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้า เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน โรงเรียนเครือข่ายสถานศึกษาน้ำขุ่น สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. การสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่าผู้บริหารมีบทบาทอยู่ในระดับมาก เกือบทุกข้อ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผลจากการทำวิจัยในชั้นเรียนนั้น ก่อให้เกิดประโยชน์กับครูในด้าน การพัฒนาวิชาชีพให้ก้าวหน้าขึ้น พร้อมทั้งจัดหาตำราและหาเอกสารเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ไว้ให้ครูศึกษาด้วยซึ่งผู้วิจัยก็มีความเห็นว่าการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนในด้านดังกล่าวเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยสร้างแรงจูงใจให้ครูมีความกระตือรือร้นในการทำวิจัยอย่างจริงจัง อีกทั้งยังช่วยลดปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยของครู ไม่ให้เกิดความท้อถอยในการทำวิจัยในชั้นเรียนสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546) ที่ได้มีการวิจัยพบว่าโรงเรียนในโครงการที่มีผลการวิจัย 100% นั้น บทบาทที่สำคัญของผู้บริหารคือกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน เพื่อให้ครูทำวิจัยควบคู่ไปกับการเรียนการสอน มีการดำเนินการประชุมเพื่อชี้แจงให้ครูเห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียนจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการ วางแผนการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 24 (5) และมาตราที่ 30 ที่ได้มีการกำหนดให้ครูต้องทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

2. การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเมื่อทุกฝ่ายรู้สึกว่าเป็นเจ้าของ ย่อมรักหวงแหนและปรารถนาให้ได้รับสิ่งดีๆ ดังนั้น ผู้บริหารในฐานะผู้นำจึงควรเป็นผู้นำในการนำพาให้สมาชิกของตนเอง ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและอื่นๆ ได้เข้ามา สนับสนุนการเรียนการสอนในทุกขั้นตอนตามกำลังความสามารถและศักยภาพของแต่ละบุคคล ควรมีการบริหารจัดการตามโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาในทุกด้านให้ส่งผลต่อผู้เรียนให้มากที่สุด ส่งเสริมการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูนำรูปแบบการเรียนการสอน หลากหลายรูปแบบ ประเมินนักเรียนตามสภาพจริง ฝึกฝนนักเรียนเป็นได้เรียนรู้ ปฏิบัติงานด้วยตนเอง สามารถแสวงหาความรู้ วิเคราะห์และสังเคราะห์เป็น นำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สามารถแยกแยะและกำหนดทางเลือกในสิ่งที่ถูกต้องในการเรียนรู้และการ ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขได้อย่างยั่งยืน จึงถือว่าเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ สนับสนุนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริงดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ (2543) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนตามแนวการปฏิรูป

ระบบการเรียนรู้ โดย บริหารจัดการให้เอื้ออำนวยความสะดวกให้ครูผู้สอนมีเสรีในการคิด พัฒนา รูปแบบการเรียนรู้ การวิจัยในชั้น เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู การทำงานเป็นทีมฝึกกำลัง ระหว่างกลุ่มวิชา เพื่อพัฒนาผลการ เรียนรู้ให้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตร พัฒนาสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการทำวิจัยใน ชั้นเรียน และยังสอดคล้องกับวีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2542) กล่าวว่า สิ่งที่สนับสนุนการทำงาน วิจัยให้ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น และประสบความสำเร็จ โดยมีตัวแปรที่เกี่ยวกับแหล่งค้นคว้าข้อมูล เงินทุน สนับสนุนการวิจัย วัสดุอุปกรณ์สำหรับการทำวิจัย เวลา ในการ ทำวิจัย ลักษณะกระบวนการในการ เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ หรือเจตคติของอาจารย์ที่จะทำ ดำเนินการวิจัย ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและ บรรยากาศที่เอื้อต่อการทำวิจัยที่สำคัญนั้นประกอบด้วย (บุญประเสริฐ เชื้อพุทธ, 2547) ปัจจัย เกี่ยวกับลักษณะของหน่วยงาน การจัดสภาพแวดล้อม และการ จัดบรรยากาศทางวิชาการของหน่วยงาน

3. การสร้างขวัญและกำลังใจต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทอยู่ในระดับ มากเกือบทุกข้อทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการเอาใจใส่ติดตามการวิจัยของครูอย่างสม่ำเสมอ พร้อม ที่จะช่วยเหลือเมื่อครูเกิดปัญหาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนให้การยกย่องชมเชย ให้รางวัลกระตุ้นให้ ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน จึงเกิดความรู้สึกว่ามีกำลังใจที่ผู้บริหารได้เห็นความสำคัญของการทำวิจัยใน ชั้น เรียนนอกจากนี้ยังมีการจัดนิทรรศการภายในโรงเรียนเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียนของครู สอดคล้องกับ อ่างถึงในจันทร์พิมพ์ วงศ์ประชารัตน์, 2545) ได้ให้ ความเห็นว่า ผู้บริหารควรมีหลักการ เพื่อส่งเสริมกำลังใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ที่สำคัญ คือ ควรมีส่วน ร่วมการวางแผนงานและกำหนดแนว ทางการทำงานเอง เขาจะมีแรงจูงใจ ที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จมาก ขึ้น คนเราต้องการได้รับการยกย่อง ชมเชยเสมอไม่ว่าจะอยู่ในฐานะไหนตำแหน่งใดการยกย่องชมเชยที่ เหมาะสมกับแต่ละคนเป็นการสร้าง แรงจูงใจในการทำงานที่ดี การยกย่องชมเชยให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำงาน ได้ดีเด่นกว่าผู้อื่นจะกระตุ้นให้เกิด การแข่งขันทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้นและมีความมานะ พยายามมากขึ้น

4. การทำตัวเป็นแบบอย่างในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทอยู่ในระดับ มาก เกือบทุกข้อทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเสียสละและ พร้อมที่จะทำตัวเป็นแบบอย่างแก่ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน มีการสนับสนุนให้ครูที่มีผลงานวิจัย ในชั้น เรียนเป็นแกนนำให้แนวทางในการทำวิจัยชั้นเรียนกับครูทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ส่งเสริมให้ ครู ส่งผลงานวิจัยในวารสารวิชาการ สอดคล้องกับ วัลลภ กันทรัพย์ (2541 อ่างถึงใน พิชณู คนชื่อ, 2550) กล่าวว่า การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารต้องลงมือทำวิจัย หรือริเริ่มให้มี การทำวิจัย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางานหรือสถานศึกษาในการทำวิจัยนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควร ลงมือทำ เองในฐานะผู้วิจัย หรือแต่งตั้งคณะทำงาน โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ร่วมคิด และ 48 ตัดสินใจ ซึ่ง ทางคณะทำงานเป็นผู้ลงมือทำ แต่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรับรู้ผลการวิจัย และนำ ผลการวิจัยไปใช้ ทั้ง

โดยตรง หรืออาจส่งต่อให้ผู้ร่วมงานใช้ รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผน และดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาด้วย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนครูผู้สอน ควรเป็นแบบอย่างในการ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้แนะนำ ให้ครูพัฒนานวัตกรรมในการทำวิจัยในชั้นเรียน

2) การทำวิจัยในชั้นเรียนที่ เน้นการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีความสำคัญ เน้นการลงมือปฏิบัติ มีส่วนร่วม และพัฒนาความรู้และทักษะของผู้เรียนได้ เพราะฉะนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อไว้ใช้เป็นแนวทางแก้ปัญหาในการจัดกิจกรรมของชั้นเรียน เพื่อจะทำให้การจัดกิจกรรม ของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและนักเรียนได้รับประโยชน์เต็มที่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิจัยของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

2. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา

3. ควรศึกษาสาเหตุและปัญหาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร สถานศึกษา เพื่อเป็น แนวทางพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียน ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์พิมพ์ วงศ์ประชารัตน์. (2545). บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กาญจนบุรี: สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.
- ธวัชชัย ไพโหล พาที แสนสี ละม้าย กิตติพร. (2560). การพัฒนาศักยภาพในการทำวิจัยในชั้นเรียนจังหวัดสกลนคร. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. 5(18), 126-135.
- บุญประเสริฐ เชื้อพุทธ. (2547). ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูแกนนำที่เป็นต้นแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช: สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.

- ประยุทธ ชูสอน หทัยชนก พิชัยช่วง. (2563). การทำวิจัยในชั้นเรียน: แนวทางการทำวิจัย ; จังหวัด
สกลนคร. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 8(30),
199-205.
- ประวิต เอราวรรณ์. (2545). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.
- พิชญ์ คนชื่อ. (2550). บทบาทการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนวัด
แสงสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2542). รายงานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำ
วิจัยของอาจารย์ในสังกัดสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. นครศรีธรรมราช: สถาบันราชภัฏ
นครศรีธรรมราช.
- วัลลภ กันทรัพย์. (2542). แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยพัฒนาการเรียนการสอน: แนวคิด. ในการพัฒนา
คุณภาพการเรียนการสอนเพื่อการขยายโอกาสการศึกษา. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). การบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: ครูสภา
ลาดพร้าว.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2544). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย (น.ส.พ ฟ้า
เมืองไทย).
- อังฉรา สระวาสี. (2541). การวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม. วารสารข้าราชการครู. 17(พฤษภาคม),
15-17.

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ

The States of the Academic Administration in the Schools Affiliated to the Office of Amnatcharoen Primary Education

สุขจิราภรณ์ ทัพย์อุตร¹ ดวงกมล ศรีบุญเรือง² สัมพันธ์ ลาดศรีทา³ ชูदारัตน์ คำพาลา⁴
สุนันทพร ทาปศรี⁵ วิชาน์ ทิระโคตร⁶ ปัญญา ศรีเสขพจน์กุล⁷
Sukchiraporn Thiput¹ Duangkamon Sribunrueang² Rapheephat Ladsritha³ Thidarat Kamphala⁴
Sunantaporn Thapsri⁵ Wicharn Tirakot⁶ Panya Treelertpojikul⁷

¹⁻⁷หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Master of Education Program in Education Administration, Ubon Ratchathani Rajabhat University

*Corresponding Author Email: sunantaporn.tg64@ubru.ac.th

(Received: 27 November 2021, Revised: 25 April 2022, Accepted: 26 April 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์ในการสอนและขนาดสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 399 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ t และ การทดสอบค่า F ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่งโดยรวมด้านการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นไม่แตกต่างกัน ส่วนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันและจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ สร้างความตระหนักเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา อบรมการวัดผลประเมินผลและการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการผลิตสื่อ กระตุ้นให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้

คำสำคัญ: การบริหาร, งานวิชาการ

ABSTRACT

The research aimed to study the states of the academic administration in schools affiliated to the office of Amnatcharoen primary education, to compare the opinions of teachers as classified by position, working experience, size of the school, and to explore guidelines of the development of the academic administration in the schools affiliated to the office of Amnatcharoen primary education. The samples used in the research were 399 teachers of the schools in question, derived by stratified random sampling. The research instrument was a five-rating scale questionnaire with a total confidence value equal to .97. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, and variance analysis. The research findings were as follows. An academic administration in schools affiliated to the office of Amnatcharoen primary education was at a high level. A comparison of the opinions of the teachers in the study revealed that subjects, as classified by position and working experience had no different opinions. Considering individual aspects, they had different opinions with a statistical significance of .05. The guidelines for the development of the academic administration in schools in questions were as follows. Appreciation value of the curriculum of the school, training measurement and evaluation, a learner-centered process, making instructional media, and stimulating teachers to use learning sources in teaching.

Keywords: administration, academic

บทนำ

การศึกษามีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อชีวิตมนุษย์นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและอนาคต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งปัจจุบันนี้เป็นหลัก ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องการบริหารงานวิชาการโดยเฉพาะงานด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของบุคลากรในสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ.2553) มาตราที่ 23 ว่าด้วยเรื่องการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา การศึกษาสร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มีลักษณะนิสัยจิตใจที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่จะประกอบการงานอาชีพได้ การศึกษาช่วยให้คนเจริญงอกงามทั้งทางร่างกาย จิตใจ และปัญญา การศึกษาจึงเป็นความจำเป็นของชีวิตอีกประการหนึ่ง นอกเหนือจากความจำเป็นด้านที่อยู่อาศัย อาหารเครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่จะช่วยแก้ปัญหาทุก ๆ ด้านของชีวิตและเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของชีวิตในโลกที่มีกระแสความเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในหลักการ และวิธีการที่จะนำมาซึ่งการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ให้มีการพัฒนาอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นและตั้งใจในการแก้ปัญหา เพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจเรื่องของงานวิชาการ มีการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ทั้งนี้เพื่อให้การ

พัฒนาสถานศึกษาก้าวไปสู่ความสำเร็จอย่างมีศักยภาพ และมีประสิทธิผล ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นและเพื่อให้สถานศึกษามีแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามที่ 1 ที่ชัดเจน รักษามาตรฐาน การยอมรับจากชุมชน ส่งคนนำไปสู่ระบบการพัฒนาที่ยั่งยืนและพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามที่ 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามที่ 1

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามที่ 1 จำนวน 2,036 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 250 คน ครูผู้สอน 1,786 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามที่ 1 จำนวน 327 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 41 คน และ ครูผู้สอน 286 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด 2535) โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

2.1.1 ตำแหน่ง จำแนกเป็น

2.1.1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา

2.1.1.2 ครู

2.1.2 ประสบการณ์ในการสอน

- 2.1.2.1 ประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 5 ปี
- 2.1.2.2 ประสบการณ์ในการสอน 5-10 ปี
- 2.1.2.3 ประสบการณ์ในการสอน 10 ปี ขึ้นไป
- 2.1.3 ขนาดสถานศึกษา
 - 2.1.3.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก
 - 2.1.3.2 สถานศึกษาขนาดกลาง
 - 2.1.3.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำนวน 7 ด้าน คือ

- 2.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 2.2 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 2.3 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 2.4 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 2.5 การนิเทศการศึกษา
- 2.6 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 2.7 การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

1. ตำแหน่ง
 - 1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา
 - 1.2 ครู
2. ประสบการณ์ในการสอน
 - 2.1 น้อยกว่า 5 ปี
 - 2.2 5 – 10 ปี
 - 2.3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป
3. ขนาดสถานศึกษา
 - 3.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก
 - 3.2 สถานศึกษาขนาดกลาง
 - 3.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่

ตัวแปรตาม

- การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
 2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
 3. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
 4. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
 5. การนิเทศการศึกษา
 6. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
 7. การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญโดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบให้เลือกตอบ เกี่ยวกับตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และขนาดสถานศึกษา จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1987) เพื่อจัดระดับความเหมาะสมที่มีต่อปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ตามขอบข่ายงานวิชาการ 7 ด้าน แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ทำการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ตามมาตรา 39 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

1.1 ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ถึงสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ เพื่อขออนุญาตใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้

1.2 นำส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปให้ตัวอย่างด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์ตามที่ผู้วิจัยได้จำหน่ายซองถึงผู้วิจัยพร้อมติดแสตมป์ไว้เรียบร้อยแล้วเป็นบางส่วน แต่ส่วนมากผู้วิจัยจะไปรับด้วยตนเอง

2. การเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

2.1 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ถึงสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

2.2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง จำนวน 9 คน ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับแล้วดำเนินการดังนี้

1.1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยใช้ความถี่และค่าร้อยละ

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์

2 การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 สถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร IOC (Item Objective Congruence)

1.2 สถิติที่ใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) โดยหาค่า “สัมประสิทธิ์แอลฟา” (α - Coefficient)

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่า t และ การทดสอบค่า F

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการประสานความร่วมมือใน

การพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นรายข้อ รายด้านและรวมทุกด้าน พบว่า ข้าราชการครู มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการสอน และขนาดสถานศึกษา

2.1 ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยรวมด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ข้าราชการครู ที่มีประสบการณ์ในการสอน ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ข้าราชการครูที่สอนในขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา แนวทางการพัฒนา คือ สร้างความตระหนักและความสำคัญให้กับบุคลากรเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา จัดอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้คำแนะนำและจัดทำหลักสูตรในสถานศึกษา มีนโยบายในการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนมีการกำกับนิเทศติดตามการพัฒนาหลักสูตรจากสถานศึกษาจากผู้เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

3.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา แนวทางการพัฒนา คือ จัดให้มีการอบรมการสอนแนวทางใหม่ๆตามกระแสนิยมจัดครูให้ตรงตามเอกให้ครบชั้นส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำแผนการสอนให้ครบทุกวิชาจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

ต่อความต้องการในการจัดการเรียนรู้ นิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องกระตุ้นการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายยึดหลักสภาพจริงของนักเรียน

3.3 ด้านการวัดผลและประเมินผล แนวทางการพัฒนา คือ อบรมให้ความรู้กับครูในการวัดผลและประเมินผล ออกข้อสอบอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ หลากหลายควบคุมทุกตัวชี้วัด มีการนิเทศในการวัดผลประเมินผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่องจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนานักเรียนและแก้ปัญหาทางการศึกษาอย่างจริงจัง

3.4 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ แนวทางการพัฒนา คือ กระตุ้นให้ครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้อย่างบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระ มีการจัดให้นักเรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกสถานศึกษาควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาให้ทันสมัย น่าสนใจ เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างสูงสุด เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ยั่งยืน

3.5 ด้านการนิเทศการศึกษา แนวทางการพัฒนา คือ ควรมีแผนงาน/โครงการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมีความหลากหลาย

3.6 ด้านประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น แนวทางการพัฒนา คือ ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและศิษย์เก่า จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา ระดมทรัพยากรตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน

3.7 ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อ แนวทางการพัฒนา คือ จัดอบรมพัฒนาครูในการผลิตสื่อการใช้สื่อในการจัดการศึกษา ดูแลบำรุงรักษาสื่อเทคโนโลยี และจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ทั้ง 7 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา 6) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และ 7) ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มีคุณภาพและประสพผลสำเร็จนั้นสถานศึกษามีการบริหารงานแบบ มีส่วนร่วม โดยผู้บริหารเป็นผู้นำในทุกด้านและที่สำคัญคือ การเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ เป็นผู้อำนวยการความสะดวกรในทุกด้าน

สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกฝ่ายส่งเสริมให้บุคลากรภายในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาตนเองเสมอ จัดให้มีการนิเทศติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน ส่งเสริมสร้างแรงจูงใจและเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่เพื่อนร่วมงานสนับสนุนให้มีการวิจัยเผยแพร่ข่าวสารผลงานของสถานศึกษา ครูผู้สอนปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 โดยครุมีหน้าที่อำนวยความสะดวก การชี้แนะ กระตุ้นผู้เรียนช่วยเหลือให้ความรักความเมตตาเอาใจใส่ต่อผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนรักการศึกษาค้นคว้ามีการพัฒนาตนเองเสมอ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนายคำใบ แก้วสะพาน (2562) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยครูปากเซประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สรุปผลดังนี้ 1. สภาพการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยครูปากเซ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมผู้บริหารและคณาจารย์มีความคิดเห็นในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากหมดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศภายใน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการวัดและประเมินผลและด้านสื่อการเรียนการสอนตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม

2.1 ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม โดยรวมรายด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนในการบริหารจัดการสถานศึกษางานวิชาการได้อย่างเป็นระบบและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของนางอรนุช พลศักดิ์ (2556) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษามหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่าข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษามหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ภาระงานในหน้าที่ของผู้บริหารและภาระงานในหน้าที่ของครูผู้สอนแตกต่างกัน อาจทำให้มีแนวคิดที่แตกต่างกันได้แต่ผู้บริหารก็ต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นหลักและต้องมีความรู้ความสามารถในการ

บริหารงานวิชาการเพื่อจะได้บริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถทั้งในเชิงวิชาการและเชิงการบริหารงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอทุกคน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาประเภทใด จึงทำให้การบริหารงานวิชาการมีระดับการปฏิบัติงานที่ไม่แตกต่างกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรุจิรา ศรีมาฤทธิ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องสภาพ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่าข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติราชการต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมไม่แตกต่าง

2.3 ข้าราชการครูที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแต่ละสถานศึกษามีจำนวนนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษากิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน แม้ว่าภารกิจการบริหารงานวิชาการของแต่ละสถานศึกษาจะใช้ขอบข่ายเดียวกันและทุกสถานศึกษาต้องปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกันซึ่งขอบข่ายการบริหารงานวิชาการสำหรับสถานศึกษาเพื่อมุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายซึ่งจะเป็นปัจจัยที่สำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผลรวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร พรพิทักษ์กุล (2556) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ พบว่า ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ทั้ง 7 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนการ

สอนในสถานศึกษา 3) ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา 6) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และ 7) ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผลการวิเคราะห์พบแนวทางสำคัญในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ เป็นรายด้านแต่ละด้าน คือ 3.1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาต้องสร้างความตระหนักและความสำคัญให้กับบุคลากรเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา จัดอบรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้คำแนะนำและจัดทำหลักสูตรในสถานศึกษา มีนโยบายในการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนมีการกำกับนิเทศติดตามการพัฒนาหลักสูตรจากสถานศึกษาจากผู้เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง 3.2) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาจัดให้มีการอบรมการสอนแนวทางใหม่ๆตามกระแสนิยมจัดครูให้ตรงตามเอกให้ครบชั้นส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำแผนการสอนให้ครบทุกวิชาจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการในการจัดการเรียนรู้ นิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องกระตุ้นการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายยึดหลักสภาพจริงของนักเรียน 3.3) ด้านการวัดผลและประเมินผลจัดอบรมให้ความรู้กับครูในการวัดผลและประเมินผลออกข้อสอบอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพหลากหลายควบคุมทุกตัวชี้วัดมีการนิเทศในการวัดผลประเมินผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่องจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนานักเรียนและแก้ปัญหาทางการศึกษาอย่างจริงจัง 3.4) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้กระตุ้นให้ครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้อย่างบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระมีการจัดให้นักเรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกสถานศึกษาควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาให้ทันสมัยน่าสนใจเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน อย่างสูงสุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ยั่งยืน 3.5) ด้านการนิเทศการศึกษาจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมีความหลากหลาย 3.6) ด้านประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและศิษย์เก่า จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา ระดมทรัพยากรตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน 3.7) ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจัดอบรมพัฒนาครูในการผลิตสื่อการใช้สื่อในการจัดการศึกษา ดูแลบำรุงรักษาสื่อเทคโนโลยีและจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้มุ่งเน้นให้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นเช่นกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการกระบวนการสร้างความรู้กระบวนการคิดกระบวนการทางสังคมกระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหากระบวนการเรียนรู้

จากประสบการณ์จริงกระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริงกระบวนการจัดการกระบวนการวิจัยกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้ของตนเอง กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ให้ใช้การวิจัยเป็นกระบวนการเสาะแสวงหาความรู้เพื่อที่จะตอบคำถามหรือปัญหาข้อสงสัยที่มีอยู่อย่างเป็นระบบโดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่องมีการจัดตั้งกองทุนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการผลิตวิจัยและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

1.1 ควรจัดให้มีการอบรม พัฒนาครูบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการทุกปี เนื่องจากระเบียบแนวปฏิบัติด้านการบริหารวิชาการมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

1.2 ควรมีการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งครูบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารวิชาการโดยตรงมาปฏิบัติหน้าที่

1.3 ควรมีการกำหนดนโยบายในการบริหารวิชาการให้ชัดเจนเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อสถานศึกษาจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้องตรงกันและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

2.1 ควรมีการนิเทศกำกับติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการบริหารวิชาการของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

2.2 ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากร ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานวิชาการทุกภาคส่วนควรที่จะร่วมมือกันวางแผนปรับปรุง แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อลดระดับของการเกิดปัญหาและร่วมมือกันพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานด้านวิชาการให้ดียิ่งขึ้นไปและสาธารณชนได้รับรู้ด้วย

2.3 สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและควรจัดอบรมการให้ความรู้เกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สร้างเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการกิจกรรม การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

3.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีต่อการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ

3.3 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาความเป็นเลิศทางการวิจัยเพื่อให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางการพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จิตรลดา เจริญสุข. (2556). *ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในเขตคุณภาพศรีมหาโพธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทองใส เทียบดอกไม้. (2545). *คู่มือการพัฒนางานวิชาการโรงเรียนหนองแสง*. มหาสารคาม: โรงเรียนบ้านหนองแสง.
- นางอรนุช พลศักดิ์. (2556). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นายคำใบ แก้วสะหว่าง. (2562). *การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยครูปากเซประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2544). *หลักการบริหารการศึกษา*. พิษณุโลก: ทรูกลไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รุจิรา ศรีมาฤทธิ์. (2560). *สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อัจฉราพร พรไธสง. (2557). *แนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อัมพวรรณ ปิ่นวิหค. (2557). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเทพศิรินทร์สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

**การศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการ
ต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)**

**The Study of Satisfaction and Need of Personnel Master's student and
Entrepreneur toward the Master of Arts Program in Thai
(Revised Curriculum B.E.2561)**

วิไลศักดิ์ กิ่งคำ^{1*} โกวิชย์ พิมพวง² เมธาวิ ยุทธพงษ์ธาดา³ บุญเลิศ วิวรรณ⁴
Wilaisak Kingkham¹ Kowit Pimpuang² Methawee Yuttapongtada³ Boonlert Wiwan⁴

¹⁻⁴ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Department of Thai Language, Faculty of Humanities, Kasetsart University

*Corresponding author e-mail: fhumwsk@ku.ac.th

(Received: 4 March 2022, Revised: 25 April 2022, Accepted: 24 April 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการของหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) โดยการสอบถามความพึงพอใจจากนิสิตปัจจุบันและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน นิสิตเก่า และสถานประกอบการที่ใช้บัณฑิต รวมทั้งสิ้น 45 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่คณะผู้วิจัยได้มาโดยวิธีเจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติร้อยละ (%) และค่าเฉลี่ย (\bar{x}). ผลการวิจัยพบว่า “ความพึงพอใจและความต้องการของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการของหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)” มีประเด็นความพึงพอใจ ดังนี้ 1. ความพึงพอใจต่อรายวิชาบังคับและวิชาเฉพาะด้านเลือก มีค่าเฉลี่ย 4.47 ความพึงพอใจระดับดี 2. ความพึงพอใจกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 4.62 ความพึงพอใจระดับดีมาก 3. การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.73 ความพึงพอใจระดับดีมาก 4. ความพึงพอใจเกี่ยวกับปัจจัยเกื้อหนุนทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.00 ความพึงพอใจระดับดี ประเด็นที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ หนังสือภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในห้องสมุด คณะมนุษยศาสตร์เพียงพอต่อความต้องการในการค้นคว้าข้อมูล 5. ความพึงพอใจลักษณะของนิสิตที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ย 4.53 ระดับความพึงพอใจระดับดีมาก การปรับปรุงรายวิชาเดิมควรมีการรวมบางรายวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายคลึงกันและความต้องการในการสร้างรายวิชาใหม่สำหรับการร่างหลักสูตรต่อไป คือ วิชาการวิเคราะห์ภาษาไทยในแบบเรียนภาษาไทยสมัยปัจจุบัน เป็นต้น นอกเหนือจากนี้ พบว่ามีข้อเสนอแนะการให้ความสำคัญกับนิสิตชาวต่างประเทศที่ต้องการที่จะเข้าศึกษาในหลักสูตร โดยมีรายวิชาที่รองรับความรู้พื้นฐานและความพร้อม

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ, ความต้องการ, นิสิต, ผู้ประกอบการ, หลักสูตร, ภาษาไทย.

ABSTRACT

According to the research “The Study of Satisfaction and Need of Personnel Master’s student and Entrepreneur toward the Master of Arts Program in Thai (Revised Curriculum B.E.2561)”, the researcher asked about the satisfaction of current students, instructors responsible for the curriculum, curriculum instructors, other instructors, alumni and entrepreneurs who hire graduates, a total of 45 people. and interview; after that, the evaluation was made to find the percentage (%), and average (\bar{x}). The results demonstrate that the curriculum has following issues with regards to satisfaction: 1. Satisfaction in required courses and elective prescribed courses averages 4.47, a good satisfaction level. 2. With regards to the program management process, satisfaction averages 4.62, a very good satisfaction level. 3. Assessment of learning outcomes according to the Thai Qualifications Framework for Higher Education (TQF : HED) averages 4.73, a very good satisfaction level. 4. Satisfaction in educational supporting factors averages 4.00, a good satisfaction level. 5. Satisfaction in terms of students’ desired characteristics averages 4.53, a very good satisfaction level. The revision of the original courses means that some courses containing similar content should be merged, and there need to be new courses created for the new curriculum, namely Thai Language Analysis of Modern Thai Textbooks. Moreover, it is found that there are suggestions for attaching importance to foreign students who want to study in this program, and there should be courses prepared for fundamental knowledge and readiness.

Keywords: Satisfaction, Need, Personnel, Master’s student, Entrepreneur toward, Master of Arts Program in Thai Language.

บทนำ

ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นภาควิชาที่ตั้งขึ้นหลังสุดในจำนวน 8 ภาควิชาของคณะมนุษยศาสตร์ โดยได้แยกออกมาจากภาควิชาภาษา แล้วตั้งขึ้นเป็นภาควิชาตามประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่อง การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ฉบับที่ 4) เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2537 (ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2547) ภาควิชาภาษาไทย ได้ดำเนินการจัดการศึกษาวิชาภาษาไทย หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) โดยหลักสูตรนี้ ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข และจัดการศึกษาแก่นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาภาษาไทย ตั้งแต่ภาคต้น ปีการศึกษา 2561 เป็นต้นมา โดยนับเป็นระยะเวลา 4 ปี ซึ่งมีกำหนดครบ 5 ปี ในปี พ.ศ. 2565 และต้องมีการปรับปรุงหลักสูตร พร้อมทั้งใช้หลักสูตรที่ปรับปรุงในปี พ.ศ. 2566

ในการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษานั้น ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ ได้ยึดหลักให้การศึกษาที่สอดคล้องกับความรู้ระดับศิลปศาสตรมหาบัณฑิต โดยเพิ่มพูนองค์ความรู้ภาษาศาสตร์ ภาษาไทยชั้นสูง หลักภาษาไทยชั้นสูง และวัฒนธรรมไทยชั้นสูงเพื่อให้ผู้ศึกษามีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ มีพัฒนาการทั้งด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถและมีคุณธรรมจริยธรรม ที่สามารถคิดวิเคราะห์

อย่างมีเหตุผล มีองค์ความรู้ด้านภาษาไทย ภาษาศาสตร์ภาษาไทย วิทยาการอักษรวิธีไทย ภาษาไทยที่สัมพันธ์กับภาษาต่างประเทศในระดับที่ลึกและเชี่ยวชาญ เพื่อให้มหาบัณฑิตออกไปรับใช้สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

โครงสร้างหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) นั้น เป็นหลักสูตรที่ประกอบด้วยแผนการเรียน 2 แผน คือ แผน ก แบบ ก 2 และแบบแผน ข โดยทั้ง 2 แผนนั้น มีจำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต เฉพาะแผน ก แบบ ก 2 ประกอบด้วยหมวดวิชาเอก จำนวน 24 หน่วยกิต โดยแยกเป็นวิชาสัมมนา จำนวน 2 หน่วยกิต วิชาเอกบังคับ จำนวน 15 หน่วยกิต วิชาเอกเลือก จำนวน 7 หน่วยกิต และหมวดวิทยานิพนธ์ จำนวน 12 หน่วยกิต ส่วนแผน ข ประกอบด้วยหมวดวิชาเอก จำนวน 30 หน่วยกิต โดยแยกเป็นวิชาสัมมนา จำนวน 2 หน่วยกิต วิชาเอกบังคับ จำนวน 15 หน่วยกิต วิชาเอกเลือกไม่น้อยกว่า จำนวน 13 หน่วยกิต และหมวดวิทยานิพนธ์ จำนวน 6 หน่วยกิต โดยเนื้อหาสาระของรายวิชาเน้นศึกษาวิชาสัมมนา วิชาระบบภาษาไทย วิชาภาษากับสังคมและวัฒนธรรมไทย วิชาวิทยาการอักษรวิธีไทยและภาษาไทย วิชาระเบียบวิธีวิจัยทางภาษาไทย เป็นต้น พร้อมทั้งการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา เป็นต้น (ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2561)

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) ระดับบัณฑิตศึกษาของภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในคราวการประชุมครั้งที่ 7/2561 เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 และได้เปิดการเรียน การสอนทั้งภาคปกติและ ภาคพิเศษ โดยเริ่มจัดการศึกษาแก่นิสิตตั้งแต่ภาคต้น ปีการศึกษา 2561 ถึงปัจจุบัน ปีการศึกษา 2564 และมีนิสิตสำเร็จการศึกษา ซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วคงได้ปฏิบัติงานตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งหลักสูตรได้มีการติดตามประเมินผลความเหมาะสมและข้อบกพร่องของหลักสูตร ประกอบกับภาควิชาภาษาไทยได้มีนโยบายที่จะพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ซึ่งกำหนดให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะ 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะในการวิเคราะห์ การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้มีความพร้อมด้านวิชาการและวิชาชีพ ดังนั้น คณะผู้วิจัยในฐานะคณะกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) ซึ่งมีหน้าที่ดูแลงานด้านการบริหารหลักสูตร และงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร จึงมีความประสงค์ที่จะทำวิจัยเรื่อง “ การศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการ ต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)” เพื่อศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการที่มีต่อหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.

2561) และจะได้นำผลวิจัยมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2566) ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการ ต่อหลักสูตรศิลปศาสตร-มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)
2. เพื่อศึกษาความต้องการของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการ ต่อหลักสูตรศิลปศาสตร-มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) ในช่วง พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2564
3. เพื่อรวบรวมข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2566)

ระเบียบวิธีวิจัย

บทความวิจัยเรื่อง “การศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการ ต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)” คณะผู้วิจัยต้องการตรวจสอบ ประมวลข้อมูล ศึกษาความพึงพอใจ ศึกษาความต้องการ และศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน จากหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2561-2564 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนตรรกกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือวิจัยสำหรับการดำเนินการวิจัยนั้น คณะผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามการวิจัย โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามผสมผสานที่มีลักษณะแบบเลือกและแบบปลายเปิด (Open Ended Question) และปลายปิด (Close Ended Question) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามนิสิตที่กำลังจะสำเร็จการศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถาม อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และเจ้าหน้าที่ ในภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้มหาบัณฑิตที่เป็นผู้บริหารของสถานประกอบการ ทั้งที่เป็นหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน พร้อมทั้งนิสิตเก่าที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

สำหรับเครื่องมือคือแบบสอบถามดังกล่าว มีขั้นตอนในการสร้างจากการประชุมคณะผู้วิจัยเพื่อตกลงร่วมกันในการสร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ร่างแบบสอบถาม พิจารณาแก้ไขปรับปรุงแล้วขอความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจแก้ และที่ประชุมคณะผู้วิจัยเห็นชอบแก้ไขให้สมบูรณ์ โดยมีระดับคะแนนค่าเฉลี่ยและการประเมินการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

การกำหนดระดับความพึงพอใจ	คะแนนเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ
มากที่สุด = 5	ดีมาก = 4.51-5.00
มาก = 4	ดี = 3.51-4.50
ปานกลาง = 3	ปานกลาง = 2.51-3.50
น้อย = 2	น้อย = 1.51-2.50
ควรปรับปรุง = 1	น้อยที่สุด = 1.00 -1.50

2. การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาวิจัยเรื่อง “ การศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการ ต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)” คณะผู้วิจัยได้พิจารณากลุ่มประชากรในการวิจัย คือ อาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร เจ้าหน้าที่ นิสิตปัจจุบัน มหาบัณฑิตที่เป็นนิสิตเก่า และผู้ประกอบการหรือสถานประกอบการ ที่มีส่วนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) และคณะผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรดังกล่าว เพื่อส่งแบบสอบถามให้ประเมิน จำนวน 3 กลุ่ม โดยมีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 45 คน/แห่ง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่คณะผู้วิจัยได้มาโดยวิธีเจาะจง (Purposive sampling) โดยแยกรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 - ปีการศึกษา 2564 จำนวน 10 คน

2.2 นิสิตปัจจุบันที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 - ปีการศึกษา 2564 จำนวน 15 คน

2.3 นิสิตเก่าและผู้ใช้บัณฑิตซึ่งเป็นสถานประกอบการหรือผู้บริหารจากสถานประกอบการ ซึ่งว่าจ้างมหาบัณฑิต จากหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 10 คน/แห่ง เมื่อคณะผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับมาแล้ว จึงได้ดำเนินการสังเคราะห์ วิเคราะห์ และประมวลผล โดยมียุทธศาสตร์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2564 - ธันวาคม พ.ศ. 2564

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ และวิเคราะห์เชิงพรรณนา และประมวลผลเพื่อสรุปผลในเชิงสถิติ โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และจากนั้นจึงสรุปผลการประเมินระดับคะแนนตามช่วงคะแนน ที่กำหนดซึ่งมีการจำแนกไว้ โดยใช้แนวคิดในการวิเคราะห์ของ เจษฎา จันทร์เปล่ง (2562) บุญเลิศ วิวรรณ และคณะ (2559, 2564) ภาวิณี ศรีสุขวัฒนา นันท์ และเบญจมาศ แก้วนุช (2549) และรวีกานต์ ครูเวทย์วิหะ (2559) โดยมีประเด็นในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.1 ความพึงพอใจของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการ ต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

3.2 ความต้องการของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการ ต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบความพึงพอใจของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการ ต่อหลักสูตรศิลปศาสตร-มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

2. ทำให้ทราบความต้องการของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการ ต่อหลักสูตรศิลปศาสตร-มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

3. ทำให้ได้รับข้อมูลสำหรับการพัฒนาโครงสร้างหลักสูตรเป็น “หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2566)” และปรับปรุงระบบการเรียนการสอน ให้สัมฤทธิ์ผลตามนโยบาย และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF)

ผลการวิจัย

บทความวิจัยเรื่อง “การศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการ ต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.

2561)” ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการแจกแบบสอบถาม เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) จากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ภาควิชาภาษาไทย และจะได้นำเสนอผลการวิจัย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน มีผลการวิจัยในภาพรวมจำนวน 2 ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

1. ความพึงพอใจของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และสถานประกอบการ ต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

บทความวิจัยเรื่อง “การศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการ ต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)” ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของหลักสูตร ดังนี้

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบประเมินความพึงพอใจ

ผู้วิจัยได้รับการตอบแบบประเมินจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) คิดเป็นร้อยละ 54.54 % โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 % อายุ 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.00 % อายุ 41-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 % อายุ 56-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.00 % และอายุ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 20.00 %

ส่วนการตอบแบบประเมินจากมหาบัณฑิตที่เป็นนิสิตเก่า และผู้ใช้มหาบัณฑิตหรือสถานประกอบการ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการใช้มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 5 ฉบับ รวมทั้งหมด 10 คน โดยเป็นผู้บริหารของสถานประกอบการ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 % มหาบัณฑิตที่นิสิตเก่าหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 % ซึ่งอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม เฉพาะนิสิตเก่า มีอายุ 25-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 % ส่วนผู้บริหารจากสถานประกอบการ มีอายุ 41-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 %

1.2 ความพึงพอใจต่อรายวิชาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

การวิจัยหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) ผู้วิจัยได้สอบถามความพึงพอใจอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ที่มีต่อรายวิชาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) มีค่าเฉลี่ยรวม 4.48 ความพึงพอใจระดับดี โดยแยกเป็น 2 ประเด็นคือ

1.2.1 ความพึงพอใจเกี่ยวกับรายวิชาเฉพาะด้านบังคับในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) พบว่า มีค่าเฉลี่ย 4.66 ระดับความพึงพอใจระดับดี มาก โดยรายวิชาที่พึงพอใจมากที่สุดคือ วิชาสัมมนา และวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางภาษาไทย ค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ 4.80 ความพึงพอใจระดับดีมาก

1.2.2 ความพึงพอใจเกี่ยวกับรายวิชาเฉพาะด้านเลือกในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) ค่าเฉลี่ย 4.30 ระดับความพึงพอใจระดับดี รายวิชาที่พึงพอใจมากที่สุด คือ วิชาหลักการเขียนภาษาไทยขั้นสูง, วิชาภาษาในวรรณกรรมไทย, วิชาภาษาถิ่นของไทย, วิชาอรรถวิเคราะห์ภาษาไทย คะแนนค่าเฉลี่ย 4.60 ความพึงพอใจระดับดีมาก ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาบางรายวิชาใกล้เคียงซ้ำซ้อนกัน และบางรายวิชามีเนื้อหาใกล้เคียงกับรายวิชาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ระดับปริญญาตรี ส่วนความพึงพอใจมหาบัณฑิตที่เป็นนิสิตเก่าและผู้ใช้บัณฑิตหรือสถานประกอบการที่มีต่อรายวิชา ในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) มีค่าเฉลี่ยรวม 4.46 มีความ พึงพอใจระดับดี โดยแยกเป็น 2 ประเด็นคือ

1. ความพึงพอใจเกี่ยวกับรายวิชาเฉพาะด้านบังคับในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) พบว่า มีค่าเฉลี่ย 4.63 ระดับความพึงพอใจระดับดี มาก โดยรายวิชาที่พึงพอใจมากที่สุดคือ วิชาระเบียบวิธีวิจัยทางภาษาไทย คะแนนเฉลี่ย 4.90 ความพึงพอใจระดับดีมาก

2. ความพึงพอใจเกี่ยวกับรายวิชาเฉพาะด้านเลือกในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) ค่าเฉลี่ย 4.30 ระดับความพึงพอใจระดับดี รายวิชาที่พึงพอใจมากที่สุด คือ วิชาหลักการเขียนภาษาไทยขั้นสูง คะแนนค่าเฉลี่ย 4.80 ความพึงพอใจระดับดีมาก

1.3 ความพึงพอใจหลักสูตรและกระบวนการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

ผลการวิจัยกระบวนการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) ผู้วิจัยได้สอบถามความพึงพอใจของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน เกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) ผู้วิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ย 4.63 ระดับความพึงพอใจระดับดีมาก ประเด็นที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ความเหมาะสมของการกำหนดมาตรฐาน ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านความรู้, ความเหมาะสมของการกำหนดมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านปัญญา,

ความเหมาะสมของการกำหนดมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ, ความเหมาะสมของการกำหนดมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ, ความเหมาะสมของวิธีการการวัดและประเมินผล, ความเหมาะสมของวิธีการจัดสร้างเสริมประสบการณ์ให้กับนิสิตทั้งการปฐมนิเทศ การเตรียมความพร้อม และการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการบรรยายพิเศษ, ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา, ความเหมาะสมของการเผยแพร่ผลการวิจัยและการขอสำเร็จการศึกษา คะแนนเฉลี่ย 4.80 ความพึงพอใจระดับดีมาก

1.4 ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

การวิจัยหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) ผู้วิจัยได้สอบถามความพึงพอใจของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ที่มีต่อนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) มีระดับความพึงพอใจต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.73 ความพึงพอใจระดับดีมาก มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านความรู้ และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ คะแนนเฉลี่ย 4.80 ความพึงพอใจระดับดีมาก

ส่วนความพึงพอใจของมหาบัณฑิตที่เป็นนิสิตเก่า และผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มีระดับความพึงพอใจต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ย 4.42 ความพึงพอใจระดับดี ประเด็นที่สถานประกอบการมีความพึงพอใจมากที่สุด ต่อมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ คะแนนเฉลี่ย 4.50 ความพึงพอใจระดับดี รองลงมาคือ ด้านความรู้ ค่าเฉลี่ย 4.45 ความพึงพอใจระดับดี ผลการประเมินความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คะแนนเฉลี่ย 4.33 ความพึงพอใจระดับดี

1.5 ข้อมูลเกี่ยวกับการความพึงพอใจต่อปัจจัยเกื้อหนุนทางการศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตร-มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

ข้อมูลเกี่ยวกับการความพึงพอใจต่อปัจจัยเกื้อหนุนทางการศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) นั้น ผู้วิจัยได้สอบถามความพึงพอใจของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนที่มีต่อนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตร

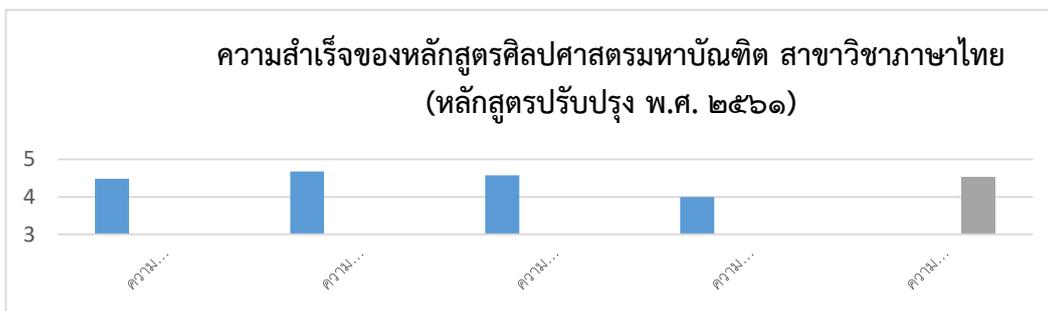
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) มีค่าเฉลี่ย 4.00 ความพึงพอใจระดับดี ประเด็นที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพในสถานศึกษาถูกสุขลักษณะและมีความปลอดภัย คะแนนค่าเฉลี่ยคือ 4.60 ความพึงพอใจระดับดีมาก

1.6 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) โดยสอบถามความพึงพอใจของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ผู้วิจัยพบว่า มีคะแนนค่าเฉลี่ย 4.46 ความพึงพอใจระดับดี ประเด็นที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม, การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์แก่นิสิตในที่ปรึกษาของคณาจารย์, การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในแต่ละรายวิชาเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ด้านวิชาการ, การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม คะแนนค่าเฉลี่ย 4.60 ความพึงพอใจระดับดีมาก

1.7 ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

การวิจัยหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) ผู้วิจัยได้สอบถามความพึงพอใจอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จากการเรียนการสอนนิสิตในหลักสูตรศิลปศาสตร-มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) ก่อนการสำเร็จเป็น ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย เพื่อออกไปรับใช้สังคมว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของนิสิตในหลักสูตร เป็นอย่างไรบ้าง ผู้วิจัยพบว่า มีผลค่าเฉลี่ย 4.53 ระดับความพึงพอใจระดับดีมาก ประเด็นที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อองค์กรและตรงต่อเวลา, มีความขยันอดทน หมั่นเพียรสู้งาน, มีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงานในองค์กร, มีความมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน, มีความรับผิดชอบต่องานที่กำลังปฏิบัติ, มีความรู้รอบตัวที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ, มีการใช้ความรู้ที่เรียนมาวิเคราะห์สถานการณ์และแก้ปัญหา, มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล และทำงานเป็นกลุ่ม, มีความสามารถบริหารจัดการในงานที่กำลังปฏิบัติ, มีความสามารถในการสื่อสารและประสานงานกับผู้อื่น คะแนนค่าเฉลี่ย 4.60 ความพึงพอใจระดับดีมาก

แผนภูมิที่ 1 : แผนภูมิแสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อความสำเร็จของหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

2. ความต้องการของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และสถานประกอบการต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)

บทความวิจัยเรื่อง “การศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการ ต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)” ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของบุคลากร นิสิต ปัจจุบัน มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการ ที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ดังนี้

ผลการวิจัยภาพสะท้อนความต้องการของหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยพบว่าทั้งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน นิสิตปัจจุบัน นิสิตเก่า และผู้ประกอบการ หรือสถานประกอบการได้สะท้อนความต้องการเพื่อให้หลักสูตรได้พิจารณาในหลาย ๆ ด้านหากมีการร่างหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2566) ควรพิจารณาเกี่ยวกับการสร้างรายวิชาใหม่หรือปรับปรุงรายวิชาที่มีอยู่แล้วในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของมหาบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตหรือสถานประกอบการ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า สถานประกอบการและนิสิตเก่าซึ่งเป็นบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ได้สะท้อนความต้องการดังนี้

2.1 การปรับปรุงรายวิชาให้ทันสมัย

ภาพสะท้อนความต้องการเกี่ยวกับการปรับปรุงรายวิชาให้ทันสมัยมากขึ้น จากการสอบถามเกี่ยวกับการปรับปรุงรายวิชาที่มีอยู่แล้วในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน นิสิตปัจจุบัน นิสิตเก่า และสถานประกอบการ พร้อมทั้ง

เพื่อให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะข้อมูลไว้ดังต่อไปนี้

- 2.1.1 รายวิชาการวิจัยภาษาไทยภาคสนาม (01361523) และรายวิชาภาษาถิ่นของไทย (01361541) ควรรวมเป็นวิชาเดียวกัน
- 2.1.2 รายวิชาภาษาไทยในงานแปลแบบล่าม (01361522) และรายวิชาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ (01361543) ควรรวมเป็นวิชาเดียวกัน
- 2.1.3 รายวิชาภาษาไทยในวรรณกรรมไทย (01361532) และรายวิชาภาษาไทยเพื่อการวิจารณ์ (01361534) ควรรวมเป็นวิชาเดียวกัน
- 2.1.4 รายวิชาปัญหาพิเศษ (01361598) เห็นควรยกเลิกรายวิชา

2.2 การสร้างรายวิชาใหม่ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

การสร้างรายวิชาใหม่ให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันจากการสอบถามเกี่ยวกับการเปิดรายวิชาหรือสร้างรายวิชาใหม่ในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2566) เพื่อให้ตอบสนองมหาบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิตหรือสถานประกอบการ และทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่า อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน นิสิตปัจจัย นิสิตเก่า ที่มหาบัณฑิต และสถานประกอบการ ได้สะท้อนความต้องการต่อหลักสูตรและให้เสนอแนะการสร้างรายวิชาใหม่ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ในยุคปัจจุบัน ดังต่อไปนี้

- 2.2.1 รายวิชาการวิเคราะห์ภาษาไทยในแบบเรียนภาษาไทยสมัยปัจจุบัน
- 2.2.2 รายวิชาทฤษฎีคติชนวิทยาเพื่อการพัฒนางานวิจัยสร้างสรรค์
- 2.2.3 รายวิชาการวิเคราะห์ภาษาไทยผ่านสื่อดิจิทัล
- 2.2.4 รายวิชาภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมการเกษตรเพื่อการท่องเที่ยว
- 2.2.5 รายวิชาภาษาไทยกับศาสตร์แพทย์แผนไทยและแผนปัจจุบัน
- 2.2.6 รายวิชาการวิเคราะห์ภาษาไทยเชิงภาษาศาสตร์สังคม
- 2.2.7 รายวิชาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมกับการศึกษาภาษาไทย
- 2.2.8 รายวิชาภาษาศาสตร์เพื่อการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ
- 2.2.9 รายวิชาวัฒนธรรมปฏิบัติศาสตร์ในภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ
- 2.2.10 รายวิชาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมเชิงเกษตร

นอกเหนือจากนี้ ผู้ใช้บัณฑิตหรือสถานประกอบการ ได้เสนอแนะให้มีการแยกกลุ่มรายวิชาหมวด รายวิชาเอกเลือก เพื่อสร้างความเชี่ยวชาญด้านภาษาไทยเชิงวิชาการและภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เพื่อรองรับการเปิดรับสมัครบุคคลเพื่อเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรทั้งที่เป็นชาวไทยและชาวต่างประเทศ และสร้างความเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านภาษาไทยโดยตรง และศาสตร์ด้านภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของบุคลากร นิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการ ต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)” คณะผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นความพึงพอใจ ดังนี้ 1. ความพึงพอใจต่อรายวิชาบังคับและวิชาเฉพาะด้านเลือก มีค่าเฉลี่ย 4.47 ความพึงพอใจระดับดีรายวิชาที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ วิชาสัมมนา วิชาระเบียบวิธีวิจัยทางภาษาไทย วิชาหลักการเขียนภาษาไทย ชั้นสูง เป็นต้น 2. ความพึงพอใจกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 4.63 ความพึงพอใจระดับดีมาก ประเด็นที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ความเหมาะสมของการกำหนดมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านความรู้, ความเหมาะสมของการกำหนดมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านปัญญา เป็นต้น 3. การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.73 ความพึงพอใจระดับดีมาก มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านความรู้ และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ เป็นต้น 4. ความพึงพอใจเกี่ยวกับปัจจัยเกื้อหนุนทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.00 ความพึงพอใจระดับดี ประเด็นที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพในสถานศึกษาถูกสุขลักษณะและมีความปลอดภัย 5. ความพึงพอใจลักษณะของนิสิตที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ย 4.53 ระดับความพึงพอใจระดับดีมาก ประเด็นที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อองค์กร และตรงต่อเวลา, มีความขยันอดทน หมั่นเพียรสู้งาน 6. มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 4.46 ความพึงพอใจระดับดีมาก ประเด็นที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ กระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม, การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์แก่นิสิตในที่ปรึกษาของคณาจารย์ เป็นต้น

การปรับปรุงรายวิชาเดิมควรมีการรวมบางรายวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายคลึงกัน คือรายวิชาการวิจัยภาษาไทยภาคสนาม (01361523) กับรายวิชาภาษาถิ่นของไทย (01361541) ควรรวมเป็นวิชาเดียวกัน, รายวิชาภาษาไทยในงานแปลแบบล่าม (01361522) กับรายวิชาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ (01361543), รายวิชาภาษาไทยในวรรณกรรมไทย (01361532) กับรายวิชาภาษาไทยเพื่อการวิจารณ์ (01361534) ส่วนรายวิชาปัญหาพิเศษ (01361598) เห็นควรยุบรายวิชาเนื่องจากมีเนื้อหาแฝงอยู่ในรายวิชาสัมมนาเรียบร้อยแล้ว และความต้องการในการสร้างรายวิชาใหม่สำหรับการร่างหลักสูตรต่อไป คือ วิชาการวิเคราะห์ภาษาไทยในแบบเรียนภาษาไทยสมัยปัจจุบัน, รายวิชาการวิเคราะห์ภาษาไทยผ่านสื่อดิจิทัล, รายวิชาการวิเคราะห์ภาษาไทยเชิงภาษาศาสตร์สังคม, รายวิชาภาษาศาสตร์เพื่อการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ, รายวิชาวัฒนธรรมศึกษาในภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ เป็นต้น ในประเด็นของการสร้างรายวิชาใหม่ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ได้ปรากฏรายวิชาที่นอกเหนือจากบริบทของความเป็นสาขาวิชาภาษาไทย อาทิ การเกษตรเพื่อการท่องเที่ยว / ศาสตร์แพทย์แผนไทยและแผนปัจจุบัน / วัฒนธรรมเชิงเกษตร อันเป็นรายวิชาบูรณาการข้ามศาสตร์ ซึ่งอาจ

แสดงให้เห็นทิศทางการประกอบอาชีพของมหาบัณฑิตในสถานประกอบการที่หลากหลาย นอกเหนือไปจากอาชีพในสถานศึกษา นอกเหนือจากนี้ พบว่ามีข้อเสนอแนะการให้ความสำคัญกับนิสิตชาวต่างประเทศที่ต้องการที่จะเข้าศึกษาในหลักสูตร โดยมีรายวิชาที่รองรับความรู้พื้นฐานและความพร้อม โดยแบ่งรายวิชาเฉพาะเลือกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1. กลุ่มวิชาภาษาไทยเชิงวิชาการ 2. กลุ่มวิชาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของบทความวิจัยเรื่อง “การศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของบุคลากรนิสิต มหาบัณฑิต และผู้ประกอบการ ต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)” เชนนโยบาย คือ จะได้นำผลการวิจัยไปประกอบการร่างหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2566) และคณะผู้วิจัย ได้มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบความสำเร็จของหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตระหว่างหลักสูตรเดี่ยวและหลักสูตรต่อเนื่องปริญญาโท-ปริญญาเอก”
2. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบและความสำเร็จของหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 แบบมี Coursework และแบบไม่มี Coursework”
3. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบและความสำเร็จของหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 โดยเปรียบเทียบบัณฑิตที่สำเร็จแบบแผน ก และแผน ข”
4. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “ความก้าวหน้าทางการเงินและหน้าที่ของมหาบัณฑิตชาวไทยและชาวต่างประเทศที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย”

เอกสารอ้างอิง

- เจษฎา จันทร์เปล่ง. (2562). การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญเลิศ วิวรรณ และคณะ. (2559). ความสำเร็จและภาพสะท้อนความต้องการของหลักสูตรศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556). กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- _____. (2564). *ความสำเร็จและภาพสะท้อนความต้องการของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560)*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2547). *สื่อภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา-ลาดพร้าว.
- _____. (2561). *หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย และศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561)*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์ และเบญจมาศ แก้วนุช. (2549). *การพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตและวิทยาศาสตร์บัณฑิต คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน*. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รวีกานต์ คุรุเวทย์วิหะ. (2559). *การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) มหาวิทยาลัยรังสิต*. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.

**บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัย
ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19**
**The Roles of Early Childhood Parents to Increase Executive Function for
Early childhood children in The Time of Covid-19**

ผายวารี ประภาสวัต | Phaiwaree Prapasawat

สาขาวิชาการพัฒนาเด็กปฐมวัย ภาควิชาสังคมเมือง วิทยาลัยพัฒนาชุมชนเมือง มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช
Department of Early Childhood Development, Urban Community Development College
Navamindradhiraj University

Corresponding author e-mail Address: Phaiwaree@nmu.ac.th

(Received: 4 September 2022, Revised: 07 March 2022, Accepted: 14 April 2022)

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการรวบรวมและสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัยในช่วงโควิด 19 โดยมีผู้ปกครองทำหน้าที่หลักในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารให้กับเด็กปฐมวัย เนื่องจากสถานการณ์โควิด 19 ที่ยังดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ทำให้การเรียนการสอนระดับปฐมวัยไม่ช่วยให้เกิดทักษะการคิดเชิงบริหารได้อย่างเต็มที่ และความเข้าใจของผู้ปกครองต่อทักษะการคิดเชิงบริหารนี้ยังมีน้อย บทความนี้จึงได้เสนอความหมาย องค์ประกอบและปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการคิดเชิงบริหาร รวมถึงเสนอบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัยในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เพื่อให้ผู้ปกครองนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม เพื่อช่วยให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารได้อย่างเหมาะสมต่อไป แม้ยังอยู่ภายใต้วิกฤตของโควิด-19

คำสำคัญ: ทักษะการคิดเชิงบริหาร, ผู้ปกครอง, เด็กปฐมวัย

ABSTRACT

This article is a compilation and analysis of literature related to Executive Function for Early childhood children in The Time of Covid-19. Parents are main roles to increase Executive Function for Children in The Time of Covid-19. Due to the situation of Coronavirus outbreak (COVID-19) effect to Early Childhood Education in this time cannot encourage Executive Function for Children completely and some parents do not understand Executive Function enough. This article present meaning and component of Executive Function and also factors effect to Executive Function of children. In addition, this article provides The Roles of Early Childhood Parents to Increase Executive Function for Children in The Time of Covid-19 to help Early childhood children are encouraged to develop appropriate Executive Function even under the COVID-19 crisis.

Keywords: Executive Function, Parent, Early childhood children

บทนำ

ในปีพุทธศักราช 2562 หรือ ค.ศ.2019 โลกได้รู้จักกับโรคระบาดที่ชื่อ โควิด 19 ซึ่งเป็นโรคติดต่อซึ่งเกิดจากไวรัสโคโรนาชนิดที่มีการค้นพบล่าสุด ระบาดครั้งแรกในเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน เดือนธันวาคม 2019 (WHO, 2020) ซึ่งในปัจจุบัน ค.ศ. 2021 โรคระบาดดังกล่าวยังแพร่กระจายไปยังประเทศต่างๆทั่วโลก และสถานการณ์ยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นเมื่อเชื่อดังกล่าวกลายพันธุ์ไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด เนื่องจากลักษณะการแพร่เชื้อ เป็นการแพร่จากคนสู่คนผ่านทางฝอยละอองจากจุกหรือปาก ซึ่งขับออกมาเมื่อผู้ป่วยไอหรือจาม อีกคนหนึ่งจะได้รับเชื้อจากการหายใจเอาฝอยละอองเข้าไปจากผู้ป่วย หรือจากการเอามือไปจับพื้นผิวที่มีฝอยละอองเหล่านั้น แล้วมาจับตามใบหน้า (WHO, 2020) ทำให้เกิดการแพร่กระจายได้ง่ายในที่มีผู้คนรวมตัวกันเป็นจำนวนมาก

สถานการณ์โรคโควิด 19 ในประเทศไทยพบผู้ติดเชื้อรายแรกเป็นนักท่องเที่ยวจีนเดินทางเข้าประเทศไทยในวันที่ 12 มกราคม 2563 หลังจากนั้นจึงพบผู้ติดเชื้อชาวไทยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การระบาดระลอกแรกอยู่ช่วงเดือนมีนาคม 2563-เมษายน 2563 หลังจากนั้นไม่พบผู้ติดเชื้อในประเทศไทยนานกว่า 100 วัน หลังจากนั้นในเดือนพฤศจิกายน 2563 พบผู้ติดเชื้อรายแรกอีกครั้งและเกิดการระบาดระลอก 2 เกิดขึ้น และมีระลอก 3 และ 4 ตามมาเป็นลำดับ โดยมีอาการของโรคที่เปลี่ยนไปคือมีอาการเพียงเล็กน้อย และส่วนใหญ่พบในกลุ่มคนวัยทำงานที่มีการเคลื่อนย้ายที่พักบ่อย (กรมควบคุมโรค, 2564) โดยประเทศไทยได้ประกาศให้โรคโควิด 19 เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 มีชื่อว่า “โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019” หรือ “โรคโควิด-19” และให้มีผลบังคับใช้ เริ่มวันที่ 1 มีนาคม 2563 เป็นต้นไป

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในประเทศไทย ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง รวมไปถึงด้านการศึกษาได้รับผลกระทบอย่างหนัก เนื่องจากทั่วโลกต่างหามาตรการเพื่อรับมือกับโรคนี้ และได้มาตรการที่ประเทศไทยใช้คือมาตรการกึ่งปิดเมือง (Semi-lockdown) และมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social distancing) โรงเรียนจึงจำเป็นต้องถูกปิดไปด้วยเพื่อลดช่องทางการแพร่เชื้อไวรัส (พงศัทศ วนิชานันท์, 2564) และแน่นอนว่าการศึกษาระดับปฐมวัยก็ได้รับผลกระทบด้วยเช่นกัน เนื่องจากพัฒนาการของเด็กปฐมวัย มีความจำเป็นต้องเรียนรู้ผ่านการเล่น และเด็กๆมักเล่นด้วยกัน ทำให้ยิ่งเป็นที่กังวลของผู้ปกครองว่าลูกจะได้รับเชื้อจากโรงเรียนหรือไม่หากให้ลูกได้เข้าเรียนเมื่อโรงเรียนเปิด แม้ว่าการติดเชื้อโควิด 19 ของเด็กเล็กนั้นจะไม่ค่อยมีอาการหรือแสดงอาการน้อยมาก แต่เด็กก็มีโอกาสที่จะนำไปติดและแพร่กระจายให้คนในบ้านได้ และจะส่งผลกระทบต่อไปยังคนที่ได้สัมผัสกับคนในบ้านเกิดการแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว (Super spread) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

แม้ว่าจะมีการคลายล็อกคาวน์ ในวันที่ 1 กันยายน 2564 แต่ยังไม่มีการกำหนดเปิดเรียนสำหรับเด็กอนุบาล เนื่องจากยังไม่มีวัคซีนสำหรับเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กปฐมวัยที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงทั้งหมดยังคงต้องอยู่บ้านต่อไป แม้ว่าทางโรงเรียนจะได้พยายามปรับการเรียนการสอนที่เหมาะสมในสถานการณ์การ

แพร่ระบาดของ โควิด-19 แล้วก็ตาม โดยปรับเป็น 5 รูปแบบได้แก่ ON-SITE, ONLINE, ON-AIR, ON-DEMAND และ ON-HAND โดยในส่วนของจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กระดับปฐมวัยนั้น จะไม่มีการเรียน ONLINE แต่จะจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ ON-HAND คือ การนำไปงานไปให้นักเรียนทำที่บ้าน ในกรณีนี้ที่โรงเรียนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบ ON-SITE ได้ (กวิทร์เกียรติ นนธ์พละ, มมป) แต่ก็ไม่สามารถทดแทนการเรียนที่โรงเรียนได้ พัฒนาการด้านต่างๆที่ควรได้รับการพัฒนาจากคุณครูและโรงเรียนก็ไม่สามารถทำได้เต็มที่

ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมก็ยังเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยเฉพาะเมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 เกิดขึ้น ยิ่งทำให้คนส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นการทำงานผ่านอินเทอร์เน็ต การประชุมผ่านแอปพลิเคชันต่างๆ การส่งงาน การตรวจสอบงานแบบออนไลน์ เมื่อเทคโนโลยีพัฒนามากขึ้น ธุรกิจต่าง ๆ จึงนำเครื่องมือ เครื่องจักรที่ทันสมัยมาใช้ในการผลิต การบริการ และการบริหารจัดการมากขึ้น ส่งผลให้การผลิตมีประสิทธิภาพและมีต้นทุนต่ำ ขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบต่อการจ้างแรงงาน และความต้องการแรงงานในบางอาชีพ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีทำให้เกิดการเลิกจ้างและเปลี่ยนรูปแบบความต้องการลักษณะของประชากรหรือแรงงานที่ส่วนใหญ่จะต้องการลักษณะแรงงานในกลุ่มกึ่งทักษะ (Semi-skilled labour) และแรงงานทักษะ (Skilled labour) โดยผลของเทคโนโลยีจะกระทบต่อแรงงานไร้ทักษะ (Unskilled labour) โดยในปัจจุบันเริ่มเห็นผลกระทบของเทคโนโลยีต่อการจ้างงานในบางสาขาอาชีพ เช่น พนักงานธนาคาร พนักงานด้านการพิมพ์ ขณะเดียวกันเทคโนโลยีจะสร้างความต้องการแรงงานในสาขาใหม่ เช่น นักเขียน application Youtuber เป็นต้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) และในอนาคตตลาดแรงงานจะต้องการคนที่มีความรู้และคุณวุฒิที่สูงขึ้น แรงงานไร้ทักษะจะถูกแทนที่ด้วยเครื่องจักรและหุ่นยนต์ ส่วนคนที่ได้ค่าตอบแทนสูงหรือค่าจ้างสูงกว่าต้นทุนการใช้เครื่องจักรเทคโนโลยีอัตโนมัติหรือหุ่นยนต์จะมีความเสี่ยงในการสูญเสียตำแหน่งงานมากกว่าแรงงานที่มีค่าจ้างต่ำ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นคือความเหลื่อมล้ำจากการเข้าถึงเทคโนโลยี การศึกษา ความรู้ และการจ้างงาน การลดบทบาทของธุรกิจคนกลาง(กรมจัดหางาน, 2561)

ดังนั้นแรงงานไทยจึงต้องเร่งพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ความคิดเชิงวิเคราะห์ ทักษะการแก้ไขปัญหาและทักษะด้านภาษา เพื่อเปลี่ยนจากแรงงานไร้ทักษะ แรงงานกึ่งทักษะ ให้เป็นแรงงานที่มีทักษะให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้น (ัญญลักษณ์ รุ่งแสงจันทร์, 2561) โดยกรมจัดหางาน (2561) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของแรงงานยุคใหม่ที่จะต้องให้มีทักษะเป็นที่ต้องการมากกว่าเทคโนโลยีและหุ่นยนต์ คือ ทักษะทางอารมณ์ หรือ Soft Skills ได้แก่ เข้าใจตนเอง เรียนรู้ตลอดชีวิต ทำงานเป็นทีม การเข้าใจอย่างถ่องแท้ต่อความเชื่อของตนเอง สร้างวิสัยทัศน์ที่มีร่วมกัน การมองภาพรวมทั้งระบบ ทักษะดิจิทัลลองผิดลองถูกอย่างรวดเร็ว การคิดวิเคราะห์รอบด้าน การคิดแบบเจ้าของ และการคิดต่อยอดไปสู่สิ่งใหม่ และในกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์จำเป็นต้องพัฒนา งานที่เทคโนโลยีทดแทนยาก ได้แก่ งานที่ใช้ความละเอียดใช้ประสาทสัมผัสและมือ (Hand) งานที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ (Head) และงานที่ใช้ความฉลาดทางสังคม (Heart) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2561) ที่ได้กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนา กำลังคน โดยได้เลือกทักษะการทำงานที่จำเป็นในอนาคตที่ World Economic Forum ได้เสนอไว้ 10 ทักษะ ได้แก่ การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving) การคิดเชิงวิเคราะห์ (Critical Thinking) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การบริหารจัดการคน (People Management) การประสานงาน (Coordinating with others) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) การประเมินและตัดสินใจ (Judgment and Decision-Making) การบริการ (Service Orientation) การเจรจาต่อรอง (Negotiation) และความยืดหยุ่นทางการคิด (Cognitive Flexibility)

จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมดังที่กล่าวมา ทำให้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของทักษะที่ผู้เรียนควรมีในปัจจุบัน โดยได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่มีเป้าหมายด้านผู้เรียน คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetic) 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมี วิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการ สร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่าง กระจบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และ ภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และ การรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะ การเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion) สอดคล้องกับ Organisation for Economic Co-operation and Development หรือ OECD (2018) ที่ได้เสนอสมรรถนะแห่งศตวรรษที่ 21 ไว้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ได้แก่ ศาสตร์ เฉพาะ (disciplinary) ข้ามศาสตร์ ((interdisciplinary) วิธีปฏิบัติในศาสตร์เฉพาะ (epistemic) ขั้นตอนปฏิบัติ (procedural) ด้านทักษะ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ เรียนรู้เป็นและมีวินัย ในตนเอง (cognitive & metacognitive) การเข้าสังคมและควบคุมอารมณ์ (social & emotional) การใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ ((practical & physical) และสุดท้ายคือด้านเจตคติและคุณค่า มี 4 ระดับ คือ ระดับตนเอง (personal) ระดับท้องถิ่น (local) ระดับสังคม (societal) ระดับนานาชาติ (global)

ทั้งนี้ การที่ผู้เรียนจะมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้ จำเป็นต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่แรกเกิด ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2561) ผู้เป็นทั้งจิตแพทย์ และนักเขียนโดยเฉพาะด้านเด็กและครอบครัว ได้เสนอแนวคิดบันได 7 ขั้น จาก EF สู่ทักษะศตวรรษที่ 21 ไว้ ดังภาพ

ภาพที่ 1: บันได 7 ชั้น จาก EF สู่ทักษะศตวรรษที่ 21
ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2561)

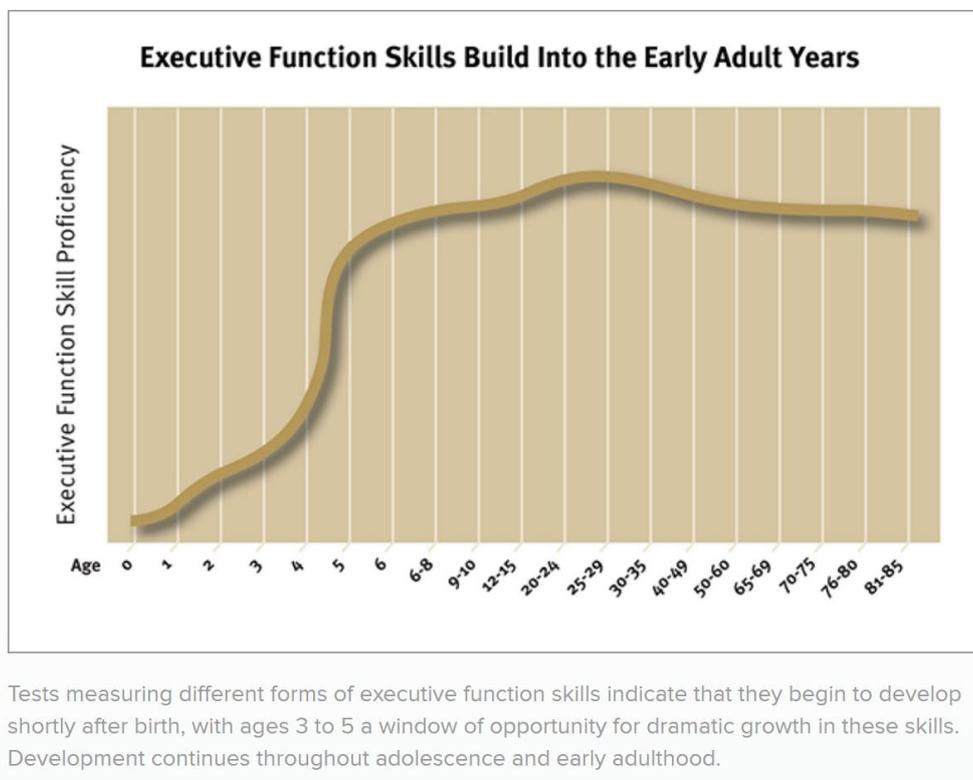
จากรูป จะเห็นได้ว่าทักษะศตวรรษที่ 21 อยู่บนสุด คือ ชั้นที่ 7 โดยมีชั้นอื่น ๆ เป็นพื้นฐาน โดย
ชั้นก่อนทักษะศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการคิดเชิงบริหาร หรือ Executive Function (EF) ที่จะเกิด
ขึ้นกับเด็กในช่วงวัย 3-7 ปี ก่อนที่เด็กอายุ 7-20 ปีจะสามารถพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้ เด็กต้อง
สามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารให้ได้เสียก่อน ซึ่งสอดคล้องกับสุภาวดี หาญเมธี ธิดา พิทักษ์สิน
สุข และ ภาวนา อร่ามฤทธิ์ (บรรณาธิการ) (2561) ที่ให้แนวคิดที่ว่าทักษะการคิดเชิงบริหาร คือฐานรากที่
จะทำให้เกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 ดังแผนภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ทักษะศตวรรษที่ 21

ที่มา : สุภาวดี หาญเมธี ธิดา พิทักษ์สินสุข และ ภาวนา อร่ามฤทธิ์ (บรรณาธิการ, 2561)

ดังนั้นการที่จะฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เป็นประชากรที่ตลาดแรงงานต้องการและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศได้ จึงจำเป็นต้องมีทักษะการคิดเชิงบริหาร หรือ Executive Function (EF) เป็นพื้นฐานในช่วงวัยอนุบาลเสียก่อน และเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารในวัยนี้ เนื่องจากในช่วงอายุนี้เป็นช่วงที่สมองของเด็กกำลังเจริญเติบโต และเป็นหน้าต่างแห่งโอกาส (Window of opportunity) คือ เป็นโอกาสที่เหมาะสมที่ได้ฝึกทักษะการคิดเชิงบริหารโดยจะเริ่มพัฒนาเมื่ออายุ 1-3 ปี และจะพัฒนาในอัตราเร่งที่มากกว่าเดิมในช่วง 3-5 ปี และหน้าต่างแห่งโอกาส (window of opportunity) จะพัฒนาได้ช้าลงหรือปิดลงในช่วงวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น คือ 6-13 ปี (Sivan, Koch, Baier, & Adiga,1999) ดังแผนภาพที่ 3

ภาพที่ 3 Executive Function Skills Build Into the Early Adult Years
ที่มา: Center on the Developing Child (2012)

ดังนั้น แม้ในสถานการณ์ที่เด็กปฐมวัยต้องหยุดอยู่บ้านเพื่อความปลอดภัยจากการแพร่กระจายของเชื้อโควิด 19 แต่ก็ยังมีความจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารต่อไป ไม่ควรหยุดการพัฒนา เนื่องจากช่วงวัย 3-5 ปี เป็นช่วงวัยที่เด็กจะพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารได้สูงสุด หากเลยช่วงวัยนี้ไปแล้วทักษะนี้อาจพัฒนาได้น้อยและจะส่งผลให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นประชากรที่ไร้คุณภาพ

ขาดทักษะในศตวรรษที่ 21 และไม่ตอบโจทยกับตลาดแรงงาน หาเลี้ยงชีพด้วยตนเองไม่ได้และก่อให้เกิดปัญหาสังคมได้ในที่สุด

เมื่อเด็กปฐมวัยยังคงต้องเรียนรู้ที่บ้านต่อไป บุคคลที่ช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารได้ดี ก็คือพ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดู ที่มีความจำเป็นต้องร่วมมือกับครูเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กปฐมวัย แต่เนื่องจากแต่ละบ้านก็มีความพร้อมที่แตกต่างกัน ทั้งด้านการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ความพร้อมด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี (อรพรรณ บุตรกัตถัญญ, 2563) จึงอาจทำให้เกิดอุปสรรคในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัยได้ บทความนี้จึงต้องการนำเสนอบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัยในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ปกครองได้นำไปปรับใช้พัฒนาเด็กปฐมวัยที่บ้านได้ แม้ว่าต้องทำงานที่บ้าน (Work from Home) หรือมีอุปสรรคอื่นๆ ในสถานการณ์เช่นนี้ก็ตาม ทั้งนี้เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารได้อย่างต่อเนื่อง ไม่สูญเสียช่วงเวลาสำคัญของชีวิตนั่นเอง

ความหมายของทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Function)

ทักษะการคิดเชิงบริหาร หรือ EF มีผู้ให้ความหมายไว้ค่อนข้างไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

Donna Wilson and Marcus Conyers (2015) ได้ให้ความหมายว่า ทักษะการคิดเชิงบริหาร หมายถึง ความสามารถในการรับรู้และสั่งการของจิตใจ เมื่อเด็กมีทักษะนี้จะตัดสินใจว่าจะมุ่งเป้าหมายไปที่ใดและต้องทำอะไรเพื่อไปถึงเป้าหมายนั้น ซึ่งการมุ่งเป้าหมายและลงมือทำเพื่อให้ถึงเป้าหมายนั้น สอดคล้องกับความหมายที่ Alyssa Meuwissen (2015) ได้ให้ไว้ว่าทักษะการคิดเชิงบริหาร หมายถึง ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายระยะยาว แทนการทำในสิ่งที่ทำไปโดยอัตโนมัติหรือทำในสิ่งที่ยาก เพราะหากเป็นการกระทำที่เลือกทำในสิ่งที่ยากแล้ว ย่อมไปไม่ถึงเป้าหมายแน่นอน ทั้งนี้มีผู้ให้ความหมายที่แตกต่างออกไปเล็กน้อยแต่ก็ยังคงมีความสอดคล้องกันอยู่ในบางส่วน คือ Adele Diamond (2012) ได้กล่าวว่าทักษะการคิดเชิงบริหาร หมายถึง ความสามารถในการใช้เวลาคิด ไตร่ตรองก่อนลงมือทำ ซึ่งก่อนหน้านี้ได้กล่าวถึงความหมายถึงเรื่องการลงมือทำ แต่สำหรับความหมายนี้ ได้ให้ความหมายกับการคิดวางแผนก่อนลงมือทำ นอกจากนี้ National Center for Learning Disabilities (2013) ได้ให้ความหมายทักษะการคิดเชิงบริหารไว้ว่า ชุดของกระบวนการทางจิตใจที่ช่วยให้เราเชื่อมโยงประสบการณ์ในอดีต กับการกระทำในปัจจุบันและผลในอนาคต ซึ่งแตกต่างจาก 3 ความหมายแรกทีกล่าวมา

ดังนั้น ทักษะการคิดเชิงบริหารจึงหมายถึงการควบคุมความคิดก่อนลงมือทำ การลงมือทำ และการคิดถึงผลในอนาคตที่จะเกิดจากการลงมือทำนั้น เพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัยพบว่า มีปัจจัยที่หลากหลายที่ส่งผลต่อทักษะการคิดเชิงบริหาร ดังนี้ (เบญจวรรณ ปิ่นทอง, 2560; ดวงฤทัย เสมอคุ้มหอม และคณะ, 2562; Jackie Stachel, 2015; สุภาวดี หาญเมธี ธิดา พิทักษ์สินสุข และ ภาวนา อร่ามฤทธิ์ (บรรณาธิการ), 2561)

1. ปัจจัยภายในของเด็ก ได้แก่ ความบกพร่องทางสติปัญญา พัฒนาการด้านภาษา ปัญหาด้านสุขภาพกายหรือสุขภาพจิต หรือความแตกต่างในการเรียนรู้
2. ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู ได้แก่ ความเครียดของผู้ปกครอง ที่เกิดจากความสัมพันธ์ที่ไม่ดี และความยากในการเลี้ยงดู พฤติกรรมของผู้ปกครอง และการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง (แบบเชิงลงโทษ) ที่อาจส่งผลต่อเด็กในระยะยาว ควรหาแนวทางในการป้องกันพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม นอกเหนือจากการลงโทษ
3. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความยากลำบากทางเศรษฐกิจ ผู้ดูแลหรือผู้ปกครองที่ทะเลาะหรือดูแลไม่เหมาะสม ความรุนแรงในบ้านและในชุมชนใกล้เคียง สภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม และการได้รับสารอาหารที่ไม่มีคุณค่า
4. ปัจจัยที่ส่งผลด้านบวก ได้แก่
 - 4.1 การนอนหลับที่เพียงพอ นอนให้พอ หลับให้สนิท การนอนหลับทำให้สมองจัดระเบียบ เรียบเรียงสิ่งที่ได้เรียนรู้ตลอดทั้งวันจัดการกับความจำระยะสั้นไปสู่ความจำระยะยาว
 - 4.2 สภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัยและความเสี่ยง ควรจัดให้มีความปลอดภัยแต่มีความเสี่ยงเพื่อกระตุ้นให้เด็กรู้สึกท้าทาย และภูมิใจเมื่อทำสำเร็จ
 - 4.3 สภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบ สะอาด ถูกสุขอนามัย
 - 4.4 บุคคลรอบตัวเด็กที่ตอบสนองความต้องการของเด็กในเรื่องการใช้งานของใช้ต่างๆ
 - 4.5 บุคคลรอบตัวเด็กที่ตอบสนองความรู้สึกและอารมณ์
 - 4.6 สภาพแวดล้อมต้องทำให้เด็กรู้สึกว่าเป็นสมาชิกในกลุ่ม เป็นเจ้าของสถานที่ร่วมกับคนอื่น
 - 4.7 สภาพแวดล้อมที่ทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย ปราศจากอำนาจของผู้ใหญ่
 - 4.8 สภาพแวดล้อมที่มีความใกล้ชิดกับธรรมชาติ เพราะธรรมชาติทำให้เด็กได้เรียนรู้แบบปลายเปิด การฟังระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม สร้างความอ่อนโยนในจิตใจ
 - 4.9 สภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยการเรียนรู้ (Rich Environment)
 - 4.10 จัดวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายให้เด็กได้เลือกใช้
 - 4.11 จัดทำ/ตัดแปลงพื้นที่ที่กระตุ้นให้เด็กได้ตอบโต้กับสิ่งรอบตัว
 - 4.12 ให้ความสำคัญกับพื้นที่สำหรับแสดง/นำเสนอผลงาน

4.13 ตีมน้ำสะอาด หากขาดน้ำจะส่งผลให้เซลล์สมองเหี่ยวทำให้ส่งข้อมูลช้า คิดช้าหรือคิดอะไรไม่ค่อยออก เด็กๆขาดน้ำได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่เนื่องจากระบบต่างๆดำเนินเร็วกว่าผู้ใหญ่ เด็กปฐมวัยควรได้รับน้ำอย่างน้อยวันละ 6-8 แก้ว

4.14 มีโภชนาการที่ดี กินอาหารพัฒนาสมอง คืออาหารที่มีสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่ จะช่วยพัฒนาด้านความจำและมีสมาธิจดจ่อ สารอาหารที่ช่วยเพิ่มพลังสมองได้แก่ โอลีเมก้า จากเนื้อปลาและน้ำมันปลา, โคลีน จากไข่, ข้าวกล้อง, สารแอนตี้ออกซิแดนท์ จากผักใบเขียว, ข้าวโอ๊ต, ธาตุเหล็กจากเนื้อแดง, ไอโอดีน จากอาหารทะเล, โปรตีนและกรดไขมัน จากถั่วและเมล็ดพืช และงดเว้นอาหารขยะ ขนมหกัณฐกรอบ

4.15 ออกกำลังกาย เล่นกลางแจ้ง นอกจากช่วยพัฒนาร่างกายให้มีสุขภาพดีแล้ว ยังช่วยพัฒนาด้านสังคมเพราะต้องมีการแบ่งปัน ช่วยเหลือ รอคอย เสียสละ และพัฒนาด้านสมอง การออกกำลังกายจะช่วยให้ใยประสาทเพิ่มจำนวนมากขึ้นและทำให้ร่างกายปราศจากความเจ็บปวด พร้อมทั้งจะพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารอีกด้วย

บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารในสถานการณ์ปกติ

ในสถานการณ์ปกติที่ไม่มีการแพร่ระบาดของโควิด 19 ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารให้กับเด็กปฐมวัย โดยมีผู้เสนอบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารให้กับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

Russell Barkley, 2021 ได้เสนอบทบาทและวิธีการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

1. ปลุกฝังและสร้างความรับผิดชอบให้กับเด็กอย่างจริงจัง ให้รับรู้ถึงผลที่จะตามมาจากการกระทำของตนเอง
2. เขียนสิ่งที่จะทำแล้วแปะไว้ในที่ที่เห็นชัดเจน ช่วยกระตุ้นความจำใช้งาน (Working Memory)
3. จัดเวลาในการทำกิจกรรม โดยระบุเวลาที่ชัดเจน โดยใช้นาฬิกาหรือแอปพลิเคชันต่างๆ ที่ทำให้เด็กเห็นชัดเจนว่าเวลาผ่านไปมากน้อยแค่ไหน ตรงกับเวลาที่กำหนดหรือไม่
4. ใช้รางวัลเป็นแรงจูงใจภายนอก เพราะการทำงานเพื่อฝึกทักษะการคิดเชิงบริหารจะไม่ได้รับผลตอบแทน หรือไม่ได้เห็นผลในทันที จึงใช้รางวัลเป็นแรงจูงใจช่วยเสริมได้ เป็นการเสริมเป้าหมายระยะยาวด้วยผลตอบแทนระยะสั้นช่วยสร้างความรู้สึกรักอยากทำให้กับเด็กด้วย
5. เรียนรู้ปัญหาด้วยการลงมือทำ ทำให้เด็กเห็นปัญหาอย่างชัดเจนมากที่สุดเพื่อให้เด็กสามารถลงมือแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง

6. ให้ความหยุดพักเป็นช่วง ๆ เมื่อเด็กทำงานหนักเกินไปในช่วงเวลาสั้นๆ เพราะเด็กมีช่วงระยะเวลาในการควบคุมการทำงานของตนเองตามวัย เช่น ทำการบ้านในวิชาที่ยากและไม่ชอบ ให้ลูกได้พักเป็นระยะๆ เป็นเวลา 3-10 นาที

7. ใช้คำพูดเชิงบวกและให้กำลังใจ ในการฝึกฝนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ควรให้กำลังใจด้วยการพูดว่า “ลูกทำได้!” คำพูดเชิงบวกพวกนี้จะช่วยให้เด็กมีความพยายามและเข้าใกล้เป้าหมายมากขึ้น เป็นการแสดงภาพความสำเร็จให้ลูกได้เห็นเป้าหมายที่ชัดเจน

8. สร้างสุขภาพที่ดีให้เด็ก ด้วยการให้เด็กได้มีโอกาสออกกำลังกายได้ทุกที่

9. ให้จิบน้ำ น้ำหวานหรือมะนาว เครื่องดื่มเกลือแร่ กลูโคสเมื่อเด็กต้องใช้พลังงานในการควบคุมตนเองมาก ๆ อาจเพราะสิ่งเหล่านี้เป็นอาหารที่นำไปใช้เป็นพลังงานให้กับสมองส่วนหน้า

Alyssa Meuwissen (2015) ได้เสนอบทบาทและวิธีการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

1. สนับสนุนให้เด็กได้ใช้จินตนาการ

การที่เด็กได้จินตนาการ เด็กได้ใช้ความคิดถึงอนาคต เมื่อโตขึ้นทักษะนี้จะถูกใช้ในการอ่าน การเขียน และวัยรุ่นเขาจะใช้ทักษะนี้ครุ่นคิดเกี่ยวกับอนาคต และ สถานการณ์ “จะเป็นอะไร..ถ้า” (What if) ช่วยส่งเสริมให้พวกเขาได้สำรวจเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากเรื่องที่เด็กๆ กำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน

2. เสนอทางเลือกแบบมีขอบเขต

วิธีที่ดีที่สุดที่จะให้เด็กพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหาร คือ การฝึกฝนการควบคุมพฤติกรรม โดยกำหนดขอบเขตที่ชัดเจน แต่ภายใต้ขอบเขตที่เรากำหนดเด็กก็มีสิทธิที่จะเลือก และฝึกการควบคุมตนเอง ในขอบเขตที่เรากำหนดได้ ทักษะการคิดเชิงบริหารจะเพิ่มขึ้นเมื่อเด็กมีความรับผิดชอบในการติดตามงาน รับผิดชอบ และแก้ไขข้อผิดพลาด ให้ลูกได้เลือกทางเลือกของตนเองอย่างเหมาะสม เช่น เปลี่ยนจากบอกว่าลูกต้องกินอะไร(ไม่มีทางเลือก) หรือถามว่าลูกอยากกินอะไร (ตัวเลือกไม่จำกัด) เป็นถามว่าลูกต้องการซีเรียล ข้าวโอ๊ต หรือไข่ เป็นต้น

3. ช่วยสะท้อน (Reflection)

เมื่อเด็กมีปัญหาที่ต้องแก้ไข ให้พ่อแม่ช่วยสะท้อนความคิด ความรู้สึกที่เกิดขึ้น ช่วยให้เด็กได้หยุดจากการทำงานชั่วคราว ได้ถอยกลับไปมองภาพใหญ่ และวางแผนในขั้นต่อไป

4. เพิ่มระดับความยากของแต่ละกิจกรรมทางร่างกาย

จะช่วยเพิ่มอัตราการไหลเวียนของเลือดไปยังสมอง ลดความเครียด ได้ฝึกการควบคุมร่างกาย การจดจำกฎเกณฑ์และควบคุมอารมณ์ของตนเอง

สุภาวดี หาญเมธี และคณะ (บรรณาธิการ) (2561) ได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัยด้วยการให้ “โอกาส” และการใช้วินัยเชิงบวก (Positive discipline) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วิธีการให้โอกาส หมายถึง การเปิดโอกาส สร้างโอกาส และไม่ทำลายโอกาส ซึ่ง 13 โอกาสที่กล่าวถึง ได้แก่

1.1 ให้โอกาสเด็กได้คิด สงสัย สงเกต เพราะเป็นต้นทางในการเรียนรู้ คิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.2 ให้โอกาสเด็กได้เลือก ตัดสินใจ และวางแผนด้วยตนเอง เพราะทำได้ไ้ตรงตรง ได้คาดเดาผล ได้ลำดับความคิด ทำให้เด็กมีความมั่นใจ กล้าคิด กล้าทำ

1.3 ให้โอกาสเด็กลงมือทำด้วยตนเอง เพื่อเกิดประสบการณ์และการเรียนรู้ ค้นพบความสามารถของตนเอง

1.4 ให้โอกาสเด็กได้ลองผิดลองถูก เพื่อให้เกิดความรู้สึที่ดีต่อตนเอง ภูมิใจตนเองเมื่อทำได้ แต่ถ้ามล้มเหลวก็พยายามหาวิธีการใหม่ต่อไป

1.5 ให้โอกาสเด็กได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ เพื่อนำไปสู่ความคิดใหม่ๆ เติบโตไปเป็นคนที่กระตือรือร้น ช่างคิด ช่างทำ

1.6 ให้โอกาสเด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่น เพราะทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้

1.7 ให้โอกาสเด็กได้แสดงความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลการทำงานของตนเอง เพื่อฝึกการใช้ข้อมูล ฝึกการใช้เหตุผล ฝึกการคิดเชื่อมโยง พิจารณางานของตัวเอง และจะนำไปสู่การปรับปรุงตัวเองต่อไป

1.8 ให้โอกาสเด็กได้เรียนรู้ผ่านกิจวัตรประจำวัน เด็กจะรู้สึกว่ามีพื้นที่ของตนเองได้ รู้สึกมั่นใจที่จะลงมือทำด้วยตนเอง

1.9 ให้โอกาสเด็กได้ฝึกฝนทักษะการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดความมั่นใจ ทักษะการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ

1.10 ให้โอกาสเด็กได้เรียนรู้ผ่านบูรณาการประสาทสัมผัส เพื่อให้มีประสาทสัมผัสที่ไว สงเกตได้ละเอียดอ่อน ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้

1.11 ให้โอกาสเด็กได้จดจ่อใส่ใจ ช่วยให้เด็กมีสมาธิในการทำงานที่ต่อเนื่อง ส่งผลดีต่อการรับรู้

1.12 ให้โอกาสเด็กได้รับแรงบันดาลใจ เกิดกำลังใจในการพัฒนาตัวเอง

1.13 ให้โอกาสเด็กได้ฝึกทักษะอารมณ์-สังคม เพื่อจัดการกับอารมณ์ตัวเองและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

2. การใช้วินัยเชิงบวก

2.1 การตั้งพฤติกรรมเป้าหมายที่สอนเด็กให้ฝึกปฏิบัติได้ จากนั้นเลือกวิธีการสอนที่จะนำไปสู่เป้าหมายนั้น

2.2. การสอนพฤติกรรมเป้าหมายที่ทำให้เกิดแรงจูงใจ คือ การสื่อสารที่สอนทักษะให้เด็กได้ชัดเจนและหล่อเลี้ยงจิตใจของเด็กได้ในเวลาเดียวกัน

2.3 การฝึกฝนพฤติกรรมเป้าหมายตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน มองหาโอกาสให้เด็กได้ใช้ทักษะที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว

2.4 เวลาในการพัฒนาจิตสำนึกและฐานที่มั่นความเชื่อใจ คือ ความมั่นคง และความต่อเนื่องในการสอนและฝึกฝน

2.5 ความเชื่อใจของผู้เลี้ยงดูและเด็กที่พัฒนาขึ้นจากวิธีการเลี้ยงดู ความเชื่อใจคือปัจจัยสำคัญที่ทำให้การฝึกฝนทักษะการคิดเชิงบริหารทำได้สำเร็จ

จากข้อมูลข้างต้น สรุปบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารในสถานการณ์ปกติ ได้แก่

1. การให้โอกาสเด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆจากการลงมือทำด้วยตนเอง ด้วยการให้โอกาส 13 โอกาสสำคัญ

2. ผู้ปกครองคือผู้ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้อย่างสมบูรณ์ในแต่ละสถานการณ์

2.1 การช่วยให้เด็กได้เขียนในสิ่งที่ต้องทำ

2.2 การทำให้เด็กเห็นเวลาได้อย่างชัดเจนมากขึ้น เพื่อช่วยให้เด็กได้วางแผนและควบคุมตัวเองตามเวลาได้ดีขึ้น

2.3 การเสนอทางเลือกแบบมีขอบเขต เมื่อต้องการให้เด็กทำอะไรบางอย่างเปลี่ยนจากการใช้คำสั่ง เป็นการให้ทางเลือก ซึ่งเป็นทางเลือกที่เหมาะสมทั้งสองทาง

2.4 เมื่อเด็กทำงาน/กิจกรรมเสร็จ หรือเมื่อเกิดสถานการณ์ใด ๆ ผู้ปกครองควรนำเหตุการณ์นั้น ๆ มาพูดคุยและสะท้อนคิดร่วมกัน โดยให้เห็นถึง ความคิด ความรู้สึก และการกระทำที่เกิดขึ้น รวมทั้งผลดี ผลเสีย และแนวทางในการปรับปรุง และนำไปใช้ต่อไปเพิ่มระดับความยากของกิจกรรม เพื่อให้เด็กรู้สึกสนุกและท้าทาย

3. เต็มพลังให้กับเด็ก เมื่อเด็กผ่านสถานการณ์ที่ท้าทายได้ เช่น การให้รางวัล การให้หยุดพักเป็นระยะ

4. ทำให้เด็กเชื่อใจ ไว้ใจ วางใจ ด้วยการใช้คำพูดเชิงบวก คำพูดที่เชื่อว่าเด็กจะทำได้

5. พาเด็กไปออกกำลังกายหลากหลายรูปแบบ

6. สนับสนุนให้เด็กได้ใช้จินตนาการ

7. การใช้วินัยเชิงบวก

บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัยช่วงโควิด 19

ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด 19 ที่ยังไม่มีทีท่าว่าจะสิ้นสุด และยังไม่มีความชัดเจนว่าเด็กปฐมวัยจะได้รับวัคซีนนั้น คาดว่าเด็กปฐมวัยยังจำเป็นต้องเรียนจากบ้านต่อไปในรูปแบบต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดไว้ให้ และในขณะเดียวกันทักษะการคิดเชิงบริหารที่พัฒนาได้ดีในช่วงวัยเด็ก 3-5 ปี นั้น ก็มีความจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง เพราะหากเลยช่วงเวลาดังกล่าวแล้ว เด็กอาจไม่มีโอกาสพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารได้ดีเท่าช่วงเวลานี้อีกแล้ว ดังนั้น บุคคลที่จะเป็นหลักในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัยในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด 19 ก็คือผู้ปกครองที่อยู่กับเด็กปฐมวัยตลอดเวลาตนเอง

จากการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงบริหาร เมื่อนำมาพิจารณาร่วมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 ที่เป็นสถานการณ์บังคับเข้าใจดีว่าผู้ปกครองเองต้องทำงานด้วย และต้องพัฒนาลูกด้วย จึงได้ค้นหามหาวิทยาลัยผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัยช่วงโควิด 19 ไว้สำหรับให้ผู้ปกครองได้นำไปใช้ เพื่อประหยัดเวลาและสร้างประสบการณ์คุณภาพให้กับเด็ก โดยสรุปบทบาทไว้ได้ ดังนี้

1. การให้โอกาสเด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆจากการลงมือทำด้วยตนเอง ผ่าน 13 โอกาสสำคัญ
สำหรับข้อนี้ ผู้ปกครองไม่จำเป็นต้องทำครบทั้ง 13 โอกาส เพียงแต่ต้องเท่าทันว่าในแต่ละสถานการณ์ที่เราใช้ชีวิตประจำวันอยู่นั้น มีโอกาสอะไรที่ซ่อนอยู่บ้าง เช่น เมื่อเราต้องทำกับข้าวอยู่แล้ว เราสามารถให้ลูกได้มาช่วยทำกับข้าว ฝึกโอกาสในการวางแผน การลองผิดลองถูก การแก้ปัญหา เป็นต้น
2. ผู้ปกครองคือผู้ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้อย่างสมบูรณ์ในแต่ละสถานการณ์
 - 2.1 การช่วยให้เด็กได้เขียนในสิ่งที่ต้องทำ เป็นสิ่งที่เด็กต้องทำอยู่แล้วในชีวิตประจำวัน แต่เขียนออกมาให้ชัดเจน แนะนำสำหรับครอบครัวที่เด็กไม่สามารถปฏิบัติตามกิจวัตรประจำวันได้ ต้องให้ผู้ปกครองคอยเตือนอยู่เสมอ
 - 2.2 การทำให้เด็กเห็นเวลาได้อย่างชัดเจนมากขึ้น เปลี่ยนนาฬิกาแบบมีเข็ม เป็นนาฬิกาแบบมีตัวเลข รวมถึงใช้นาฬิกา โทรศัพท์หรือแอปพลิเคชันที่ตั้งเตือนได้ตามระยะเวลาที่เราต้องการ เช่น ทุก 1 ชั่วโมง เป็นต้น เพื่อให้ลูกได้รู้เวลาอย่างชัดเจน
 - 2.3 การเสนอทางเลือกแบบมีขอบเขต ข้อนี้สอดแทรกไปในการสนทนาทุกครั้ง เมื่อผู้ปกครองต้องการให้เด็กแสดงพฤติกรรมบางอย่างที่ต้องการสามารถเสนอทางเลือกแทนการบอกคำตอหรือถามอย่างไรทิศทาง
 - 2.4 ช่วยเด็กสะท้อนความคิด ความรู้สึกในแต่ละสถานการณ์ ข้อนี้สอดแทรกไปในการสนทนาทุกครั้ง เมื่อเด็กกำลังสับสน หาทางออกไม่เจอ

3. เติมพลังให้กับเด็ก เช่น การให้รางวัล การให้หยุดพักเป็นระยะ ผู้ปกครองสามารถให้รางวัลเป็นคำพูด การชมเชยเมื่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้นได้ เพื่อให้เด็กได้มีแรงฝึกทักษะการคิดเชิงบริหารต่อไป

4. สนับสนุนให้เด็กได้ใช้จินตนาการ เด็กเป็นวัยที่หากิจกรรมเล่นด้วยตนเองแม้ไม่มีอุปกรณ์ เด็กสามารถใช้ของใกล้ตัวเป็นอุปกรณ์ประกอบฉากในการเล่นได้ ดังนั้น ในสถานการณ์โควิด 19 ที่ไม่สามารถซื้ออุปกรณ์เพิ่มเติมได้ เพียงจัดเตรียมของที่มีอยู่ในบ้านวางไว้และบอกชัดเจนว่าสิ่งใดใช้ได้ ก็เป็นการส่งเสริมจินตนาการได้เช่นกัน

บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัยในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อาจจะไม่แตกต่างกับสถานการณ์ปกติมากนัก แต่สิ่งที่ผู้ปกครองต้องตระหนักคือ ผู้ปกครองคือบุคคลสำคัญ (Key person) ที่จะทำให้เกิดทักษะการคิดเชิงบริหารได้ ในช่วงเวลาที่ไม่มีปกติ ซึ่งการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารส่วนใหญ่ล้วนเป็นการพูดคุยสนทนา การดำเนินชีวิตประจำวันต่างๆ ดังนั้นผู้ปกครองไม่จำเป็นต้องจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารให้ลูกโดยเฉพาะ ไม่จำเป็นต้องวางแผนกิจกรรม สละเวลาจัดเตรียมอุปกรณ์และจัดกิจกรรมให้ลูก ไม่จำเป็นต้องรอให้ถึงวันเสาร์อาทิตย์จึงจะพัฒนาได้ เพียงแต่ฉวยโอกาสและเวลาที่ต้องพูดคุยกับลูก และลูกต้องดำเนินชีวิตตามตารางเวลาปกติอยู่แล้วนั้นสร้างบทสนทนาที่มีคุณภาพตามแนวทางที่ได้เสนอไป เพียงเท่านี้จะช่วยให้ผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมแม้ตกอยู่ในสถานการณ์วิกฤตของโควิด 19

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2564). *สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มาตรการสาธารณสุข และปัญหาอุปสรรคการป้องกันควบคุมโรคในผู้เดินทาง* [pdf]. สืบค้นเมื่อ 14 มกราคม 2564 จาก <https://ddc.moph.go.th/uploads/ckeditor2/files/.pdf>
- กรมจัดหางาน. (2561). การเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานในยุคดิจิทัล (Digital Labour Market Transformation) ใน *การสัมมนาระดมความเห็นการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานในยุคดิจิทัล (Digital Labour Market Transformation)*. เอกสารประกอบการประชุมของกรมแรงงาน โรงแรม ดิ เอ็มเมอร์อัลด์ กรุงเทพฯ
- กวิทร์เกียรติ นนธ์พละ, (มมป.). การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) [pdf]. สืบค้นจาก http://www.phitsanulok2.go.th/UserFiles/files/COVID2019/Learning-Covid19_06.pdf
- พงศ์ทัต วนิชานันท์. (2564). การศึกษาพื้นฐานในยุค โควิด-19: จะเปิด-ปิดโรงเรียนอย่างไร? [ข้อความในโพสต์บล็อก]. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2564 จาก <https://tdri.or.th/2020/05/basic-education-in-covid-19-crisis-reopening-school-after-lockdown/>

- ดวงฤทัย เสมอคุ้มหอม และคณะ. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนวัยเรียน. *วารสารสภากาชาดพยาบาล*, 34(4), น. 80-94
- ฉัญญลักษณ์ รุ่งแสงจันทร์. (2561). การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในยุค 4.0. *วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์*, 26(2), 172-204
- เบญจวรรณ ปิ่นทอง. (2560). ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะพยาบาลศาสตร์, สาขาวิชาพยาบาลเด็ก.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2561). *เลี้ยงลูกอย่างไรให้ได้ EF* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: แพรวเพื่อนเด็ก.
- สุภาวดี หาญเมธี. (2561). *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Function สำหรับครูปฐมวัย* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: บริษัท รักลูกกรุ๊ป จำกัด
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ปีการศึกษา 2563*. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2564. จาก https://www.facebook.com/obectvonline/posts/2650766005212996?_rdc=1&_rdr
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *ภาวะสังคมไทยไตรมาสสี่และภาพรวมปี 2561 Social Situation and Outlook*. *วารสารภาวะสังคมไทย*, 17(1), 1-29
- อรพรรณ บุตรกัตัญญ, (2563). New normal สำหรับเด็กปฐมวัยจากสถานการณ์โควิด-19 [ข้อความในโพสต์ทวิตเตอร์]. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2564 จาก <https://www.starfishlabz.com/blog/207-new-normal-สำหรับเด็กปฐมวัยจากสถานการณ์โควิด-19> (starfishlabz.com)
- Center on the Developing Child, Harvard University. (n.d.). *Enhancing and Practicing Executive Function Skills with Children from Infancy to Adolescence*. [PowerPoint]. Retrieved August 29, 2021, from [https://children.wi.gov/Documents/Harvard%20Parenting %20Resource.pdf](https://children.wi.gov/Documents/Harvard%20Parenting%20Resource.pdf)
- Donna Wilson and Marcus Conyers. (2015). Re: 2015 Strategies for Strengthening the Brain's Executive Functions [Web blog message]. Retrieved 2015, April 2, from <https://www.edutopia.org/blog/strategies-strengthening-brains-executive-functions-donna-wilson-marcus-conyers>
- Jackie Stache. (2015). Re: What Factors Influence Executive Function Development? [Web blog message]. Retrieved 2015, September 11 from

[https://www.beyondbooksmart.com/executive-functioning-strategies-
blog/what-factors-](https://www.beyondbooksmart.com/executive-functioning-strategies-blog/what-factors-)

Russell Barkley. (2021). Re: Your Child's 7 Executive Functions — and How to Boost Them [Web blog message]. Retrieved 2021, August 31 from

<https://www.additudemag.com/slideshows/boost-executive-function/>

World Health Organization Thailand. (2020). โรคโควิด 19 คืออะไร [Power point]. สืบค้นเมื่อ

28 June 2020 จาก <https://www.who.int/docs/default->

[source/searo/thailand/update-28-covid-19-what-we-know---june2020---](https://www.who.int/docs/default-source/searo/thailand/update-28-covid-19-what-we-know---june2020---)

[thai.pdf?sfvrsn=724d2ce3_0](https://www.who.int/docs/default-source/searo/thailand/update-28-covid-19-what-we-know---june2020---thai.pdf?sfvrsn=724d2ce3_0)